

NORSKE statsunderstøffede

Folke-
Bok =
Samlin-
=ger

Denne bok tilhører:

JULLI WIBORG

STUDENT KISS

ANDET OPLAG

KRISTIANIA

J. W. CAPPELENS FORLAG

FOR DANMARK: DET SCHÖNBERGSKE FORLAG

KASSETT
HAMAR LÆREBOKSKOLE
DIT

~~W631st~~

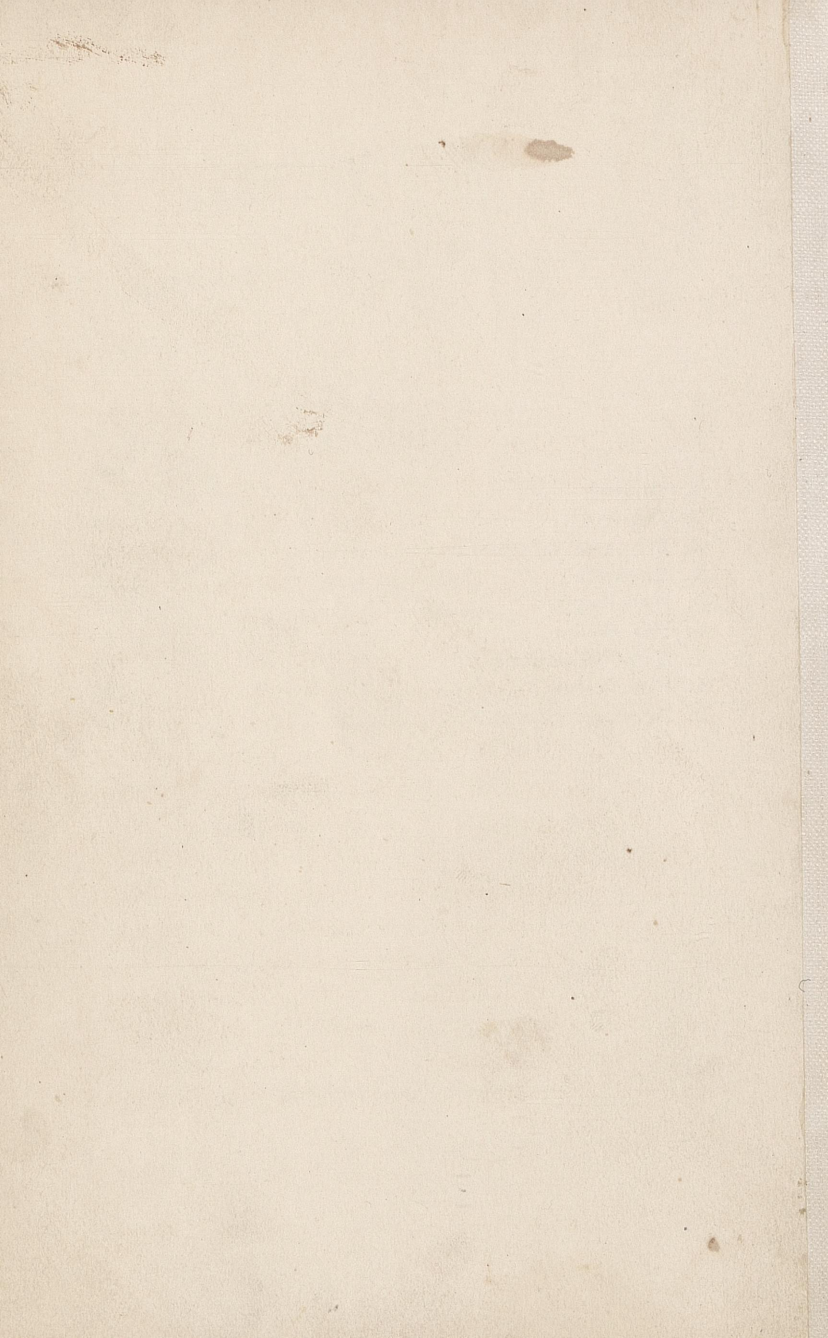
E-VÆRUM OFF.
BIBLIOTEKET
LÆRERSKOLE

Copyright 1911
by J. W. Cappelen.

INDHOLD

	Side
1. Student	7
2. Paa hybel	16
3. Kiss som reformator	22
4. Massøsen	33
5. Hybellag	57
6. Paa skolen	88
7. Hybelkameraten	103
8. Paa aketur	135
9. Mellem dobbeltild	159

STUDENT

Det var den anden september. Et mere straalende eftersommerveir kunde ikke de nybakte akademiske borgere ønske sig. Himmelen hadde den deiligste azurblaa farve; ingen jagende uveirsskyer forstyrret dens faste, rolige hvælv. Og luften var saa ren og frisk og klar, som den kun kan være en septemberdag.

Den elskværdige høstsol øste ut av al sin skinnende overflod; men ungdommen sa ikke: Uf, for en hete!

Nei, behageligst var det at spasere paa de fortauge, hvor solen uhindret fik lov at herske; for de lyse, luftige dragter var beregnet paa sommer og sol.

Allikevel var bænkene under trærne i Studentertunden tæt besat, og utenfor Alma maters bolig vrimlet det av festklædde studenter i forskjellige aldre — hvitklædde unge damer, unge mænd med let dun paa overlæben, vel vitende om sin nye værdighet, enkelte tyveaaringer som ønsket de var atten — med kraftige knebler og

sikkert blik, bærende sin nye hodeprydelse og sit akademiske borgerbrev med ro og anstand som det sømmer sig Minervas sønner — foruten de mange jublanter som endnu en gang hadde hentet sin ungdoms stolthet frem for at gi gjesteroller paa gamle tomter. —

Minervas døtre tok situationen mindre alvorlig. Leende og snakkende, ofte over grænsen for hvad der ved den daglige promenade fandtes at være passende, efterlot de et friskt pust av livslyst og ukuelig mod, hvor de drog frem; men glemte under alt ikke at kontrollere, hvorvidt dusken laa der den skulde, bøielig og føielig paa skulderen.

Det var ikke første gang, den laa der. Hele sommeren var speilet flittig blit benyttet, og de diverse dusker hadde oplevd mangt et nederlag, faat baade onde og gode ord, baade skjænd og opmuntring, førend eieren eller eierinden var fuldt tilfreds med resultatet av øvelserne.

En ung pike i hvit kjole, med gyldenblondt, let bølget haar gik ved siden av en middelshøi mand med mørkt, graasprængt haar og skjæg. At det var far og datter var let at se. Øinene var de samme klare, mørkeblaa — med et venlig, bestemt uttryk.

„Derborte ser jeg Thordis og Gudrun, far! Aa, jeg maa snakke med dem. Har du noget imot at gaa hjem alene? Jeg tar dem med hjem til middag.“

Far nikket samtykkende.

Og en-to-tre var hun over paa den anden side av gaten.

„Jeg mener du er“ — — —

Mere fik ikke Thordis sagt, før Kiss fortsatte:

„Onge endda, siden jeg vaager at løpe paa selve Karljohan, mener du?“

Hun lo og gav veninderne en haand hver.

„Ja, du blir vist aldrig voksen, Kiss. Forresten har vi nu gaat og lett efter dig i denne vrimlen. Jeg er aldeles skjæv i halsen og stiv i øinene av at snu mig og stirre.“

„Ja, vi hadde tænkt at gaa hjem til dere. Gratulerer da, Kiss. Nu er du vel kry,“ supplerte Gudrun.

„Ja, græsselig kan dere vite,“ og Kiss lo igjen.

„Er det moro at gaa med studentlue?“

„Forførdelig!“

„Isj! — Tænk jeg synes det igrunden maatte være ekkelt at bli student, jeg.“

„Du kineser! Hvorfor det?“

„Ser det ikke litt ukvindelig ut at være saa — saa“ —

„Saa klok, mener du?“ hjalp Gudrun. „Det er da ikke mere kvindelig at være dum vel, som vi to for eksempel, Thordis.“

„Nei, vet du hvad! Dum er jeg ialfald ikke, selvom jeg bare har middelskoleeksamen.“

„Isj, for noget tøv,“ avbrøt Kiss. „Dere maa ikke tro, en blir klokere, fordi om en er student. Nei, heller det motsatte. Kom la os gaa hjem. Dere spiser middag hos os“.

Og hun tok uten videre veninderne, en i hver arm, og drog avsted med dem.

Thordis rev sig lempelig løs, med en liten latter.

„Nei, vi maa da ikke gaa akkurat som bondejenter, naar de kommer til byen.“

„Som du vil, men jeg vil altsaa holde dig i armen, Gudrun.“

„Det skal være mig en stor ære og fornøielse, frøken Student.“

„Gid saa godt du klær den luen, Kiss!“

„Synes du? Forresten heter det, at luen klær mig, omforladelse,“ og Kiss satte op en stram skolemestermine, rynket øienbrynene og knep munden sammen.

„Jo, du har gode anlæg, Kiss. Men det siger jeg dig, at hvis du nu gaar paa lærerskolen, blir du endda mere emancipert, og en lærerinde blir nu sjelden gift, da.“

Kiss lo.

„Sjelden gift? Det er da nok, om hun blir gift èn gang vel?“

„Fy, hvor ekkel du er! Du vet, hvad jeg mener: Det er sjelden, at nogen gifter sig med en lærerinde, men jamen høres det ut til, at du blir en av de egte! Pas dig bare!“

Tonen var vistnok spøkefuld; men Kiss følte godt, at Thordis mente, hvad hun sa.

„Selv om jeg ikke skulde bli gift, hvad gjør det da? Nogen maa da være jomfruer ogsaa, der er jo mange flere kvinder end mænd i verden. Forresten er det for tidlig at tænke paa slikt noget nu, den tid og den sorg, ikke sandt Gudrun?“

„Aaja, jeg vet ikke, jeg. Gifte sig, ja, det haster det ikke med, men du vet!“ — — — og Gudrun blinket med øinene.

„Du mener vel ikke, det er nødvendig at være dum for at bli gift, Thordis?“

„Nei, ikke dum, men heller ikke altfor klok. Mændene liker ikke kloke koner, det har jeg ofte hørt baade Anton og Hans Frost si.“

Kiss kunde ikke dy sig.

„Nei, hutetu! „Klok kone“ har aldrig jeg tænkt at bli.“

Men nu blev Thordis fornærmet.

„Det gaar ikke an at snakke med dig. Du vrir alt om, du Kiss.“

„Nei, søte dig Thordis, ikke bli vond da, jeg bare tøver, jeg er saa græsselig glad, ser du. Har dere set saant fortryllende, bedaarende, deilig, hjerteknusende veir, som idag?“

Det lykkedes Kiss at faa samtalen bort fra kloke koner og lærerinder og dumhet og over paa gamle dage i den lille, fredelige by dernede ved kysten.

Men ved middagen sa Thordis i en medlidende, omsorgsfuld tone:

„Jeg vilde virkelig ønske, Kiss ikke blev lærerinde, for da er jeg stygt ræd, hun ikke blir gift.“

„Ja, det vilde unegtelig være det hyggeligste, om du engang fik en mand, Kiss; men skulde du bli gaaende ugift, fordi du vil bli lærerinde, da vet jeg intet andet raad“ — —

„End at en saa dum mand faar ta en anden,“ fortsatte fru Holstmark.

„Ja, netop mor! Heldigvis var *jeg* klok nok til at ta en lærerinde til kone.“

„Er det sandt? Har De været lærerinde, fru Holstmark?“

„Ja, der er enkelte undtagelser fra regelen, som du ser, Thordis,“ sa Holstmark med et litet, ironisk smil.

Thordis var dog saapas klok, at hun skjønnte, det ikke nyttet at forfegte sine anskuelser her. Det var fornuftigst at vente, til hun hadde et mere forstaaelsesfuldt publikum.

Om aftenen skrev Kiss i sin dagbok — det var ikke ofte, hun betrodde sig til den:

„Hvis de bare visste, hvor dum jeg er! De indbilder sig, at jeg er kry, fordi jeg er blit student, Thordis især. De skulde bare vite, at for hvert fag jeg var oppe i, bad jeg Gud, at jeg ikke maatte stryke. Det vet ingen anden. Jeg hadde en masse huller, mange svake punkter

i matematik og fransk, saa jeg betragter det som et under, at jeg fik præ ceteris. Og hvad mere vet jeg end dem? Litt sprog, ja. Men alt det jeg ikke vet. Jeg føler det paa mig, at der endnu er meget at lære, en livsvisdom, mener jeg, ikke pug, men noget virkelig godt og rikt og dypt, som gjør en glad og tryg og fornøiet med sig selv.“

Det hørtes noksaa rart ut, og folk maatte jo tro, at toldkasserer Holstmark hadde faat en stor arv; men det var nu allikevel bestemt, at Kiss skulde reise til et andet sted for at ta lærerindeeksamen, endda det var baade en og to lærerskoler i hovedstaden.

Fra først av hadde der været en livlig diskussion mellem mor og far, men eftersom meningene var blit utvekslet, var de diskuterende blit enige, og det sterke kjøns forslag var enstemmig gaat igjennem.

Far mente, Kiss hadde godt av at komme hjemmefra et aars tid. Hun hadde ikke været ute mere end de faa maaneder hos bedstemor og tanterne i Søndfjord, og det var saa godt som at være hjemme.

„Er det ikke tidsnok, hun faar prøve verden, naar hun blir lærerinde,“ sa mor. „La hende bli hjemme saa længe vi har anledning til det.“

Men nu hadde far en god ungdomsven, som

var rektor ved en lærerskole, og han vilde gjerne ha Kiss netop dit under hans indflydelse.

„Kiss er ikke længere noget barn. Hun staar paa grænsen til at bli kvinde. Derfor er det av stor betydning, at hun i dette vigtige avsnit i sit liv kommer sammen med virkelig dannede mennesker.“

Mor blev litt støtt.

„Da synes jeg nok, hendes egne forældre maa være de nærmeste til at veilede hende.“

„Hm. — Hun er nu nitten aar. Det indtryk, hun har av sit hjem, vil altid følge hende. Vi to utvikler os ikke synderlig paa et aar, og Kiss vil her hjemme vedbli at staa paa omtrent samme trin. Hvad jeg mener er, at hun maa lære at tænke selv, handle paa eget ansvar, selv staa bak sine meninger og sin tro og ikke hvile paa hvad mor og far mener.“

Mor tænkte over, hvad far sa, før hun svarte. Det var ikke ofte, hun gav sig tid til det. Mor tænkte saa fort, talte saa fort og handlet saa fort. Men idag gjaldt det vigtigere ting.

„Jo mere jeg tænker over det, jo mere forstaar jeg din mening. Men kan vi være viss paa, hun kommer sammen med bra ungdom, bedre end den herinde. Blandt hendes gymnasiekamerater er der ikke mange, jeg vilde hun skulde ligne.“

„Nei, der er ogsaa en faktor. Den jargon, de

unge studenter fører, er ikke altid tiltalende. Og Kiss er litt smittet. Om ikke tilbunds, saa dog i det ydre. Bare alle disse unødige adjektiver, Elise. Det skurrer i ørene. Barnet maa komme bort fra disse kamerater, se dem paa avstand med al deres lethet og tomhet og lære at kjende sig selv.“

„Ja, *der* har du det, far! Der kom pointet.“ Nu blev mor ivrig. „Hun maa se sig selv i forhold til sine omgivelser, sine forældre og —

„Og sin herre og frelser,“ tilføiet far.

Mor nikket.

„Men har vi raad til det?“

„Ja, hvis intet uforutset indtræffer, tror jeg at kunne klare det. Jeg venter virkelig utbytte av dette ophold.“

Saaledes gik det til, at Kristiane Holstmark til manges forundring blev sendt hjemmefra til den lærerskole, hvor fars kjære ven var rektor.

PAA HYBEL

Kiss bodde paa hybel. De første to-tre uker syntes hun, det var rigtig morsomt. Hun var sin egen herre — ingen mor til at se efter om alt var i orden; ingen Maren kokke, som gik rundt og snuste og kikket i hendes hemmelige lukker og kom med indiskrete spørsmaal og bemerkninger, mens hun gjorde rent.

Og saa det rare, at akkurat slik, som hun forlot værelset om morgenen, fandt hun det paa en prik, naar hun kom hjem fra skolen.

Var gardinet halvt oprullet, hadde ingen forbarmet sig over det og sendt det til tops, — hadde hun ikke rukket at ordne sengen, fandt hun saavist ingen forandring der heller.

Og frokostbordet? Det vil si: En fjerdepart av det store firkantede klaffebord med en serviet paa, brødfjel og kniv, en liten, hvit smørkrukke, som det før hadde været marmelade i, melkemugge og glas, smuler paa bordduken og et stykke gjetost halvt indpakket i papir, — alt stod der, som hun hadde forlatt det.

Hadde hun i skyndingen glemt at lukke vinduet op, var det ikke frit for, at hun fandt sin rede mindre idyllisk. Ja, eftersom tiden gik, og hun blev mere vant til sin uindskrænkede magt, tænkte hun med længsel paa Maren kokkes flinke hænder og mors kjærlige omsorg.

Men Kiss gjorde som Terje Viken, hun sturet en dag eller to, saa rystet hun sorgen av, tok sig sammen og sa til sig selv:

Fy for noget griseri dette er — op om morgenen en halv time før, saa kommer du hjem til en skikkelig hybel!

Som sagt, saa gjort.

Kiss hadde sine faste maanedspenger, som ikke var beregnet paa opvarnting, og med dem maatte hun klare sig. Hun sparte fire kroner maaneden ved selv at holde værelset rent og vaske op, og da kunde der jo ikke være tale om andet! — Middag spiste hun ute, men frokost og aften hjemme paa hybelen. — — —

En lørdag eftermiddag hun som sedvanlig laa paa alle fire for at foreta en grundig hovedrengjøring, banket det paa døren.

Bare vertinden, tænkte Kiss, og hun kan gjerne se mig, jeg har jo laant hendes skurebøtte.

„Værsaagod!“

Døren gik op, idetsamme Kiss slængte den dyvaate klut ind under bordet. — — En ung mand stak hodet ind ad døren.

„Undskyld — hm — Kan De si mig, hvor jeg skal træffe frøken Holstmark? Det er blit sagt mig, at hun var hjemme, men“ —

„Ja, det er hun ogsaa,“ sa Kiss smilende og reiste sig, tørret hænderne i forklæ, slik som Maren pleide, naar hun fik ordre om at forlate skurebøtten for at hjælpe til med et eller andet i en snarvending.

„Kanske De var saa venlig at faa fat i hende, jeg skulde nødvendig tale med hende.“

„Værsaagod sit ned, saa er hun her straks.“

Og Kiss forsvandt ut igjennem døren med et blussende ansigt, sprækkefærdig av latter, og lot den unge mand alene igjen. Hun ordnet litt paa haaret, tok det vaate forklæ av, stod saa et øieblik og spekulerte paa, hvad hun skulde si, men i næste øieblik grep hun i dørklinken, stod endnu et øieblik og spekulerte, men kom ikke til noget resultat og gik saa endelig ind.

Den fremmede herre var gaat hen til vinduet, men vendte sig straks, da Kiss kom.

„Ja, jeg er altsaa Kiss — hm — Kristiane Holstmark,“ stammet hun litt rød og forlegen.

„Virkelig? — Det var da en sand fornøielse. Jeg trodde ikke en student, til og med fra hovedstaden, kunde være saa sund og fornuftig.“

Kiss' ansigt var et eneste spørsmålstegn.

Den høie, mørke mand saa det.

„Jeg mener det vidner om baade aandelig og

legemlig sundhet, naar De selv vasker Deres værelse. De har min fulde agtelse frøken," sa han og bukket dypt.

„Pyt, det skulde bare mangle, det er jo bare mig, som skidner til, jo —“

„Ja, nu kommer jeg og forstyrrer Dem i Deres arbejde, i haab om, at De ikke vil negte at bruke Deres flinke hænder paa et litt høiere nivaa — bokstavelig talt," sa han og la en bunke noter paa bordet foran Kiss. „Mit navn er Einar Bang. Jeg skulde straks ha presentert mig, men glemte det i overraskelsen. Jeg hadde nemlig ventet at faa se en blek, tynd, alvorlig dame henslængt paa en sofa med en roman i haanden.“

„Og istedet træffer De en skurekone, som De tror er piken i huset," sa Kiss med et litet smil.

„Jeg skjønnte straks hvem De var.“

„Saa, — hvem har beskrevet mig saa godt?“

„Ingen, — men jeg syntes De lignet en doktor, og desuten hadde De jo noter i haanden.“

Kiss sat og bladet i noterne paa bordet og uttalte sin frygt for, at hun ikke klarte akkompagnementet.

„Vent med den ængstelsen, til De har spilt igjennem. Det er lettere, end det ser ut til.“

„Ja, men jeg er ikke noget øvet i at spille til fiolin, og det sa jeg uttrykkelig til formanden i festkomiteen. Men hvis De vil forsøke med mig, skal jeg gjøre mit bedste.“

„Det tviler jeg ikke paa. — Vil De spille dette igjennem idag, kan vi ha den første prøve imorgen eftermiddag, om det passer.“

De blev enige om klokkeslettet, og doktor Bang sa farvel.

„Glem nu ikke, at skurekluten ligger under bordet,“ sa han med et skjælmsk smil, da han gik.

Kiss tok straks fat igjen, og det gik med liv og lyst.

Væmmelig igrunden, at han netop kom nu. Naturligvis synes han, at jeg er simpel. Men blaas! Jeg skal vise ham, at jeg kan spille ogsaa, jeg. Han saa forresten ikke viktig ut, noksaa gammel var han vist, sikkert tredive aar.

Hun kunde ikke la være at smile, endda hun var mest ærgerlig. — —

Det maa jeg skrive hjem og fortælle mor og far.

Du, hvor de skal le.

Han var forresten pen. Han hadde nogen rare øine, samme farve som mors, graagrønbrune, og haaret var saa tykt og bløtt, akkurat som Eriks, men bare at hans var brunt og Eriks næsten rødt. — —

Nu var gulvet færdig. Det var sandelig godt at jeg hadde tørret støv og ordnet værelset; det saa da bra ut. En koselig hybel igrunden, den kurvstolen og den pene lampen gjør det ganske

flot, og hun saa sig om med et selvtilfreds blik. — —

Senere vasket Kiss gulvet om morgenen, før hun gik paa skolen. En kunde jo ikke vite — — forresten kom ikke *han* mere. De skulde jo øve sig i musikkværelset. Men allikevel, — det var hyggeligst at komme hjem til rengjort værelse, og naar hun vasket hver dag, var det saa fort gjort.

KISS SOM REFORMATOR

I egenskap av student overvar Kiss undervisningen i alle tre klasser for at faa alt med i de fag, hun skulde ta eksamen i. Meget av det, de andre hadde brukt tre aar til, skulde jo hun klare paa ett.

I leksefagene var det bare religion, pædagogik og psykologi, og av færdighetsfag musikk, gymnastik, haandarbeide og tegning samt endelig det viktigste av alt: praktisk lærerdygtighet.

Hun hadde fuldt op at gjøre, men overanstrengte sig aldrig. Hun hadde medfødte anlæg for musikk og tegning, i gymnastik var hun smidig og let, og haandarbeide gik som en lek. Da hun saaledes gik fra den ene klasse til den anden, følte hun sig ikke hørende hjemme noget sted, og det varte derfor en tid, før hun sluttet sig til nogen av elevene.

Av de ti piker i øverste klasse følte hun sig mest tiltalt av Erna Holst, en høi, mørk litt alvorlig, blek pike med brune, forstandige øine.

Hun snakket ikke saa meget som de andre; men naar hun sa noget, fandt Kiss, at der altid var noget ved det. Men hvad der mest adskilte hende fra de øvrige var, at hun aldrig gjorde sig til for guttene i klassen. Og var det noget Kiss ikke kunde utstaa, saa var det „slikt noget tøis mellem gutter og piker“, som hun kaldte alslags kurtise og flirt.

„Det ser ut som om mange av dem har mere interesse av det andet kjøen end av skolen,“ sa hun en dag til Erna.

„Du skal ikke tro det værste, Kiss. Det gaar da an at snakke med en av guttene, slik som vi to snakker sammen, uten at der behøver være noget „tøis“, som du siger.“

„Og det siger du, Erna! Jeg trodde ikke, du brød dig det snus om guttene. Du ser jo knapt paa dem. Og naar du snakker med dem, er du saa rolig og naturlig, som naar du snakker med mig.“

„Ja, jeg betrakter guttene som venner, og det haaber jeg de andre ogsaa gjør.“

„Men ser du da ikke, hvordan de gaar om aftenen? Foreksempel den lille Milly Grøn i anden klasse. En kveld i forrige uke gik hun sammen med Steen forbi mit vindu. Da de trodde sig utenfor synsvidde, tok han hende om livet, og da jeg en stund efter gik opover til paradishaugen, sat de paa en træstubbe — hun paa hans fang! Hvad siger du om det?“

Erna lo.

„Ja, saa er de vel forlovet da, og la os ønske dem tillykke.“

„Aanei, du! Hør saa! — Igaaraftes saa jeg den samme frøken spasere nedover mot bryggen sammen med en ny herre og — ja, du synes vel jeg ligner en detektiv, men jeg kunde ikke la være at se det. Jeg var ombord med et brev — det var noksaa sent — og da saa jeg med egne øine, at de kysset hinanden! Hvad kalder du slikt noget, Erna?“

„Jo, det er væmmelig, men saadan er de fleste unge damer, maa du tro — „èn idag og to imorgen, det er lystig spil for mig“. — De tar det ikke saa alvorlig. Det er jo bare en forlibelse. Om nogen dage eller uker er det blaast bort.“

Kiss sat alvorlig og tænkte.

„Det nytter ikke at gruble over slikt noget, Kiss. Du kan saa allikevel ikke reformere verden.“

„Nei, ikke jeg alene, — men du og jeg, Erna; vi kan kanskje reformere pikerne paa skolen — skal vi forsøke?“

„Hvordan? — Skal vi begynde med Milly Grøn og fortælle, at du i løpet av en uke har set hende leke kjæreste med to forskjellige herrer? Eller?“

„Nei, ikke tøv slik, Erna. La os ta det alvorlig! Tror du ikke det gik an, at vi dannet

en klub eller forening — det har jeg tænkt paa i længere tid, — og medlemmerne i den maatte avlægge flere løfter; blandt andet — ikke at leke med kjærligheten.“

„En skulde tro, du hadde erfaring. Vet *du*, hvad kjærlighet er?“

Erna saa granskende paa Kiss. Men hun var saa optat med sine egne tanker, at hun ikke syntes at merke det.

„Nei, det vet jeg ikke, Erna. Men jeg har en anelse om, at det er for fint og hellig at leke med, og at den, som opfører sig som Milly, en gang bittert kommer til at angre det.“

„Hvis du foreslog at stifte en slik forening, Kiss, — vet du, hvad de vilde kalde dig? Mandfolkhateren, og foreningen peppermøforeningen eller jomfrustiftelsen.“

„Ja, gjerne det. — Jomfrustiftelsen er glimrende. Vil du være med, Erna, saa skal jeg gjerne lede det første konstituerende møte.“

„Ja, — men du vet, jeg har ikke dine tale-gaver, saa du maa ikke fordre formeget av mig.“

Ernas tone var blit alvorlig, Hun gav Kiss haanden, trykket den varmt og sa:

„Faar du det til at gaa, tænker jeg, du snur op ned paa os alle sammen.“

„Os? Du er da ikke slik, Erna?“

„Jeg *er* ikke lenger, men før jeg kom hit, var jeg ikke det pluk bedre end Milly.“

Den rolige, beherskede Erna skalv i stemmen, og hun fik taarer i øinene.

Kiss saa forundret paa hende.

„Ja, skinnet kan bedrage, ser du. — Fra mit sekstende til attende aar var jeg stadig „ivinden“, og jo flere, jo gildere. Til og med mor syntes, det var gildt, at herrerne likte mig, og hun lot mig faa den ene flotte kjole efter den anden, for at jeg skulde ta mig godt ut. Men vil du tro — ikke en av dem var jeg glad i før — — —. Ja, for tre aar siden, da var jeg en og tyve aar. Men han lignet ikke andre, han var saa trofast, men ogsaa græsselig jaloux. Saa la jeg an paa at faa ham rigtig skinsyk, for jeg var sikker paa, at han var forfærdelig glad i mig. — Saa en aften hadde jeg lovet at møte ham; men i sidste øieblik bestemte jeg mig til ikke at gaa for at se, hvad han vilde gjøre. Og tænk, han tok sig saa nær av det, at han drog til sjøs uten at si farvel. Han var styrmand. Paa den turen forliste skuten — og han — — —.“ Taarerne randt nedover Ernas kinder. — „Ja jeg fortjente det, for jeg hadde ikke været som jeg skulde.“

„Men, var du ikke glad i ham da, Erna?“

„Jo, det var jo det, jeg netop var, Kiss. Men du skjønner, jeg skulde gjøre mig kostbar. Mor sa bestandig, at manden hadde godt av at bli skinsyk, for da blev han mere glad i kjæresten sin. Aa, hvor grusomt jeg har angret paa det.“

„Ja, det var skrækkelig,“ sa Kiss.

Det var første gang hun hadde hørt en kjærlighetshistorie direkte fra en, som hadde oplevd den — ja, undtagen Gunda barnepikes om hende og Ulrikken; men dette var jo meget, meget alvorligere.

„Hvad sa din mor da, Erna?“

„Aa, — tror du hun visste noget om det? Du kan da begripe, jeg fortalte ikke hende slikt noget.“

„Men du var vel ofte sammen med ham — styrmanden.“

„Ja, men hun spurte aldrig efter, hvor jeg var, og hvem jeg spaserte med, for det var saa mange.“

„Mens du var forlovet ogsaa?“

„Ja, kjære dig, det var jo bare hemmelig, og da kunde jeg ikke jage herrerne fra mig. Det er ikke saa greit, ser du, Kiss. — Naar en først er begyndt at ha herrefølge, saa er det næsten umulig at bli kvit det.“

At det var Erna, som snakket saadan! Den forstandige, flinke og rolige Erna — saa vakker hun igrunden var — nydelig holdning — og slik som hun bar hodet, — jo mere Kiss saa paa hende, jo flere yndigheder opdaget hun.

„Men du er ganske anderledes nu, Erna? Du er jo ikke sammen med nogen her?“

Erna blev rød.

„Nei, ingen av elevene; de er jo bare gutter, de. Men jeg har en god ven hjemme, han er paa et kontor — han er knakende kjæk og søt, kan du tro!“

Kiss sat ved bordet.

Pædagogikken laa opslaat. Det var jo for at læse sammen, at Erna var kommet.

Kiss sat med venstre haand under kindet og stirret ret frem for sig, mens hun uavbrutt bladete i boken.

„Har ikke du nogen oplevelser da, Kiss? Ikke vær saa hemmelighetsfuld! Nu har jeg fortalt dig saa meget, nu skal du til.“

Taarerne var tørret og Erna igjen i likevegt — rolig og tilfreds.

Kiss skvat op. —

„Jeg? Er du rusk? Du tror vel aldrig, at jeg har hat noget med herrer at bestille! Neitak!“ Og hun ristete energisk hodet. „Jeg holder mig for god til at drive paa med denslags,“ sa hun med flammende blik og varme kinder.

„Du har da været forelsket, vel? Paa gymnasiet? — Jeg kjendte flere kjække gymnasiaster den gangen vi bodde i Kristiania.“

„Jeg forsikrer dig, Erna, jeg har aldrig likt nogen paa den maaten, du mener.“

„Har aldrig nogen git dig et kys heller? — Det vil du da ikke negte?“

„Er du gal?“ — Kiss reiste sig i sin fulde

høide. „Kysse mig naar jeg ikke er forlovet? Det mener du ikke!“

„Hys! Ta det med ro!“ lo Erna. „Det hører da med til dagens orden, det. Og en ung pike behøver ikke være fordærvet av den grund.“

„Jo, det mener jeg. Hvis en mand tillot sig saa meget som at røre ved mig — end si vilde forsøke at kysse — fy! Jeg skulde gi ham en kilevink, saa han skulde faa føle, at han hadde med Kiss at bestille.“

Erna lo fremdeles.

„Har du aldrig spasert arm i arm med en herre heller kanske?“

„Jo. To-tre.“

Hun smilte.

„Ja, det tænkte jeg.“

„Nemlig far, onkel Julius og min bror Erik.“

„Pyt! Det var ogsaa noget.“

„Jeg skal si dig, Erna, at for det første er mine ben i orden, og for det andet mine øine, saa om det er aldrig saa glat og aldrig saa mørkt, gaar jeg likesaa støtt som alle dine kavalierer tilsammen.“

Kiss var blit varm, der hun stod ret overfor Erna, og av hendes øine lyste det som Erna ikke hadde set det før, og kindene brændte som i feber.

„Er det sandt, hvad du siger, Kiss, da antar jeg du er enestaaende. Jeg kjender ialfald ingen pike paa nitten aar, som er saa uskyldig.“

„Er det at være uskyldig? — Da kjender jeg mange saadanne, og jeg trodde du ogsaa hadde været det,“ tilføide hun.

„Du er for idealistisk anlagt, Kiss. Verden er ikke anderledes den. Jeg fatter bare ikke, hvordan du er blit nitten aar og endda ikke har hat et eneste galant eventyr!“

„Aa, jeg er ikke slik, at jeg blir likt av herrene — heldigvis!“

„Jo, du har herretække; men du er for stolt, — det siger guttene i vor klasse.“

„Ja, herefter skal jeg være det endda mere, takket være dine opplysninger, Erna. Men nu maa vi læse! — Praktisk pædagogik er bra nok, men jeg tviler paa, rektor vilde bli fornøid, om vi gjengav denne samtale.“

„Du holder vel tèt, Kiss.“

Kiss svarte ikke — sendte hende bare et bebreidende blik.

„Nei — undskyld! Jeg vet nok du tier still. Aa, den som var saa storartet som dig, Kiss!“ — og Erna drog et langt, dypt suk.

Kiss hadde lyst til at svare; men pædagogikken laa der, og tiden gik — endnu hadde hun bibelkundskapen igjen og brev hjem at skrive. — —

Da Erna var gaat, varte det endnu en stund, før hun tok fat paa Lukas evangelium.

At Erna var slik! At overhodet nogen ung, dannet pike kunde ha oplevd noget saa tarvelig.

Hun hadde læst om letsindige, unge piker; men hun hadde alltid trodd, det maatte sees utenpaa dem, hvad slags kaliber de var av.

Men Erna! Hun som saa kjækkest og greiest og mest dannet ut av alle de unge piker paa skolen!

Hun maatte uvilkaarlig tænke paa det gamle ord: Det er ikke guld, alt som glimrer. Det nyttet nok ikke at stifte forening. Hun fik ialfald undersøke terrænget først. Kanske der var flere „uskyldige“, end Erna tænkte, — hun maatte smile — uskyldig!

Hvem hadde hun at takke for sin uskyldighet? Om mor hadde lignet Ernas mor, om vi ikke hadde hat det saa koselig hjemme bestandig med sang og musik og mange gode bøker, kanskje jeg ikke var blit det gran bedre. Ja, tænk om mor — fy — nei den tanke var hæsliig. Mor, som var saa glad i far — hun kunde aldrig ha været anderledes. At det ikke var faldt hende ind at snakke med mor om saant som det idag.

Tro hvad hun vilde si? Kysse en herre, som jeg ikke var forlovet med!

Kiss blev rød bare ved tanken.

Og saa to forskjellige — som Milly!

Hvad vilde rektor si til slikt, mon? Kanske han kom til at berøre forholdet mellem mand og kvinde, naar han gjennemgik det sjette bud. Erna sa, han talte saa storartet om det ifjor.

Rektor var saa ren.

Naar han kom ind i klassen til religions-timerne, var der som en glorie om ham. Bibel-timerne og troeslæretimerne var noget helt nyt for Kiss. Hun hadde hat religion paa gymnasiet ogsaa, — men du hvor kjedelig. Overlæreren sat og gjespet og drog det saa længe ut med leksehøringen, at der sjelden blev tid til ordentlig gjennemgaaelse av den nye lekse. — Og saa fik de aldrig indtryk av, at han trodde paa noget av det, han sa.

Men rektor trodde det. — Han saa altid saa glad ut. Ordet fredfuld passet bedst paa ham. Ja, og saa ren. Naar han talte, var det som om hun fik vite noget av det, hun altid hadde længtet efter — dette dype, rike, som hun ikke fandt i nogen bøker — ikke en gang i bibelen. Nei, bibelen var saa vanskelig at forstaa. Hun forstod meget bedre det rektor sa. Han var baade mildog streng. Saa maatte Jesus ha været. — —

Kiss kom sent i seng den kveld.

Allerbedst hun læste, faldt hun hen i tanker, maatte saa læse omigjen for at faa fat i meningen, og paa den maaten gik det ikke fort.

Samtalen med Erna kom igjen stadig. Hun følte det, som hun hadde faat et saar i hjertet.

Da hun la sig, føide hun til i sin aftenbøn:

„Og hjælp mig, at jeg aldrig maa bli letsindig og leke med kjærligheten.“

MASSØSEN

Kiss hadde faat streng ordre hjemmefra om at gaa en god tur hver dag. „Ha det som regel, likesaa visst som du spiser og sover,“ skrev far, „da vil det falde av sig selv. Og la ikke veiret skræmme dig. Du har jo baade regnkaape og sydvest, og la det saa baade regne og blaase ind i ansigtet av hjertens lyst.“

Det var igrunden overflødig at faa denne paa-mindelse; for Kiss var netop i sit es, naar hun kunde farte omkring i skog og mark — helst paa ukjendte trakter, hvor hun kunde gjøre nye opdagelser.

Gaterne skydde hun som pesten. „Dem har jeg nok av hjemme,“ sa hun til Erna, som helst vilde se sig om i de mere befærdede strøk. En hadde godt av at se nye mennesker, mente hun.

Kiss blev derfor helst gaaende alene, men hun befandt sig allikevel vel paa sine enslige spaser-ture i den vakre omegn.

Kiss var tidlig færdig med lekserne idag. De andre strævde med norsk stil og en masse regneopgaver, saa det var hverken forsvarlig eller rimelig at faa lokket nogen med sig. Og desuten smaaregnte det — fint, let, mildt regn fra en graa, doven himmel.

Oljekaapen og sydvesten kom paa. Hun nikket ind i speilet, før hun gik.

„Adjø saa længe da! Kommer snart igjen,“ og hun smilte imot et lyst, friskt ansigt med dybe smilehul i de bløte kinder — et par mørkeblaa, skjelmske øine saa paa hende igjen. Det blonde haar, som laa i bølger under den sorte sydvest, dannet den yndigste ramme om ansigtet.

„Adjø da Kissen min!“ sa det tilbake. Det var mor, som sat ved vinduet og strikket.

„Aa, den som kunde ta sig en tur hjem,“ sukket hun, lukket vinduet op, laaste saa døren og puttet nøkkelen ind i en spræk i bjelkevæggen.

„Nei, ingen plet paa jorden er skjøn som du mit hjem,“ nynet hun nedover trappene.

Hun vilde op til Ulfsvandet, — der var en slags vei dit, litt bedre end en gangsti — og der pleide det ikke være vaat selv ikke i de værste regndage. Jorden suget al væte til sig med en gang.

Kiss gik opover. Hænderne var begravet i de store lommer, ingen side skjorter hadde hun at holde op, ingen fjær paa hatten at være ræd for.

Aa, hvor velgjørende det var at la det regne like ind i ansigtet. Hun heftet sydvesten op og la hodet bakover.

Stakkars dem, som sat inde og pugget og strævde med tørre tal og vanskelige konstruktioner.

Hvad utbytte hadde de igrunden av al denne matematikken? Det hadde Kiss ofte spekulert paa. Alt andet, syntes hun, var nødvendig at lære — det kunde komme tilgode i livet, — men disse dumme ligninger og alle de indviklede gaader, og saa ikke at forglemme geometrien!

Alt som het matematik hadde Kiss antipati mot. Om uviljen kom av, at det var det eneste fag, hun hadde stræv med for at klare tilfredsstillende, eller om svakheden var en følge av uviljen, var Kiss ikke rigtig viss paa.

Erik hadde ment at rummene i Kiss' hjerne var uforholdsmæssige.

„Jeg ser dem tydelig! Paa døren til det største rum staar der: „Lyst til eventyr.“ Og paa det mindste staar med saa smaa bokstaver, at jeg maa bruke mikroskop: „Kiss' regnekunst“.

Men allikevel hadde hun klart karakteren meget tilfredsstillende — det var et under. Kanske rummet hadde utvidet sig. Praktisk regning skulde hun gjerne undervise i paa skolen, men aldrig noget med x og y ; forresten det slap hun vel ogsaa.

Kiss var saa optat av sine regnetanker, at hun ikke merket, hun var kommet ind paa en sidevei, hvor hun aldrig hadde været.

Hun stanset for at se sig om, da en svak klynken naadde hende.

Hun gik efter lyden. Det var høiere op. Derborte til høire for veien — et par skridt fra et opkomme laa et menneskelig væsen, — en bøtte laa veltet like ved.

Kiss skyndte sig bort. En gammel kone var det, liten og tynd — med et pent, litet ansigt — rynket, men rent, og et par venlige, gode øine, — et brunt og hvitt strikketørklæ var bundet om livet. Hun saa saa ordentlig ut.

Da hun fik se Kiss, lettet hun paa hodet.

„Aa, snille Dere, — kan Dere hjelpe mig litt! Jeg glei, da jeg skulde ta op bøtta, og naa har jeg vist gjort noget gærent med okla i det ene beinet.“

„Kan De ikke staa paa foten?“

„Nei, da — det gjør saa vondt, saa vondt.“

„Hvor bor De?“

„Ende der borte. — Dere ser huset, naar Dere kommer op forbi buska der.“

„Jeg skal bære Dem hjem, jeg.“

„Aa, langtifra. — Ja, Dere er ække mand, veit e!“

Hun smilte og saa paa Kiss, som i sin regnhabit gjerne kunde tas for en ungersvend.

Kiss maatte le, og hun, som laa paa marken lo med.

„Aanei, jeg ser jo fjæset.“

„Lig bare rolig — er det høire ben?“

„Ja, det der.“

Hun pekte paa venstre.

„Javel.“

Og før den gamle fik suk for sig, havde Kiss stukket armen under hende og bar hende, som hun var et litet barn.

„Jeg kunde naa gaa paa det gode da, saa kunde Dere støtte mig“.

„Neida, det er saa glat her. De kunde bare gli igjen og brække begge to. De er ikke noget tung, nu er vi snart fremme.“

„Okke er Dere da?“

„Jeg gaar paa lærerskolen, og jeg heter Kiss.“

„Jasaa, — nei, naa orker Dere ikke længer.“

„Aajo, da. Jeg har baaret en bror, som var meget tyngre.“ — — —

De var ved døren til et litet, rødmalt hus.

„Staa nu ned paa det friske ben, saa skal jeg støtte Dem.“

Det gik udmerket. — Den gamle lukket op døren og hinket ind i kjøkkenet ved Kiss' arm. Hun vilde sætte sig i skorstenen.

„Nei, det er bedst De lægger Dem paa sengen og hviler benet, saa skal jeg faa fat i en doktor. — Nei, saa koselig her var!“

Det snehvite teppe paa sengen var det første, Kiss saa, dernæst to smaa, blanke vinduer med kappegardiner for, lubne myrt og fuksia i vindusposten, og paa bordet foran bænken store blaa-klokker og bregner i et krus.

„Nu maa jeg vite, hvad De heter, saa kan jeg lettere snakke med Dem.“

„Ja, Gud velsigne Dere — hvad var det nu — frøken Kiss — jeg heter ret og slet Kristine Sørli, jeg, og enke blei jeg ti aar efter, at jeg blei gift. Manden min farte tilsjøs som letmatros og blei borte, han.“

Kiss hadde tat teppet av sengen og fik hende til at lægge sig. Puten var ogsaa ren, og det blomstrete dynetrek saa nyvasket ut.

Over sengen hang et litet billede av korsfæstelsen og under et fotografi i glas og ramme av en ung sjømand. Paa den ene tvervæggen stod en komode med et heklet teppe paa. Flere fotografier var opstillet og midt paa komoden stod et fint skrin oversaadd med alle slags rare skjæl. Desuten fandtes der en kubbestol og to hvitskurte træstoler. Foran den lille kakkelovn stod en spyttebakke med frisk brisk i; to filletter laa side om side midt efter gulvet — rene og hele, og i det ene hjørne av stuen var der spændt et brunprikket forhæng — klæskap formodentlig.

„Her er saa rent og hyggelig,“ gjentok Kiss.

Der var desuten et velvære, en fred og ro derinde i det lille rum, som gjorde, at man uvilkaarlig maatte føle sig vel.

„Aaja, jeg har naa ikke stort anna aa pusle med, saa jeg faar a tid te aa holde orden paa det vesle jeg har.“

„Aanei, nu skal jeg springe efter doktor med èn gang, — jeg glemmer nok rent hvorfor jeg er kommet her ind.“

„Hvis frøkna kunde bekvemme sig te det, saa trur jeg det var fært bra ossaa gni det litt. Jeg trur ikke no er brækt; jeg har vel studd foten, tænker jeg.“

Sydvesten og regnkaapen kom av i en fart. Det var for vaat til at bli inde, — hun bar det ut i skorstenen, satte sig ved sengekanten og begyndte at snøre op skoen.

Den gamle jamret sig litt.

„Det er bedst at ta strømpen ogsaa, Kristine.“

„Ja, ja, — hvis Dere kan ta i en saan gammal krok, saa.“

Kiss blaaste. — Strømpen var aldeles ren og — hel — hvad Kiss til sin skam maatte bekjende, at hendes ikke altid var. Hun kunde se et hul paa strømpen og allikevel trække den paa uten at stoppe.

„Jeg finder noget smør, jeg, saa er det lettere at gni.“

„Oppe paa hylla staar no kamferolje, kanskje den gjør godt.“

Kiss var ikke saa sikker. Men tok den allikevel og heldte litt i haanden, begyndte saa at gni — forsiktig og langsomt nedenfra og op.

Hvis det var forstuvning, da var det slik hun skulde gjøre, — det var sikkert, nu husket hun, at tante Ellen en gang hadde massert en av slaattekarene, da han hadde forstuvet armen.

„Husk det Kiss, at der skal masseres nedenfra og op, saa blodet gaar til hjertet“, hadde hun sagt.

Men om hun brukte kamfer, — au, det lugtet græsselig stramt.

„Jeg syns virkelig, det blir bære, jeg. Nei, aanei, at dere kan være saa snild. Jeg skal aldrig glemme dere. Ja, jeg laa der og bad Gud sende et menneske, det gjorde jeg. Og han er god. — Tak skal du ha du gode Gud“.

Hun lukket øinene igjen, og det saa virkelig ut som hun følte lindring ved massagen.

„Bare ikke det er galt, at jeg sitter her istedetfor at springe efter doktor. Tænk om der skulde være brukket noget!“

„Nei da, kanke tru det“, — hun ynket sig igjen — „jamen gjør det vondt. Jeg har ikke hat no saant før, saa jeg vet ikke, men det er naa vist bare studd“.

Det gik i kjøkkendøren.

„Det er han Knut, søn te dattera mi“.

Knut kom ind, han satte store øine, da han fik se en ung, fin dame sitte paa sengekanten med bedstemors ben i fanget sit.

„Haa tænker du naa da, Knut?“

Han svarte ikke. Bare glante.

Kiss smilte til ham.

„Det var godt, du kom Knut. Bedstemor har faldt og slaat benet sit, og nu maa du straks springe efter en doktor“.

„Er besta daarlig da?“

„Hvilken doktor bruker De, Kristine?“

„Aa, jeg har naa mest hat den gamle Lund for gigta, saa jeg kjender naa han lissom. Men den nye er nok bære, han, — men gaa til Lund du, Knut“. Knut nikket troværdig. „Men hvis ikke Lund er hjemme saa gaa til Bang, du Knut, — han bor i nærheten av kjøbmand Liaas — du vet, hvor det er“.

„Ja, broren min staar i bua der“, sa Knut med et fornøiet smil.

„La mig se, hvor snar du kan være! Si at hun har vondt i ankelen“.

Knut sprang avsted. Det var ikke lang veien. Kristines lille hus laa rigtignok utenfor bygrænsen; men det var bare en brat snarvei ret ned igjennem Sørليا, og saa var han like nede i Storgaten med en gang.

Doktoren fik nok ta den andre veien, han.

„Gamle Lund vil nok ikke ut i regnveir“, sa Kristine.

„Jo, saamen“. — Kiss gned og gned, og Kristines øine bad om mere, naar hun imellem tok en liten pause. „En doktor er vel ikke ræd for veiret vel“.

„Nei, men dere vet, det er naa bare te Kristine Sørليا da, og neimen om det er aa undres paa heller“.

Kiss var virkelig blit træt av massagen, hun hadde holdt paa et kvarters tid.

„Nu skal De ligge ganske stille, for da virker det, skjønner De. Jeg legger den lille putten under benet, saa hviler det bedre“.

„Dere faar ha saa mangfoldig tak da, frøken“.

„Aa, jeg er ikke færdig endda“. — Kiss lo. — „Kan jeg laane det forklæ der, nu skal jeg koke kaffe. De skulde hente vand, ikke sandt?“

„Jo, men jeg fik jo ikke noget — bøtta ligger der vel endda“.

„Jeg skal hente vand, men hvis De nu ikke nu ligger murende still, saa blir jeg vond“, truet Kiss.

„Dere er rar“, sa Kristine. Men hun rørte sig ikke — bare saa paa Kiss og smilte.

Litt efter hørte hun det rusle ute i kjøkkenet. En fyrstikke blev slaat av.

„Der er vel ikke no ved“, ropte hun ut.

Kiss stak hodet ind.

„Det er nok til at begynde med — nu brænder det — jeg skal finde ved i skjulet“.

„Nei, nei! Dere maakke hogge, dere skamferer dere“.

„Ha, ha! Jeg har hugget ved for en sorenskriver og tjent mange penger jeg, Kristine — kom ikke der“, sa Kiss, og ute var hun.

„Hu er rar“, sa Kristine til sig selv. „Knut kunde naa høggi før'n han gjekk“. — —

En cyklist kom gaaende opover med cyklen ved siden.

Knut fulgte efter i hælene.

„Er ikke bedstemoren din værre end at hun hugger ved?“

Doktor Bang satte cyklen fra sig, og kikket ind i skjulet.

Kiss hadde ikke hørt noget og hugget videre. Hun stod med ryggen mot døren.

Doktoren stod som fastnaglet. — Var det — eller var det ikke!

Kiss snudde sig. Hun hadde paa følelsen, at nogen var i nærheten.

„Aa, det var godt De kom, doktor!“

Hun samlet ved i forklæ og gik foran ind i kjøkkenet.

Doktoren hadde ikke sagt et eneste ord.

Han blev staaende i kjøkkenet, mens Kiss la under kaffekjelen og gik saa ind sammen med hende.

„Nu, der har vi patienten“.

Han satte sig paa den stol, Kiss satte frem til ham.

Han tok teppet bort, saa paa foten og begyndte at eksaminere Kristine.

„Jeg er litt bedre naa, efter at frøkna gnei mig“.

„Har De massert før, frøken?“ spurte han — fremdeles like alvorlig.

„Nei“, sa Kiss forskrækket. „Kanske det var galt at ta kamferolje paa; men vi hadde ikke noget andet“.

„Nei da — det skader ikke. Vil De være saa venlig at vise mig, hvordan De masserte?“

Kiss blev litt ærgerlig og rød.

„Jeg førte haanden nedefra og op. Det lærte en tante mig“, sa hun kort.

Doktoren saa paa hende med et smil.

„Jeg kan kjende at De har massert bra. De vil altsaa ikke mere“.

Kiss smilte igjen.

„Er det nødvendig?“

„Aanei“.

„Hu er visst grei te aa gni“.

„Jada. Det var godt, De traf paa en saa flink dame. — Men nu skal jeg faa lov at lægge et bind paa“.

Mens han stelte med fōten, var Kiss i kjøkkenet, hvor hun fandt frem smør og brød. Kaf-

fen var færdig og blev løftet av brandjernet for at klarne. Litt fløte var der i en bolle og noget sukker i en pose. Hun smurte paa brødet og satte færdig paa et sortlakert Bret, som hang paa væggen.

Da ropte doktoren paa hende.

„Kristine trenger massage hver dag, til hun blir bra. Vi snakker nu om, hvor vi skal faa fat i en massøse. Hvad mener De?“

„Tror De at jeg kan klare det, saa skal jeg gjerne komme op hver dag; men det maa være om eftermiddagen“.

„Javel“. — Han betænkte sig litt. „La os si en bestemt tid — det er bedst at gjøre det regelmæssig. Mellem fem og seks — passer det?“

Kiss nikket.

„Nei, nei! Det e'kke mening i det herre! Og jeg ha'kke no aa betale med heller. Aassen skal det herre gaa!“

„Jeg skal ingen betaling ha, Kristine, saa det er ikke farlig med massøsen“.

„Og jeg tar aldrig betaling av de patienter, som frøken Holstmark masserer“, sa doktoren og sendte Kiss et varmt blik.

„Tak skal De ha. — Det var kjækt“, sa Kiss og gav ham haanden. Han trykket den saa kraftig, at Kiss holdt paa at skrike.

„Nu skal De faa litt mat, Kristine. — Stakkar, hun har ikke faat kaffe endda!“

Hun fik lov at sætte sig op i sengen, og Kiss vartet op.

„Hvis jeg ikke kjendte det i beinet, kunde jeg tru, jeg drømte“, sa Kristine og saa fra den ene til den anden. „Fri doktor og fri sykepleierske — og saa saanne folk da!“

„Ja, sykepleiersken Deres har De al grund til at være kry av. Hun er studert hun, Kristine, og kan litt mere end at gni en stuvet fot — og koke kaffe og hugge ved“.

Han sat i bænken og betragtet Kiss, mens hun opvartet Kristine.

„Nei, aanei, aanei! — Jeg synes, det er saa rart altsammen atte“.

„Men nu tar jeg hende med mig, for det begynder at bli mørkt, og veien er glat, — hun kunde gjerne gli og stuve foten hun ogsaa, og hvordan skulde det saa gaa“.

Knut stod utenfor og ventet. Han hadde hverken set eller hørt noget saa rart før. Besta paa sengen, og en fremmed dame gnidde hende — og hun var saa blid og fin, at det var svære ting.

Han fik ordre til at gaa hjem og be mor komme bort til besta straks — „vi skal vente til hun kommer,“ sa doktoren, „men spring nu som en kakkelak“.

Knut sprang.

Kristine var god og mæt — kaffen var ekstra.

Alt var saa godt. Gud var god, og doktoren var god, og frøkna var naa saa eigod hun, atte.

Hun gjentok det uavbrutt, mens doktoren og Kiss ventet paa Tilla.

Hun kom hæsblæsende. Knut hadde næsten skræmt vettet av hende.

Tilla fik strenge instruksjer av doktoren; en maatte stadig være hos besta, og hun maatte ikke staa paa den syke foten.

„Ja, vi skal passe a saa bra. Aassaa er a saa snil som et lam, det er ikke farlig, om hu feiler no. Naar vi slepper doktorregninga og medicin, saa faar vi da si det er ikke saa værst lel“.

Gamle Kristine tok Kiss' haand mellem begge sine — det saa næsten ut, som hun hadde lyst til at kysse den — og velsignet hende saa mangfoldigens gange. — — —

Det var ophørt at regne, og enkelte stjerner tittet frem paa den mørke himmel, da doktoren og massøsen tok hjemveien fat. — — —

„De burde nok helst bli sykepleierske, De frøken“.

„Nei tak, — det duger jeg ikke til. — Jeg vilde bli altfor utaalmodig“.

„Ikke mot patientene tror jeg, men De vilde muligens bli litt utaalmodig overfor doktoren, om han skulde tillate sig at eksaminere Dem

mere, end De syntes om. — Forresten behøver De vel megen taalmodighet som lærerinde“.

„Ja — men jeg er saa glad i barn, saa jeg tror ikke det blir vanskelig at være taalmodig overfor dem“.

„Hm! — Dem De er glad i, er De taalmodig mot, men dem De ikke er glad i, er De utaalmodig mot. — Javel! Det er et greit regnestykke“.

Kiss likte ikke den tonen, han talte i. Den skulde visst være kvik. Det var slik de unge herrer yndet at konversere, og hun burde naturligvis svare med samme mynt; men hun foretrak at tie.

„De siger ikke noget, frøken?“

Kiss vendte et alvorlig ansigt mot ham og saa paa ham med et par klare, aapne øine og sa rolig:

„Nei, jeg liker ikke den slags konversation“.

„Tak!“ — Han gjorde et dypt buk og tok luen av. „Enten De vil tro det eller ikke, deler jeg helt ut Deres smak. Det er bare saa yderst sjelden at træffe en ung dame, som er saa ærlig baade i væsen og tale som Dem“.

Samtalen gik traat.

Kiss var ærgerlig paa sig selv, for at hun ikke kunde tale naturlig med ham, og desuten syntes hun ikke om, at han fulgte hende.

Hun pleide altid at kunne holde dem fra livet,

som hun ikke vilde ha følge med; men denne gang var det forgjæves at protestere.

Han *vilde* følge hende.

Forresten var der en viss tryghet bare ved bevisstheten om, at hun hadde en mandlig ledsager. Der var ofte slusker opover veien, og de kunde baade være fulde og raa i munden.

„Nu har jeg et nyt musikstykke til Dem. Et som passer for Deres temperament“.

„Hvad heter det?“

„Impromptu. — Vet De, hvad det betyr?“

„Hm — ja — saan omtrent. De mener alt-saa, at jeg er et øiebliksmenneske?“

„Jeg mener, at De har et godt hjerte, og at De lar hjertet tale, uten at Deres hjerne kommer med sine fornuftige indvendinger. Vi kunde trænge mange som Dem, frøken Holstmark“.

Kiss var paa nippet til at si, at hun syntes, han hadde et godt hjerte. Han gik den lange vei op til en fattig syk kone uten at fordre betaling — mens hun bare gjorde sin pligt — som den barmhjertige samaritan — tok sig av en syk, som laa i hendes vei.

Men hun betænkte sig. Hun kjendte ham ikke saa godt endda. De hadde jo bare været sammen de faa ganger til øvelserne, og paa festen den aften — og da hadde samtalen kun dreiet sig om musikken.

Desuten var det vel ham komplet det samme, hvad hun mente om ham.

„Hvis De ikke har noget imot det, vil jeg faa lov at komme op med noteheftet imorgen, saa De kan bli rigtig fortrolig med det — hvis De da synes om det“.

„Tak, men jeg faar ikke tid denne uke. Jeg skal ha min første time i praktisk lærerdygtighet lørdag, og idag er det onsdag — og jeg maa forberede mig grundig. Jeg er svært ræd for at gjøre fiasko“.

„Hvilket fag skal De debutere i?“

„Religion. Jeg skal ha bibelhistorie i anden klasse“.

Doktoren smaldt i en hjertelig latter.

„Stakkars Dem! Ja da er det ikke at undres paa, at De er nervøs. Sandt at si vilde jeg heller foreta operationer end at drive paa med slikt nonsens“.

Kiss stanset braat.

„Nonsens? Hvad er nonsens?“

„Bibelhistorien. Kjære Dem, der findes da ikke et tænkende, dannet menneske i vore dage, som tror paa de gamle sagn — eller eventyr“.

„Kalder De fortællingen Jesus opvækker enkens søn av Nain for eventyr?“

„Ja, selvfølgelig. De vil vel ikke indbilde mig at De tror, det nogen gang har hændt, at et menneske har opvakt et andet fra døden?“

„Jo, det tror jeg“, sa Kiss varmt og overbevisende. „For Jesus var Gud, og derfor kunde han gjøre det under“.

„Jeg haaber, De ikke blir fornærmet, men jeg siger: Lykkelige menneske, som lever i den barnlige uvidenhet! Men det er vel bare et tidsspørmaal, før De ogsaa i den henseende blir voksen“.

„Da kjender jeg mange voksne mennesker, som i Deres øine er barn. Rektor for eksempel. Han tror paa Jesus som Gud — og en mængde andre virkelig dannede mennesker — ikke bare uvidende studenter“, sa Kiss i en skarp tone.

Men doktoren overhørte den sidste bemerkning — eller lot ialfald som han ikke hørte den.

„Javist. Men de er nu som barn allikevel“.

„Ja, det er de. For de er Guds barn, og derfor tror de“.

„Det var virkelig det sidste, jeg vilde trodd om Dem, frøken, at De var saa — saa religiøs anlagt. En gang var jeg likesaa troende, — det var, da jeg var hjemme paa prestegaarden hos far og mor. Da faldt det mig ikke ind at tvile paa, at alt, hvad far forkyndte, var sandt og ret. Men — naar en kommer ut i livet, falder skjællet fra øinene, og en ser og hører med kritik. Slik vil det ogsaa gaa med Dem“.

„End Deres far da? Hadde ikke han været

ute i verden, siden han fremdeles var saa gammel-dags?"

„Han er — med respekt at si — en stivnakke og en av de mest konservative mænd jeg har set. Ensidig og upaavirkelig — og dertil streng og pietistisk. Jeg har altid tænkt mig, at saa omtrent maatte Gud Fader se ut personificert. Første gang jeg læste: Herren din Gud er en nidkjær Gud — tænkte jeg straks paa far“.

„Men han var da glad ved at ha en saadan tro?"

„Tungsindig, indesluttet, streng, streng, streng. Alt var synd — synd at være ute paa en kjækketur, synd at læse romaner, synd at gaa i teater, synd at danse, synd at spille kort, synd at leke. Kort sagt: Al fornøielse var synd og atter synd“.

„Og Deres mor da?"

„Ja, — mor sverget til fars ord. Det faldt hende vistnok ikke ind at tvile paa himmel eller helvede og aller mindst paa, hvad far sa“.

„Jeg liker ikke, at de omtaler Deres forældre paa den maate“, sa Kiss mildt bebreidende.

„Nei, nei. Jeg liker det endda mindre. Men det er nu engang den nøkne sandhet, hvad jeg fortæller. Det er desuten ikke til enhver, jeg uttaler mig saa uforbeholdent om mine forældre — tro mig, frøken. Men det vil forklare for

Dem, med hvilket syn paa kristendommen jeg drog ut i verden“.

Kiss stemme var blit mildere, da hun svarte:

„Ja, jeg forstaar. Men jeg er saa glad i mit hjem, at jeg synes, det er saa ondt, at De ikke er det“.

„Jeg er nok glad i det paa en maate. En kan jo aldrig glemme sit barndomshjem. Men der er ingen glorie om det. Jeg kan ikke, hvor gjerne jeg end vilde, tænke paa det med bare taknemmelighet og glæde.“

„De kan vel selv ha en del av skylden? Det er bare det forskjellige syn paa kristendommen, som gjør, at De nu betragter Deres forældre som indskrænkede og uvidende.“

„Ikke bare, frøken. Luften hjemme var ikke god. Den passet ikke for en livsglad ungdom.“

Kiss tænkte paa sit hjem. For en himmelvid forskjjel. Stakkars! Da var det forstaaelig, at han talte slik.

Det var sandelig bra de skulde skilles nu — saa trist et emne dette var. Deroppe paa kvisten var hendes nuværende hjem. Hvor godt om hun istedetfor at komme ind paa en mørk, kold hybel, kunde komme ind i den varme, lyse, koselige dagligstue hjemme!

„Se saa, er vi der alt. De er nok glad ved at slippe fri for følget nu, De lille helgenbillede!“

Stemmen var nok munter; men den hadde en merkbar klang av vemod og bitterhet, som ikke undgik Kiss' øie og — hjerte.

„Tak for Deres venlighet mot Kristine. Det er snildt av dem at gjøre det gratis. Og tak for følget — det skal bli godt at komme op og faa mat. Jeg er sulten som en skrub.“

„Jeg vilde ha interesse av at tale med Dem, naar De har debutert i bibelhistoriefortellingen. Jeg kan ikke tro andet end, at De har vægtige grunder for Deres konservatisme. Skal vi fortsætte søndag formiddag. I tilfælde godveir er en tur til Ulfsvandet vidunderlig.“

„Nei tak. Jeg gaar i kirken om formiddagen, og om eftermiddagen skal jeg for første gang i hybellag. Og det vil jeg ikke renoncere paa. Farvel!“

Og væk var hun — mere sprang end gik opover den lille bakke til huset, mens doktoren blev staaende paa samme plet og se efter hende.

Hun vil heller renoncere paa mit selskap — selvfølgelig. En forunderlig kombination. Enfoldig og forstandig, god som guld, men egen som den stride strøm — i høi grad utviklet og intelligent — sund og fornuftig, men allikevel saa barnslig — ulik alle andre kvinder, jeg har møtt.

Om ikke for andet end hendes musikalske be-

gavelse og hendes fortryllende ydre, var hun vel værd at eie.

Doktor Bang steg op paa cyklen og pilte avsted nedover veien. Oppe i vinduet stod Kiss og saa efter ham.

Nei tak, hr. doktor! Jeg vil vist ikke være skyteskive for Deres giftige piler. Uf, at jeg ikke vet, hvad jeg skal svare ham. Om han vil fortsætte at eksaminere mig om hvad jeg tror — ja hvad tror jeg igrunden?

Jeg tror alt det, som far og mor tror. Ja, det er da vel ikke noget galt. De har jo mere erfaring end mig. Far som har læst saa meget — han vet nok, hvad der er det rette. Og rektor da.

Aanei, jeg vet nok, hvad jeg skal si, om han taler mere om den slags.

Jeg tror, fordi mine forældre tror!

Hørtes ikke det uselvstændig ut?

Ja, ja — nu gjaldt det først at faa litt mat og saa at fullføre haandarbeidet. Saa var det brevet til tante Amalie, det manglet slutning.

Nei, hun var ikke oplagt til at skrive. Hun brændte i kindene og hadde vondt i hodet.

Jeg vil ikke træffe ham mere, uten naar vi spiller. Han spiller skjønt. Der er han en aldeles anden, saa hyggelig og saa fri for saanne komplimenter som idag.

Forresten er han naturligvis som andre mænd

— siger en kompliment uten at mene en døit med det.

Impromptu! Hun smilte. Det var igrunnen træffende. Mor hadde altid sagt, at slik, som Kiss spilte, *var* hun. Fuld av følelse og let bevægelig. Med andre ord: Hendes temperament var sangvinsk. Naar hun tænkte paa det foredrag, rektor hadde holdt om de fire temperamenter, da var det ikke netop noget at være glad for, at hun maatte henregnes til sangvinkerne.

„Det mest ideelle er at ha en blanding av de forskjellige, saa man har de gode sider ved hvert temperament. Først da blir en en karakter,“ sa han.

Den eneste, som helt ut svarte til idealet, var Jesus.

„Jeg har meget at lære,“ sa Kiss halvhøit til sig selv. „Aa, den som hadde overblik over sin egen karakter og kunde faa den, som en gjerne vilde.“

HYBELLAG

Det var lørdag eftermiddag.

I anden etage paa „Klosteret“ var der liv og travelhet. Det gjaldt intet mindre end et stort selskap — og det var lettere sagt end gjort at faa det istand.

Ella Lindø og Berta Lange var naboer — fløidørene var slaat op paa vid væg, og de to nonners celler var straks omdannet til en stor, flot salon. Paa den anden side av gangen bodde Erna Holst. Hendes residens skulde benyttes som spisesal. Paa forhaand var alt utænkt indtil de mindste detaljer; men da det kom til stykket, viste det sig, at tiden blev knap, — der maatte drives paa med hurtigtogs fart, om alt skulde være iorden til klokken seks.

Ella hadde insistert paa, at alt som mindet om hybel skulde fjernes. Seng og vaskeservant, haandklæhænger, friserkaape og spiskammerkassen med det blomstrete forhæng skulde stuves ind i det lille, fælles kjøkken.

Berta protesterte paa det kraftigste.

„Det er da ingen skam at bo paa hybel vel?“

Alle gjestene er jo selv hybelmennesker. Neimen, om jeg tror, de besvimer, om de ser et vaskestativ med emaljert vaskestel. Jeg legger et rent haandklæ over, saa tar det sig fint ut.“

„Ja, det skulde bare mangle, at det var skiddent,“ sa Ella. „Nei, hør nu her da dere.“ Hun sat paa sengekanten og vippet op ned.

„Sit rolig, Ella! Jeg blir sjøsyk, slik som du gynger.“

„Jeg er enig med Berta i, at vi skal vise hybelen slik, som den er. Men et andet spørsmåal er det, om vi har plads til at ha sengene inde. Vi kan ikke godt bruke dem som sofaer,“ sa Erna.

„Jo saamen,“ faldt Berta begeistret ind, „og vaskestativene legger vi et atlas over og en duk oppaa, saa betyr det et litet bord.“

Ja, det var en ny idè. Selv Ella begyndte at rokkes i sine aristokratiske principper.

Resultatet blev, at Ernas seng flyttedes ut for pladsens skyld — fordi der skulde spises, mens de øvrige senger skulde omdannes til sofaer ved hjælp av Ernas sengklær og to skotske sjal, der skulde forestille slumretepper.

Værelsernes ordning var omtrent færdig fredag aften, — nu gjaldt det nærmest bevertningen. Chokolade, skaarne smørrebrød og hveteboller var baade billigst og bedst og greiest — det var alle tre enige om — og kaffe til dem, som ikke drak chokolade.

Berta hadde faat en stor kasse epler og pærer hjemmefra, og Ella hadde skrevet hjem til mor i de mest indsmigrende ord og bedt hende sende en boks kaker. Som sedvanlig hadde mor ikke kunnet si nei, — og naar saa Erna spenderte en krukke bringebærsyltetøi og to flasker ribs-saft var menuen i orden.

De hadde foresat sig at laane mindst mulig av vertinden, ellers blev det jo som et almindelig lag, og det skulde det ikke være.

Hver av nonnerne hadde tre par kopper — det blev ni tilsammen, det, — men de indbudne var tolv i tallet, og naar vertinderne kom til, blev der mangel. Berta fik i opdrag at skrive op alt det, de maatte laane, saa de slap at springe ind til fru Martens for hvert gran.

Seks par kopper.

Otte asjetter. — —

„Helst i samme stil, Berta,“ sa Ella.

„For noget tøv — vi kan da ikke vente at faa laane det fineste hun har.“

„Spør ialfald! — La os vise, at vi har smak. De kan ha godt av at se et smakfuldt, dækket bord — disse bondeguttene — — la os rigtig imponere dem! Jo — vi vil det!“ —

„Blaas! — Jeg tænker de blir imponert. — Ha, ha, ha,“ lo Berta. „Tror du, de kommer like ut fra fjeldet, du da?“

„Aaja, saa omtrent —“

„Ja, ja — jeg skal si det til fru Martens da.“

„Hvilket?“

„At vi maa faa samme slags kopper og asjetter for at imponere seks av bondeguttene.“

Nu maatte Ella ogsaa istemme latteren. —

„Mugger har vi,“ sa Erna. „Men et par kakefat eller et stort stekefat maa vi ha til smørrebrødet.“

Stekefat.

Ni stoler.

„Seks er nok,“ mente Berta.

„Jasaa, — skal vi tre sitte paa fanget til munkene kanskje, eller —“

„Jeg synes ni er formeget at laane, og vi skal jo ha staaende buffet, — nogen kan vel pladseres i vore nye sofaer.“ —

„Javel. — Altsaa seks stoler — ikke stoppede — bare træstoler.“

„Skriv seks kjøkkenstoler du, saa blir de vel simple nok,“ sa Ella med et haanlig smil.

Hun tænkte paa den fine spisestuen hjemme med de nydelige eketræs møbler. — Aa, gid! — Hvad vilde Gitta si, om hun saa dette arrangement — hun som var saa fin paa det.

„Er det saa mere?“

„Ja, vi maa ha elleve glas. Jeg har to, men dere har jo bare ett hver — hvis dere da ikke regner med det, dere pudser tænderne i,“ lo Erna.

„Selvfølgelig vasker vi de godt, saa laaner vi bare otte.“

„Du grusomme tid, for en masse der skal til. — Tænk at gifte sig dere,“ sukket Berta.

„Pyt, — saant skal manden klare, naturligvis. Konen skal bare sørge for linnet og dækketøi, hun. — Da mor og far —“

„Ja, er det nu mere da?“ — Erna skyndte sig at avbryte, før Ella begyndte paa sit yndlings-tema — om hvor fint de havde det hjemme, og hvor meget det alt sammen kostet. — De havde hat mere end nok av hendes beskrivelser, og hun duperte dem slet ikke.

„Ja — en kasserolle, som tar fem liter. — Det har forresten fru Martens lovet mig. — Nu er det ikke mere.“

Berta læste op.

„Det er godt, fru Martens er saa snild. — Aa, teskeer dere. — Jeg har en —“

„Jeg har tre, — jeg fik seks til konfirmationen, men mor syntes det var nok at ta —“

„Ja, og jeg har to,“ sa Erna. „Skriv ni da og saa en ske til at ha i syltetøiet.“

„Frugtkniver da?“

„Pyt, — de behøver ikke skrælle. — Jeg kan jo si, at alt er fra vor have, og da —“

„Nei, det passer ikke. — Kniver maa vi ha, og en saan opsats pynter den ogsaa. — Og desuten er det litt tidsfordriv at sitte og skrælle.“ —

„Støttet paa grund av sidste argument,“ sa Erna.

„Jeg vet heller ikke, hvad vi skal finde paa at underholde med.“

„Konversere naturligvis,“ sa Ella værdig.

„Ja, du skal faa lov at konversere under des-
serten.“

„Ja tak, — men da maa vi ha kniver, ellers grafser de eplerne i sig i en-to-tre.“ —

„Du er ikke saa dom allikevel, du Ella. —
Ja, er det saa mere, saa si fra!“

De tre nonner brød sine hjerner, men ingen fandt, at der var mere at ønske. — Klokken var endnu ikke mere end to. Der var hele fire timer til gjestene kom. Rektor hadde git fri klokken tolv, siden det var fridag mandag, for at de, som vilde, kunde naa middagsbaaten og ét-toget. — — —

Berta gik til fru Martens med laanelisten. — Ella gik ut for at finde rognebær, og Erna begyndte at skjære smørrebrød.

Efter et kvarters forløp kom Berta tilbake sammen med kokkepiken bærende de laante saker.

„Du er saa straalende!“

„Ja. — Er Ella gaat?“

„Ja“.

„Tænk!“ — Berta satte brettet fra sig, stillet sig foran Erna med hofterfæste — hendes ynd-

lingsstilling, naar hun skulde fortælle. — „Fru Martens spurte om vi vilde laane — ja, hvad tror du, Erna? Gjet!“

Erna rystet paa hodet.

„Gjet da vel!“ —

„En sofa?“

„Pyt — var det noget.“

„Nogen gode stoler.“

„Ha, ha! — Vi har jo de nye sofaene. — Nei du, — noget endda gildere, som det ikke faldt os ind at ønske engang.“

„Aaja — en lampe. — Det har jeg ogsaa tænkt paa, at vi trængte.“

„Ja, det bad jeg om. — Nei du — — — hun spurte, om vi vilde laane — pi-a-noet!“

Erna holdt næsten paa at stikke øinene ut paa Berta med den store brødkniv av lutter overraskelse.

„Storartet! — du sa vel ja?“

„Jeg sa *jatak* til og med! — — Nu faar vi det ind, mens Ella er ute. Spør om hun blir overrasket.“

„Men hvem skal —“

„Martens og bror til fruene og to av handelsbetjentene. De er netop færdig med at spise. — Der hører jeg dem.“

I Ellas værelse var plads, naar vaskestativet og haandklæhængereren blev tat ut og sengen flyttet under vinduet. —

„Nu kan du tro, hun skal føle sig fin. — Vi faar la gjestene tro, hun eier det — — hun er jo grossererdatter, saa det var naturlig.“ —

„Stakkars Ella, — hun flyter for meget paa de pengene. Det var mere at være kry av, om hun tok sig sammen og læste, saa hun kunde faa en skikkelig eksamen“.

„Ja, det er sandt, Erna. — Men snild er hun allikevel“.

„Jada. — — — Hvor kjækt at vi har bedt frøken Holstmark. Nu skal her bli underholdning — hun spiller nydelig“.

„Og saa kjæk, som hun er. — Hun er altsaa mit ideal av en kvinde“.

Erna nikket.

„Ja, hun er prægtig — — kanskje egen i enkelte ting og litt snerpet — overfor herrer — — guttene synes vist, hun er stiv“.

„Men de liker hende allikevel. — Hørte du hvad Engseth sa om hende igaar“.

— — „Hun er den mest kvindelige og mest intelligente av alle jenterne paa hele skolen“.

„Ja, og saa er hun saa forførdelig snild — bare alt det hun gjør for Kristine Sørليا — og ikke ett ord har hun fortalt om det selv. — Knut Vangen i anden klasse har fortalt det til frøken Hoel — paa den maaten fik jeg vite det.“

„Ja, jeg vilde ønske, jeg lignet hende i mange ting“, sa Erna — hun hadde sat nogen

fotografier op paa pianoet, slog det op og satte en sangbok paa notestativet.

„Tænk, fruén kom selv ind med pianokrakken. — Se saa, — nu kan pianistinden komme. — Men hun burde vite om det, saa tok hun noter med“.

„Ikke nødvendig, — hun spiller like godt utenad — nei, la det bli en overraskelse. — Gid, hvor det pynter du, Berta!“

„Ja, naar nu Ella kommer med høstløv og rognebærene, og lamperne blir tændt, saa faar vi det ikke saa værst allikevel. — — La os nu skynde os med smørrebrødet, saa vi kan faa god tid til at fiffe os, vi ogsaa“.

Berta var liten og tyk, med kulsort haar og et par spillende, brune øine. — Det var ikke vanskelig at se, at hun var opvokset paa landet, hun struttet formelig av sundhet.

Erna maatte smile, da Berta snakket om at pynte sig. Hendes flotteste pynt bestod nemlig i en stor, gul krave, som hun brukte ved alle anledninger. — Og skulde hun være ekstra fin, stak hun en varm krøltang ind i haaret og klemte riktig fast og dreiet om. — Dermed var hele pyntingen over.

„Se saa! — Nu er første akt over. — Den var vellykket, ikke sandt, Erna?“

„Jo, det skulde jeg mene. — Jeg begyndte

at bli ræd for at Haugaas og Kleppen skulde ha sin femte kop — men heldigvis blev det med fire — — — her ser du det som er igjen. Der er knapt et par kopper, — og vi som skulde kose os med chokolade imorgen formiddag!“ —

Berta og Erna tok av bordet, mens Ella førte gjestene ind i „salonen“, hvor hun forsøkte at faa istand en almindelig konversation. — Merkelig ogsaa, det var likesom de var stive herinde — — flere av guttene sat bare ret op og ned — et par hadde tat plads paa „løibænken“, som straks hadde vakt almindelig beundring. — — De tre fotografialbum var optat, Bertas prospektalbum likeledes. I en krok sat tre unge piker og tisket og hvasket.

Kiss sat og bladet i en flora, tilsyneladende dypt interessert.

Ole Engseth satte sig paa en ledig stol ved siden.

„De er vel flink i botanik, De som er student? — Det gik vel an at faa lære noget av Dem?“

Kiss smilte let.

„Aanei, det maatte nok heller bli omvendt. — Jeg er svært glad i blomster, men jeg er en stor klods til at bestemme dem og inddele dem i klasser og familier“.

„Saa? — Ja, beskedenhet er en ungdoms største dyd, vet De“. —

„Men frækhet klær ham bedre“, fortsatte Ella. Engseth lo.

„Frøken Holstmark ser ikke ut til at være enig“.

„Aajo — — ja, det vil si, hvis der med beskedenhet menes forsagthet og med frækhet frimodighet og selvtillid, da synes jeg det passer bedre for en ungdom at være frimodig end feig“.

Engseth blev med ett alvorlig.

„Ja det er sandt — — det passer bedre for en ungdom at være frimodig. — Jeg skal huske paa det. Tak skal De ha“.

Kiss saa forundret paa ham.

„Ja, jeg har let for at bli feig jeg, ser De, det er en av mine svakheter“.

„I hvilken retning da? — De har da ikke videre anledning til at vise nogen tapperhet, mens De gaar paa skolen“.

„Jo, netop her“. — Han sænket stemmen. —

„Jeg vet ikke om De forstaar mig, — men det er noget, som heter at tone flag, det skal der frimodighet til“.

Mot sin vilje blev hun rød. — — Hvad mente han tro? Var det det han tænkte paa? — —

„Ja, jeg forstaar“, sa hun sagte. — —

Han saa vist paa hende; men hun var ræd for at se op og begyndte igjen at blade i flo-raen. —

Berta og Erna hadde ryddet av bordet og kom nu ind.

„Du alverden, saa høitidelige dere er!“ buste Berta ut. „Frøken Holstmark! — Hvis De ikke er altfor mæt, maa De være saa snild at spille litt for os“.

En lattersalve braket løs, før hun hadde snakket ut.

„Jo jeg er rigtig god og mæt! — Husk, vi fik bare grøt til middag, og jeg har ikke drukket kaffe idag, saa jeg var sulten som en skrub. — Men jeg kan jo forsøke, om jeg orker allikevel“.

Ny latter.

Ella pustet befriet og lettet. — Det var pludselig som om nogen usynlige baand brast, — ansigtene hadde faat liv — stemningen var med ett forvandlet, — selv de stive paa stolene rørte paa sig.

„Jeg foreslaar, at vi synger litt alle sammen. Hvad siger dere til det?“

Haugaas og Kleppen drog et tungt, langt, langt suk borte paa løibænken.

„Stakkars oss daa“, sa Haugaas og skar grimase til Kleppen.

De andre klappet.

„Ja, ja — saa kan jeg spille først da, og saa synger vi siden“.

„Ja“, sa Kleppen spakfærdig — „det vilde eg allerhelst“.

Bare ansigtet og stemmen var saa kostelig, at det braket løs.

Men da Kiss begyndte at spille, blev der rolig. — — Den første var Beethovens maaneskinssonate.

„Ikke klappe“, hvisket Berta, da det nærmet sig slutningen. „Den er for skjøn“.

Og tilhørerne var enige. — — —

Uten at la sig tigge fortsatte Kiss med en fyrig spansk dans. — Det knaldet med kastagnetter — tamburringen lød, og de saa for sig de spanske, ildfulde kvinder, der de svang sig i nationaldansen.

„Den klapper vi for“, sa Engseth.

Kiss vendte sig og nikket.

„Ja, er ikke den kjæk? — Vil dere ha en til?“

„Spil i hele kveld — der findes ikke noget skjønnere end musik“, sa Berta. — De brune øine var endnu mere spillende end ellers — det var, som hun vilde suge i sig hver tone for aldrig mere at miste dem. — —

Da Kiss hadde spilt nogen stykker til, slog hun an nogen akkorder og begyndte paa „Syng kun i din ungdoms vaar“.

Den ene sang fulgte paa den anden. Nogen blev sunget unisont, andre med understemmer.

Straks en var sunget, kom der forslag om en ny, og Kiss spille til. — —

„Nu maa du synge en alene, Kiss — og saa har vi en pause efterpaa“.

„Aa — jeg vet ikke —“

„Jo, jo!“ lød det fra alle kanter. — —

Hun lot fingrene gli nedover tangentene — uviss om, hvilken hun skulde vælge. — — Det var første gang hun blev bedt om at synge for saa mange, siden hun kom hit.

Jeg burde vel helst synge en med godt indhold, tænkte hun — eller en morsom? — En av de tyske? — Ja, hun kunde til og med nogen franske, som hun hadde sunget for sanglærerinden i Kristiania.

Men de fleste forstod vel ikke indholdet da — det kunde forresten være bra — — det var mest om kjærlighet og smerte. — —

Der var forventningsfuld stilhet.

„Kan du ikke foreslaa en, Erna — jeg vet virkelig ikke hvilken jeg skal vælge“.

Hun skammet sig over sin egen ubestemthet, — men der var to stemmer indi hende, som diskuterte ustanselig.

Den ene sa: Syng en av mors, da gir du dem gode, alvorlige tanker. Den anden sa: Isj — neida — — det er ikke nødvendig at lægge en slik dæmper paa dem. La dem more sig — syng en kvik.

Erna bragte stemmerne til taushet ved at si:
 „Du sang en nydelig en for mig søndag i musikkværelset — om en liten pike, som hadde mistet sin mor — — der var latinsk omkvæd“.

„Aaja — „Ora pro nobis“ — ja, den skal jeg synge — hvis jeg bare kan akkompagnementet utenad“.

Der blev aandeløs stilhet. — —

Den rørende fortælling om den lille pike, som døde ved sin mors grav, hvortil hun var flygtet, fordi hun var blit jaget bort fra kirke-trappen — grep dem alle.

Kiss sang med følelse, stemmen var rik og klangfuld, nærmest alt.

Hun vilde reise sig.

„Nei, bare en eneste til“, bad Engseth. —

„Helst en kvik, — jeg blir ganske bevæget, jeg, naar jeg hører slike sørgelige,“ sa Ella.

Og det var vist sandt, for hun hadde snufset et par ganger.

Kiss hadde et vældig repertoire av sanger — og av alle slags. — — Det var ikke saa let at vælge selv nu, naar hun blev henvist til rubriken „kvikke“.

„Her er saa faa virkelig morsomme — det er oftest noget tul og tøv“, sa hun; — „men jeg har en av Vinje — den synes jeg er god“.

Saa sang hun „Attergløyma“.

„Gaasi med paa kaupet“ gjentok Haugaas. —

„Aaja, der er nokk mange slike gjæss. — Me hev ei paa ein av gaardene heime. — Stakkars mann! Han angrar nokk paa den handelen.“

„Fortæl litt um ho daa, Haugaas, so me kann faa oss ein god laatt“, sa Kleppen.

Haugaas ristet paa hodet og drog et suk.

„Nei, eg kunde gjerne bli straffa og faa meg ei gaas, eg med“.

„Pyt, det raar du vel for sjølv“.

„Aa, ikkje so heilt — — dere veit, naar ein fatig skulelærer ser ein fin gullgaas, so er det fristandes — gard og grund — og fe paa baasen — — ak a meg—“.

De andre lo.

„Kunde vi ikke leke litt“, avbrøt Kiss. „Egenskapsleken er morsom. Kjender dere den?“

Nei, den var ukjendt for de fleste, og Kiss blev derfor bedt om at forklare leken og sætte den i gang. —

„Først maa jeg da lære dere, at vi taler om tre slags riker: Dyreriket, planteriket og mineralriket. Og naar vi skal fortælle om en bestemt gjenstands egenskaper, maa vi først være klar over, hvilket rike eller riker, den hører til. — Vi vælger den vasen med løv — den hører til to riker — mineralriket og planteriket. — Den, som „gaar ut“, skal gjennem sine spørsmåal forsøke at gjette, hvad vi herinde tænker paa“.

„Gid, saa vanskelig“, sa Ella.

„Enhver faar tre spørsmaal som bare maa besvares med ja eller nei. — Hele kunsten bestaar altsaa i at kunne spørre godt, og det læres ved øvelse. — Nu kan jeg gaa ut først, saa kan dere høre, hvordan der maa spørres“.

„Den høres ikke noget morsom ut“, hvisket en første klasses frøken til Berta.

Et foragtelig blik var svaret.

„Det er vist en interessant lek, la os nu finde noget rigtig vanskelig“, sa hun høit til de andre.

„Den avismappen hører til alle tre riker“, sa Engseth. „I stangen er træ og metal og i tøjiet er der uld — skal vi ta den?“

„Men pappet og papiret?“

„Det tilhører naturligvis planteriket — det er vel laget av trømasse“.

„La os da heller bare vælge en av avisene i mappen“, sa Erna. „Tryksværtten maa vel regnes til mineralriket og papiret baade til dyre- og planteriket, for det er vel rimelig, der er nogen filler med!“

„Storartet!“ sa Engseth. „Dette blir vist græsselig morsomt“. — — —

Det blev med avisen i bakerste rum.

Erna aapnet døren.

„Kom nu, Kiss“.

„Jeg begynder med dig, Erna — og saa gaar jeg med solen. Vi betegner den valgte gjen-

stand med „den“, saa er det greiere at spørre.
— — Hører den til alle tre riker?“

„Ja“.

„Findes den her i stuen?“

„Ja“.

„Staar den?“

„Nei“. — — —

Videre til næste.

„Den hænger kanske?“

„M — ja —“.

Skarp protest fra de øvrige.

„Du kan da ikke si det, Ella?“

„Jamen, hvad gjør den da?“

„Hys, hys, hys!“

„Saa ligger den altsaa?“

„Ja“.

„Ligger den i høide med bordet?“

„Litt høiere“.

„Nei, nei, nei!“ lød det rundt om.

„Bare svar ja, naar jeg spør saan“. —

„Hm“ — Kiss saa sig om. — — De andre sat spændte og forventningsfulde. — „En gjenstand, som ligger midt mellem gulv og tak og hører til alle tre riker“. —

„Det er sandelig ikke let“. — „Jeg klarte det aldrig“. —

Den slags og lignende ytringer hørte hun.

Saa vendte hun sig til nummer tre.

„Er det en nyttig gjenstand?“

„M — ja“. —

„Joda, joda — vist er den nyttig“.

Kiss saa sig igjen omkring. — Øinene fæstet sig kun ved gjenstander, som befandt sig halvveis mellem gulv og tak. — Hun tok floraen.

„Denne er bare til nytte, men den ligger paa bordet. — Det hørtes ut til, at den gjenstand, dere tænker paa, ikke bare er nyttig. Frøken Larsen hadde ialfald betænkeligheter. — —

Er det en stor ting sammenlignet med en blyant?“

„Ja“.

„Er det en liten ting i forhold til et menneske?“

„Ja“.

„Er det en kostbar ting?“

„Nei.“

„Ja, nu tror jeg næsten, jeg vet det.“

Hun saa sig endnu en gang om, og øinene stanset ved avismappen.

„Ligger den i forreste rum?“

„Nei“.

„Ja, saa er det denne!“

Og hun trak avisen ut av bakerste rum og holdt den triumferende frem.

Alle klappet. — Og det surret om ørene av alle slags begeistrede utrop om, hvor godt hun klarte det.

„Jeg er saa vant til det. — Vi har lekt egen-

skapsleken, saa længe jeg kan mindes, saa det vilde være kleint, om jeg ikke skulde klare en saa let ting som en avis. — — Men kjære dere! Den hører da ikke til dyreriket?“ „Jo, vi forutsatte, at der var filler i papiret,“ sa Erna. „Ja, lin- eller bomuldsfiller, ja, men de kommer da ikke fra dyreriket?“ „Nei, det har du sandelig ret i! Kan dere begripe at vi kunde være saa græsselig dumme!“ „Og jeg ikke mindst,“ sa Kiss. „Jeg fandt jo frem til avisen, netop fordi jeg tænkte paa tre riker.“ „Ja, naar du ikke var klokere, saa kan du ikke vente mere av os,“ lo Erna og saa lo de alle sammen av sin dumhet. — —

Nu skulde Engseth ut. Kleppen foreslog, at de valgte e-strengen paa fiolinen hans, som laa i kassen under sengen hjemme paa hans hybel.

„Strengen er jo tarmstreng, altsaa hører den til dyreriket“. — —

„Gid saa vanskelig det blir!“ utbrøt Ella.

„Jamen, Engseth er saa flink — han klarer det nok,“ mente de andre.

Erna gik mot døren for at rope ham ind.

„Vent litt“, sa Berta, — „skal vi si, at den ligger, sitter, staar eller henger?“

Efter en del diskussion blev de enige om, at det kun kan siges om en streng, der er fæstet i begge ender, at den staar paa fiolinen, selv om stillingen er horisontal.

Engseth ordnet sine spørsmåal litt anderledes end Kiss. — Spørsmåalene faldt saaledes:

„Findes den her i huset?“

„Eier jeg den?“

„Hører den til alle tre riker?“

„Til planteriket? Dyreriket?“

„Er den spisendes?“

Stor moro.

„Staar den?“

„Paa gulvet? Paa bordet? Nærmere taket?“

„Er den en del av en anden gjenstand?“

„Er den stor i forhold til min lillefinger?“

„Er den kun til nytte?“

„Altsaa er det noget, som staar lavere end bordet — paa en anden gjenstand — og er baade til nytte og hygge og kan ikke adskilles fra det sted, den staar, uten at den savnes“.

„No brenn tampen! — Fortsæt i samme gata!“ ropte Hugaas.

„Hys — ti still!“

„Ja, ja — jeg faar spørre videre. Heldigvis har jeg ikke meget av denne verdens gods, og den tilhører jo mig.“

Engseth klødde sig bak øret. Underlæben stod frem, øienbrynene var rynket og blikket fraværende. — Han spekulerte av alle kræfter.

„Tenk deg no godt um, gut!“ sa kleppen.

„Tænk? Gjør jeg andet da?“ lo han.

„Si mig, er det grunden korrekt, at den staar?“

„Ja.“

„Hm.“

„Det er mange maater at staa paa, vet du,“
indskjøt Erna.

„Stille!“ formante Berta.

„Min forstand staar stille,“ erklærte Engseth.

„Pyt — du har jo ikke begyndt at gjette
endda!“

„Nei, for hvad jeg end tænker paa, hører det
enten til planteriket, eller det ligger. — Kuf-
ferten staar, men er av træ. — Kammen hører
til dyreriket, men den ligger, — De andre støv-
lerne mine staar under sengen og hører til dyre-
riket. — — — Stop!“ —

Ansigtet lysnet. — En liten pause. — —

„Det er strengene paa fiolinen — eller haarene
paa buen — ikke sandt?“

„Spør mere bestemt,“ sa Kiss.

„Er det strengene?“

„Nei.“

„Saa er det haarene paa buen.“

„Nei.“

„Ikke det, heller? — Men jeg forstod det
som —.“

„De sa strengene“.

„Aaja“.

Han forstod.

„En av strengene?“

„E-strengen?“

„Bravo! — Det var godt gjort“.

„Ja, det syntes jeg selv og — men var jeg ikke kommet til at se støvlerne der, saa neimen om jeg hadde husket fiolinkassen“.

„Det er forresten ein merkjeleg plads til eit musikalsk instrument“, sa Kleppen.

„Ja du har ret! Men gulvflaten er ikke stor. Det er trangt om pladsen. — — Det var en spændende stund“.

„Ja — nu trænger vi til en liten forfriskning. Værsaagod! Træd ind i spisesalonen!“

Erna var nu vertinde. — — Desserten saa indbydende ut — — samtalen gik livlig — — enhver var sig selv, al stivhet og generthet var blaaet bort.

„De, som er saa flink til at finde paa, kan ikke De foreslaa, at alle herrerne holder en tale hver“, sa Berta til Kiss.

„Nu har De jo selv foreslaat det — jeg støtter forslaget“.

„Eg ogsaa“, sa Haugaas; „men paa den betingelse, at alle kvinnfolki efterpaa held kvar sin“.

„Eg likeeins“, sa Kleppen; „men paa ein annan betingelse, nemlig den, at kvinnfolki skal ha rangen — altsaa — begynd du Berta, du ser so oplagt ut“.

„Jada — gjerne det“.

Hun slog paa glasset og reiste sig smilende.

„Jeg vil si litt til den nye gjest, som er her

i kveld. — Det er første gang vi er sammen med frøken Holstmark i hybellag, og jeg vil ønske hende hjertelig velkommen, og jeg haaber det ikke blir sidste gang — og saa vil jeg si tak for den deilige musik og sang, De har git os.

Frøken Holstmarks skaal!“

Bertas ord var saa hjertelige og varme. — Kiss tænkte med skam paa, hvor stiv hun hadde været overfor alle disse, som sat omkring hende. — Berta hadde hun knapt hilst paa. Hun saa saa jaalet ut, syntes hun. Men ikveld hadde hun set hende i et andet lys.

Og guttene? — Bondegutter var de fleste, ja. Men hvor ganske anderledes end hun hadde set dem paa skolen. De var jo ikke udannede. Hun tænkte paa samfundsmøterne i gymnasiet, hvordan mange av guttene var der — spækket med flau vitser, haanende alt og alle.

En saa kjæk og alvorlig, men ogsaa kvik, ung mand som Engseth, hadde hun knapt truffet før. — Det lot til at være indhold i ham.

„Ja, jeg burde kanske takke for talen?“

Kiss saa sig om med et spørgende smil.

„Selvfølgelig!“ ropte man i munden paa hverandre.

Hun reiste sig. — Med den ene haand om glasset, den anden famlende ved urkjeden, saa hun litt genert ut.

Hun var iført en lyseblaa, hvitprikket musselinsblusse med nedfaldende brodert krave, som klædde hende fortryllende. — Haaret var delt i midten og laa i gyldne bølger over den rene, hvite pande.

„Det er første gang jeg er i hybellag. Sandt at si hadde jeg aldrig trodd, det kunde være saa hyggelig. Og det vil jeg be om undskyldning for — og saa vil jeg herved si tusen tak for at dere bad mig hit. — Dere har jo været sammen i to aar, før jeg kom, og derfor kunde det være rimeligst, at dere ikke brød dere om at føre et fremmed element ind i kredsene. — Men like saa litt, som jeg føler mig fremmed paa skolen, likesaa litt har jeg følt det her. Derfor vil jeg si dere alle sammen tak — og saa vil jeg tilslut utbringe en skaal — ikke for nogen av dere — men for en, som jeg er viss paa, vi alle er glad i og sætter høit —

Rektors skaal!

Engseth stemte i og de andre med:

„Og dette skal være vor rektors skaal, hurra,
og skam for den som ikke
vor rektors skaal vil drikke,
hurra, hurra!
Den skaala var bra, hurra!“

Der blev talt og drukket skaal for de øvrige lærere og lærerinder, for kongen og dronningen „som seg hør og bør ved eit saadant festleg

samvær“, sa Haugaas. „Kanske me burde sende kongehuset ein telegrafisk helsing — det er mykje aalment, veit de“.

Forslaget blev dog ikkje støttet. — — —

Tilslut var det Engseth.

„Jeg vil begynde med at citere et litet vers av Bjørnson. Det lyder saa:

Syng, naar du alene gaar,
syng, naar fler skal sammen bindes,
Uten sang er ingen vaar,
og i sang den siden mindes.

La os holde sangen høit og i ære. La os aldrig bli træt av eller holde os for voksne til at synge vore gamle, gode sange, vi lærte, da vi var smaa. Det hænder undertiden, at en blir møtt med uvilje og overlegne skuldertræk, naar en foreslaar disse almindelige sanger, som alle kan. Jeg synes, det er saart at høre uttalelser som: Er det noget at synge; — isj, den er saa fornaget — — neida, den er saa kjedelig — om de mest stemningsfulde og fineste vi har. — Og saa at se de sure fjæs og den tilgjorte aandrighet, som om det var under værdigheten at synge en sang som: „Jeg har baa-ret lærkens vinger“, eller „Millom bakkar og berg“. — Neida, — det maa være noget nyt — noget kunstig og fremmed, helst paa et fremmed sprog. — Jeg vil i kveld be dere alle, som er her: Hold sangen i agt og ære i skolen!

— La barnene bli glad i vore gamle, gode sanger — baade de smaa uanselige og de store kjendte. Jeg syntes, vi sang saa kraftig ikveld, det var første gang paa lange tider — kanske pianoet gjorde sit. — — Jeg haaber jeg skal faa anledning til at minde om dette en gang paa et av vore diskussionsmøter — det er forresten ikke noget nyt — sanglæreren vor har saa ofte talt om dette. — — Saa vil jeg citere et vers til:

„Syng, naar veien den er klar.
 Bed, naar stien møie har!
 Naar til farer du blir kaldt,
 stol paa Jesus, det er alt!“

Engseth gjorde en liten pause — sveden perlet paa hans pande. Han var blek, men stemmen var sterk og klar — det var blit saa stille — — en og anden fandt det litt pinlig, saa fortsatte han:

„Jeg kunde ikke la være at nævne dette sidste. Vi lever jo paa hybler de fleste av os, og hver har sine ting at kjæmpe med. — Jeg vil derfor gjerne minde om, at der er en, som vi aldrig behøver at undvære, saa sandt vi vil ha ham til ven. — Saa foreslaar jeg vi synger „Kjærlighet fra Gud“. — — Jeg ser klokken snart er elleve. Berta har gjespet to ganger — og Haugaas ser søvnig ut“.

Flere smilte.

„Ja det er visst fornuftig aa segja takk for oss no, — men søvning er eg slet ikkje“, sa Haugaas. „Det vil eg protestere kraftig imot“. — — —

Da de hadde sunget, sa de godnat og tak for samværet.

Engseth tilbød sig at følge Kiss hjem.

„Nei tak! — Følg heller frøken Berg. Hun har ikke nogen hyggelig vei, og hun er alene. Jeg gaar sammen med Løvaas et godt stykke“.

Engseth hadde glædet sig til at faa snakke litt med Kiss paa to mands haand, men paa hendes tone forstod han, at det ikke nyttet at komme med indvendinger.

Og saa fulgte han Inga Berg hjem — en liten, stiltferdig, blek, ung pike, som hele kvelden ikke hadde sagt stort mere end:

„Skaal for en god stilopgave“.

Hun vilde knapt tro sine egne øren, da klassens kjækkeste gut kom bort og sa:

„Jeg skal følge dig hjem, Berg, — du maa ikke gaa den mørke veien alene.“ — — —

Men Kiss skyndte sig hjem alene — pakket sig fort i sengen og laa længe og tænkte, før hun sovnet.

Hun følte sig mere bedrøvet end glad; hun visste ikke riktig hvorfor — — bare at hun var misfornøid med sig selv — misfornøid over alt, hvad hun hadde sagt og gjort om kvelden. —

— Hjemme hos far og mor hadde hun ikke følt det slik. Der sovnet hun uten slike tanker — det blev aldrig tid til det. — Alt var anderledes her. Aldrig følte hun sig rigtig saan helt glad — der var kommet noget ubestemt over hende — — som ikveld, da hun skulde synge, — og ikke var hun fornøid med det hun sang — — først en sentimental, katolsk med nonnekor — derefter en, som gav anledning til gjøn og spektakkel.

Uf, hvor litet grei jeg er.

Hun laa og sa det halvhøit, for likesom at gjøre nar av sig selv.

Jeg er altsaa ikke voksen endda. — Jeg har ingen avgjorte meninger om nogen ting — — en gang mener jeg det, en anden gang noget andet.

Engseth vet, hvad han vil, han. — Han var rigtig kjæk. Kunde jeg bare bli saa bestemt og — frimodig. Han er, som han skal være — ærlig er han. — — Jeg er simpelthen ingenting. Ikke er jeg ærlig — heller ikke uærlig. — — Jeg tænker en masse rare ting, som jeg ikke tør si. Og det jeg siger er noget ganske andet, end det jeg mener.

Jeg er altsaa karakterløs. — —

Aa, kjære Gud, la mig bli anderledes — jeg vet ikke selv, hvordan jeg skal være, men der er noget, som ikke er i orden i min karakter.

— La mig bli fast og sterk — og la mig bli mere glad og fornøid — med mig selv, hadde hun lyst til at føie til; men hun syntes ikke rigtig, det passet. — Men inderst inde var det det hun ønsket — en gang at bli helt ut fornøid med alt, hvad hun talte, tænkte og handlet. — —

At rektor var det, var hun viss paa. Han var altid behersket og rolig — og saa ut til altid at tænke paa noget godt.

Den som kunde faa det slik. — Ja og som far og mor.

Endda de sikkert mange ganger hadde grund til at være bedrøvet, var der allikevel noget i øinene, som sa, at de var glade.

Aa — hvor hun igrunden længtet hjem! — Hun savnet saa andagten om kveldene. — Hjemme hadde hun ofte ønsket, far vilde la være at læse, særlig naar Ellida Dahl kom. — Hun saa svært forundret ut første gang og følte sig vist pinlig berørt. — Kiss hadde sagt det til mor og bedt hende si far, at det vistnok var heldigst at sløife andagten, mens Ellida var der.

Far hadde svaret: „Ja, selv om hun ikke synes om det — hvad saa? Skulde vi da ikke desto hellere venne hende til at høre Guds ord“.

Naar far talte saa, maatte Kiss indrømme, at det var sandt, — men allikevel — det var litt kjedelig — stod det ikke et sted noget om at være viselig?

End det Engseth sa i kveld da? Kunde han vite, om det slog an hos alle?

Kleppen hadde ord for at være noksaa spotsk overfor alt, som smakte av kristendom, og de torsdagsmøterne, som blev holdt paa lærerskolen i en av klasseværelserne, skulde han være svær til at harcellere. —

Og saa var det denne doktoren. — Gid hun ikke hadde truffet ham den eftermiddag hos Kristine.

Hun hadde faat saa meget vanskelig at tænke paa siden. — — Han mente, hun trodde paa bibelen, og han hadde sagt, at hun ikke var voksen.

Men far og mor og rektor da?

Den som kunde faa snakke med en av dem. — Kanske de i grunden *var* gammeldagse? —

Doktoren saa ut til at være intelligent og riktig grei og ærlig. — End om han hadde ret!

Uf, nei — hvor meget rart der var i verden — — det var nok sandt, at hun ikke var voksen endda.

Hun vilde herefter tænke mer, særlig naar hun læste i bibelen — det var forresten ikke ofte. — Hjemme læste jo far, og han bad for alle. Var hun træt om kvelden, lot hun det være — far hadde jo bedt — — ak, ja — det var meget, meget lettere at være hjemme.

PAA SKOLEN.

I gymnasiet hadde Kiss oplevd mange skolehistorier. Guttene fandt paa det mest utrolige og moret sig som om de var onger. — Men ikke alt hadde været saa harmløst. Tidt og ofte satte de lærernes taalmodighet paa prøve, somme tider brast den ogsaa, og det var ikke underlig. Ofte blev guttene enige om at nyse — alle paa én gang. I det samme adjunkt Skeie satte foten paa kateteret, begyndte anfaldet — hos nogen faa helt virkelig — hos andre uøvede bare som en næselyd, men utover klassen lød det:

„Tsjaa! — Tsjaa! — Tsjaa! —“

Hvad skulde vel adjunkten si? Han kunde ikke godt negte dem at nyse; — men da det gjentok sig i flere historietimer paa præcis samme tidspunkt, blev det for meget. —

„Neimen — neimen — — — hvad skal dette bety?“ stammet han med tilbaketruængt harme.

„Hr. adjunkt!“

Klassens talsmand reiste sig.

„Vi er desværre saa skrækkelig forkjølet, alle vi gutter.“ —

„Saa — det var besynderlig.“ — —

En anden gang fæstet guttene lunter til en lang skolisse — tændte skolissen i den frie ende og la den ind i en av ovnsportene.

Adjunkt Skeie saa nok, at øinene stadig var ved ovnen, men tilla det ingen betydning, indtil der pludselig lød et smeld — et til — endnu et — og op fór hele klassen og adjunkten med. —

„Aa, — faar vi ikke fri — — ovnen falder vist ned!“

Adjunkten gik rolig hen og fandt urostifteren, la den høitidelig op paa kateteret — bad klassen sætte sig og hentet saa rektor. — Der blev forhør, men uten resultat; for ingen sladret. — — —

Og hvad hændte ikke i anden klasse med karakterprotokollen! — En dag var den sporeløst forsvundet. — Forhør over hele linjen — baade private og offentlige — var til ingen nytte. Og slik som det blev lett baade høit og lavt — ja, der var en forvirring uten like. — —

Og saa en vakker dag fik rektor det sidst beskrevne blad i protokollen tilsendt fra Bergen uten nogen som helst kommentar.

Hvordan det hang sammen var den dag idag en gaade. — —

Der kunde siges litt av hvert om gymnasiastene — ikke altid til deres ros, men én ting var uomtvistelig:

Naar det gjaldt at holde sammen i motgang og forfølgelser, da var de enige og trofaste.

Ikke en mine, ikke et tvetydig ord forraadte den fælles hemmelighet. — Derfor gav rektor ogsaa tilslut op, da det gjaldt karakterprotokollen.

„Naar samvittigheten en gang vaakner, vil nok synderen melde sig,“ var hans sidste ord.

Men det aaret gik og sidste med, og endda hadde ingen betyngtet sjæl fundet vei til rektors kontor.

Kiss hadde mange historier at fortælle fra gymnasiedagene. — Nogen hadde hun moret sig over, men som oftest hadde baade hun og de andre piker i klassen fundet, at det gik for vidt. — Det heftet undervisningen, og hvad som værre var: De blev av den grund behandlet, som om de ikke var voksne.

Hvad hjalp det, om de baade blev tiltalt med „De“ og „frøken,“ naar de allikevel hadde en følelse av, at lærerne ansaa dem for at være store barn. — — —

Hvor ganske anderledes alt var her.

Rigtignok var det enkelte, som skaffet sig litt moro i timerne — især under overhøringen i geografi og i skrive- og tegnetimerne — men som regel gik de ikke over grænsen for, hvad der passet for vordende pædagoger.

Lappeskrivningen stod en tid i høi kurs, og der blev sendt de mest forskjellige hjerteutgydelser — baade paa vers og prosa og kar-

rikaturtegninger av elever og lærere — — brevskapene sendtes like saa ofte gjennem luften som papirkuler — som forsiktig mand og mand imellem, til den havnet hos adressaten, — avsenderen var spændt og fulgte det dyrebare brev — endelig — der var det naadd frem. — Vilde han være anonym, gjaldt det at paata sig en likegyldig mine. —

Det kunde være en ironisk bemerkning — et velment raad — en advarsel — som oftest harmløst og i en spøkefuld tone. — —

Kiss hadde set en hel æske fuld av „lapper“ hos Berta, som gjemte paa dem.

„Naar jeg en gang blir værdig lærerinde, skal jeg ta dem frem og tænke paa de glade dage, da jeg var skolepike.“ — — —

Kiss hadde ogsaa mottat flere lapper. — Hun visste ikke rigtig, hvad hun skulde gjøre første gang, der kom stikkende en trekantet, sammenlagt papirlap til hende.

„Til

Studenten voreses“,

stod der utenpaa. — — —

„Naar du smiler, er du søt og yndig,
derfor smil og vis de dype smilehul!

Naar du sitter tankefuld, da vær ei fuldt saa myndig —
ikke rynke øienbryn — du fagre hjerteguld.

Noget mindre stram og stiv mot herrer bør du være.

Dem litt av dit hjerte giv, det klær dig bedst min kjære“.

Ingen underskrift. — Og hun kjendte ikke skriften. Det kunde ligne Erna, for hun var en flink rimsmed; men hun benegtet det paa ære og samvittighet.

„Selv om jeg helt ut er enig.“

„Saa —“

„Ja, jeg synes virkelig, du kunde snakke litt mere med guttene, Kiss.“

„Kjære, jeg snakker da meget med dem! Saa du ikke, at jeg spaserte med Winger i frikvarteret?“

„Ja — det var et glædelig fremskridt. Forresten forundret jeg mig over, at du kunde falde paa at foretrække ham. — Han er jo saa tuslet og rar.“

„Han er svært kjæk, synes jeg.“

Erna lo.

„Nei, kjæk — er det sidste jeg vilde si.“

„Jeg mente aandelig kjæk, om du vet hvad det betyr.“

„Jovel — interessant altsaa. — Jeg synes, han er rar, jeg; han ser jo ikke paa den, han snakker med.“

„Det liker jeg.“ — —

„Saa du ikke, hvor skinsyk Engseth var. Han sat paa trappen til gymnastiksalen og fulgte dere med øinene.“

„For noget tøv.“

Erna kremtet.

„Hm — — Synes du ikke, han er kjæk da?“

— „Jo, han er svært grei og hyggelig — og pen er han ogsaa. —“

„Men litt for selvgod — synes du ikke?“

„Aa — jeg vet ikke det.“

„Men han er absolut den mest begavede — han faar nok en glimrende eksamen. — — Men du var vel ikke fornøid med at bli lærermadam du, Kiss?“

Kiss og Erna spaserte arm i arm i det store frikvarter. — Nu slap hun pludselig Ernas arm, stanset og saa paa hende med et harmfuldt blik.

„Fy, hvor ekkel du er nu, Erna. — Jeg liker ikke slik prat.“

„Aa — du er kvinde, du ogsaa, Kiss. — Ikke forstil dig! — Du vil vel ikke indbilde mig, at du er blind for, at Engseth er forlibt i dig?“

„Det er han aldeles ikke. — „Kan det ikke gaa an at tale sammen som venner, uten at der er noget mere,“ sa du jo selv en gang, husker du.“

„Ja — se bare! Nu er du endelig kommet saa langt. Det glæder mig! —“

„Ja, jeg skal indrømme, at jeg var litt for dømmesyk den gang angaaende det punkt. — Men du maa ikke tro, jeg har forandret min mening om det lette forhold mellem gutter og piker. — Jeg har senere set endda mere av det; men jeg har erfaret, at der er flere bra og kjække gutter, end jeg hadde tænkt.“

„Udmerket!“

„Og de kjækkeste er ofte bondegutter, synes jeg.“

„Kiss!“

„Ja, det mener jeg. — Jeg har aldrig trodd, at de kunde være saa intelligente. — Jeg har jo næsten ikke før snakket med bondegutter. — Jeg maa tilstaa, at jeg har hat nogen græsselig forkjerte meninger om bønderne i det hele tat. — Tante Amalie plukket ut en del av mig; men her har jeg lært endda mere.“

„Aa — de er nu bønder da. — Der er noget klumpet og stivt over dem; de lærer nu aldrig at bevæge sig saa frit som byguttene.“

„Men Engseth da — han er jo fra landet.“

„Ja, men det er litt anderledes der oppe paa Modum — der er jo som en by — og alle badegjestene øver indflydelse.“

„Og saa Torseth i anden. — Har du noget at utsætte paa hans væsen?“

„Nei, at *se* til er han aldeles bymæssig — men sproget skjæmmer ham.“

„Kjære dig, han taler jo sin gudbrandsdalsdialekt. — Det synes jeg er knakende kjækt. — Det er noget vist adelig og selvbevisst over mange av de bondeguttene, som byguttene kunde misunde dem. Og jeg liker, at de snakker, som de er vant til — og ikke knoter. — Rigtignok

er her en hel babels forvirring, — men det er forfærdelig moro at høre paa.“

„Jamen tror jeg ikke, du er blit maalmænd, Kiss!“

„Aanei, jeg har altfor liten greie paa landsmaalet. Jeg har jo ikke lært stort av det. — Nei, maalkvinde blir jeg nok aldrig. — Men en anden ting er, at jeg synes dialektene er vakre og jeg respekterer dem, som bruker sit hjemlige sprog.“

„Og allikevel faar du finter for, at du er stram og stiv — la mig se, hvad der stod“. Erna læste det om igjen. — „Jeg tror det er fra Nilssen, du. Han har sagt det flere ganger, at du er litt kry“.

„Aa! — Ja, er det ham, saa la ham bare synes det. — Den affekterte, høisnippede fyren med det glatte — vandkjæmmede, pomadiserte haaret! Isj — ham kan jeg ikke fordrage!“

„Gid, hvor sterke uttryk, du bruker, Kiss! — Enten er det flod eller fjære. — Den, du blir glad i, kommer du vist til at elske usigelig. — Du har for sterke antipatier og sympatier“.

„Ja, jeg vet det. Men jeg kan ikke være anderledes“.

Hun rev lappen i mange smaabiter og lot den flyve avsted.

„Saa! — Hils hr. Nilssen og si, at jeg skal rynke øienbrynene endda mere“, —

Hun lo.

„Forresten var det ikke værst. — Jeg trodde jo, det var fra dig“.

„Ja, nu kan du angre. — Tænk, hvor hyggelig, en gang i fremtiden at ta frem en slik erklæring, naar du sitter alene paa din jomfruhybel!“

„Ja det var dumt. — Men hadde det været fra dig, skulde jeg ha gjemt det“. — — —

Kiss fik ofte lapper med spørsmåal, om hun vilde være med paa skitur — gaa paa skøiter eller ta en spasertur i maaneskin. — Der stod som regel navn under.

Men Kiss svarte ikke skriftlig; naar frikvarteret kom, gik hun like bort til vedkommende og gav ham aapent og freidig svar paa henvendelsen. — — Med undtagelse av Engseth, som av og til bad om at laane en bok og spurte om tillatelse til at komme ned om eftermiddagen, svarte hun nei. —

Hun forbløffet Nilssen ved at si saa høit, at flere hørte det:

„Nilssen! — De maa undskylde; men jeg har hverken tid eller lyst til at gaa paa skitur idag!“

Og saa spaserte hun rolig ut, som det var den naturligste optræden av verden. — — —

I en regnetime hadde adjunkten en dag observert flere papirkuler og lapper. — Det for-

styrret undervisningen, og han grep øieblikkelig ind.

Resultatet blev en alvorlig skrape av rektor med paabud i alle klasser om at slutte med den slags barnestreker.

„Det er paa en maate glædelig“, sluttet han i en spøkefuld tone, — „at her er saa megen literær trang. Det forekommer mig dog mer mandig — og kvindelig — at frembære sine — ja — hvad indeholder nu lapperne — — sine hjerteutgydelser mundtlig; ti med undtagelse av en saa vigtig ting som et frieri, synes jeg nok, det maa være heldigst at avgjøre de mere preserende anliggender i frikvarterene. — — Alt-saa: Ingen lappeskrivning mere“. —

Dermed var den fornøielse slut.

— — —

Elevene blev betragtet som voksne, selvstændige, tænkende individer med forstand og vilje og samvittighet. — Lærerne talte til dem som til sine jevnlike.

Paa gymnasiet gjaldt det først og fremst at være flinke til at pugge — der var regler og formler for alt mulig.

Paa lærerskolen holdt rektor foredrag — elevene maatte notere for siden at gjengi — helst oppe paa kateteret — for at vænne sig til at optræde, som han sa.

Og slik som rektors timer var! — Kiss blev

aldrig træt av at høre og skrive. — — Nu fik hun høre noget av den livsvisdom, hun før hadde ventet paa — for rektor talte til dem med selve livet for øie — — — han var jo ogsaa bekjendt viden om, fordi han ikke tok nok sigte paa selve eksamen. Og han sa det tit:

„Dere er ikke her bare for at faa en god eksamen, selvom den maa til for at føre dere ut i livet som lærere. — Vi vil idag tænke paa, at naar eksamen er over, og dere skal leve paa egen haand, — da kan det være godt at mindes et og andet ord, som blev sagt dere av en, der selv har prøvd, hvad det vil si at leve“.

Hvor de alle elsket ham.

Selv de, der ikke i alt kunde være enig med ham, og som fandt, at han var for gammeldags og ensidig — de maatte dog føie til: Men han er en personlighet, og han er storartet som lærer.

I en pædagogiktime talte han om det rette syn paa menneskeværdet.

En lærer maa værdsætte et barn likesaa høit som Frelseren gjorde — med tanke paa, at det har en evig sjæl — og altid ha sjælen for øie — har han det, vil det bli uvæsentlig om barnene er fra rike eller fattige hjem.

Slike notater satte Kiss tykke streker under — — spørsmålstegn og utropstegn føide hun til, hvor hun var uklar eller fandt det særlig godt. — — — —

Hun levde i en helt ny verden, og let motagelig, som hun var — utviklet og vitebegjærlig — tilegnet hun sig ubevisst rektors meninger og gjorde dem til sine.

Spørsmål, hun hadde baaret paa, blev besvaret, — og hun kjendte sig rikere og lykkeligere end før.

Uklare tanker, som hadde dæmret i hendes sjæl, blev belyst av rektors forunderlig, klare — men enkle ord, der som en lyskaster naadde ned til de mindste og ubetydeligste gjemmer i sjæledypet — — hittil upaaagtet og bortgjemte uten værdi — tvertimot betragtet som noget ørkesløst, taapelig hjernesvind, — de fik liv og næring og ret til at eksistere. — — —

En dag talte han om autoritetstro. Det var ogsaa i en pædagogiktime. — Rektor gik som saa ofte ellers utenfor pensum. —

Kiss sat som fastnaglet — glemte at skrive, bare hørte med aapen mund.

Det var egentlig kineserne han talte om, men idet han skildret Konfucius's lære, gik han ind paa en sidevei.

Kiss tænkte: „Det er for min skyld, for slik har jeg været“.

Han talte om de mennesker, som trodde slik og slik, fordi mor og far trodde det — uselvstændige og uutviklede, som aldrig naadde frem til en personlig tro og mening — ikke bare

angaaende religionen, men ogsaa almindelige sociale spørsmaal. — —

Er spørsmålet: Hvad mener du om det og det — tænker han uvilkaarlig: Ja, hvad mener far? Jo, far mener saa — jeg mener det samme.

Disse mennesker blir aldrig det, vi kalder karakterer, — de staar paa et lavt kulturtrin, de er aandelige slaver.

Et menneske, som skal kunne utrette noget i verden, maa bli sig bevisst, hvorfor han har en mening.

Naar dette gjælder i alle sociale spørsmaal, hvor meget mere da i det vigtigste av alle spørsmaal: vor stilling til kristendommen.

Det, det gjælder, er at tænke selv — at danne sig en personlig mening.

Kiss hørte ikke stort av, hvad rektor siden sa om Budhas lære, om fornegtelsen og moralbudene. — Hun hørte det som i en taake. —

Det var bare en tanke, som behersket hende:

Jeg er autoritetsdyrker — ergo staar jeg ikke paa et høiere kulturtrin end naturfolkene.

Alt andet, som var blit sagt, var opslukt av dette ene: Autoritetsdyrker.

Det var, som om der pludselig faldt skjæl fra hendes øine.

Hun selv, far og mor — hendes veninder —

ja, alle — som kjendte hende, — mente, at Kiss var saa selvstændig.

Hun selv ikke mindst. — —

Nu ramlet hele selvstændigheden.

Ute saa hun bladene falde fra træerne, sagte — et for et — dalte de ned, — snart stod de der nøgne og sorte, blottet for al den pragt, som havde dækket dem hele sommeren igjennem.

„Du skal ogsaa ribbes! — Du har pyntet dig med laante fjær! — Ikke èn tanke, ikke èn mening har du fra dig selv!“

Da stod doktor Bang uendelig meget høiere — og hun, som havde følt sig saa meget bedre end ham!

Han havde kastet sin fars tro helt og holdent — men — hvad trodde han nu?

Ja, hun visste ikke stort mere end, hvad han sa hin kveld — og hun havde været ræd for, at han skulde berøre det emne de par ganger, de siden havde talt sammen — mest fordi, hun følte sig for udygtig til at forsvare den tro, hun *mente*, hun havde.

Han var var en karakter, selv om hans syn var helt anderledes end rektors og fars og mors.

Eftersom hun forstod, maatte Bang være materialist eller kanske agnostikker.

Rektor havde talt om alle disse — — ister og — ismer.

Ja, doktoren fik være, hvad han vilde — men ett var sikkert:

Hun kunde ikke længer bare leve paa mors og fars tro — — hun maatte selv danne sig en mening. — —

Hun vilde be rektor om at laane de bøker, han en gang hadde anbefalet dem — og saa vilde hun læse i bibelen — grundig — med omtanke — — hun vilde glemme, hvad far og mor mente.

Autoritetsdyrker vilde hun ikke længer være.

HYBELKAMERATEN.

Kiss og Kristine Sørliia var blit riktig fine venner den tid, Kiss „gnei okla“. — — Saa glad Kristine var den dag, doktoren sa, det kunde være slut med massagen, saa bedrøvet blev hun ved tanken paa, at hun ikke skulde faa se den snilde frøkna mer.

„Aa, du blir ikke kvit mig endda, Kristine! — Du kan da vel begripe, jeg, ret som det er, kommer indom for at kræve litt betaling for det græsselige stræv, jeg har hat — aanei — du slipper ikke saa let.“

Kristine lo.

„Ja, stakkars dere da; den betalinga blir ikke rar.“

Hun truet med fingeren mot Kiss.

„Jeg har nu vidner paa det, at dere ikke vilde ha betaling da, saa dere kommer naa inga vei, lel.“

„Faar jeg ikke lov at hilse paa dig av og til da? Og faa en kop kaffe, om det falder saa, at du har noget paa kjelen?“

„Gud velsigne dere! Om jeg saa skulde und-

være mat og drikke — — kaffi skal dere faa, og det en god taar ogsaa; men det er ikke saa vist, jeg har no aa ha i støt.“

„Du burde anskaffe dig en ko for min skyld, synes jeg! — Jeg kunde melke, og saa tok jeg melken med mig hjem og hadde kokt fløte med til dig næste dag — var vel det værst?“

„Dere skal nok faa fløte ogsaa — vær tryg — men det er skralt med med mig naa. — Det var a ei tid, jeg hadde ku ogsaa — — ja, ja — men jeg klager ikke. — Han har gjort det møe, møe for godt for mig.“ —

Hun sat i bænken og strikket strømper til Tillas mindste.

Hun var saa pen, der hun sat. — Den sidste lysning av solen kastet et flatterende lys over det gamle, graa hode, liten og spød var hun, og saa sliten ut; men i øinene var der glans, og et skjær av indre lykke laa over hele hendes person. — — —

Kiss kom ofte igjen. — — Det faldt saa let at lægge veien om Sørli, særlig naar hun skulde ut paa skiturer. — Sneen var kommet allerede i november.

En pose hveteboller — en vørterkake eller nogen av de gode rundstykkerne hos baker Næss blev stukket ind gjennom døren paa opveien med ordre om at ha kaffen færdig til hun stak indom paa nedveien.

Det var feststunder for Kristine, naar Kiss kom. — Og for Kiss var det en kjærkommen hvile, naar hun kunde sitte slik og fortælle Kristine, om alle de kjære hjemme — om den gang hun var liten og bodde i den lille kystby — om toldboden og Cecilia paa Knatten, som ogsaa bodde i et litet hus.

Det var baade aandelig og legemlig hvile for Kiss disse besøkene i Sørli. — Da slap hun at tænke paa alt det nye, som var kommet saa pludselig over hende. Da glemte hun for en stund at kritisere sig selv — der var ingen hensyn at ta — ingen ting at ærgre sig over — alt aandet fred og ro deroppe i den lille, rene, hyggelige stue. — — —

Idag hadde de byttet roller. — Kristine førte ordet og fortalte om alle sine oplevelser fra saa langt tilbake, som hun kunde huske. — Det blev nu mest om han Anton, — maken til kar fandtes ikke — saa snild og tro for en sjømand at være.

„Ogsaa sku' jeg miste'n! — Aaja — aaja, — det blei naa te det bedste det ogsaa. — For jeg lærte aa be. — Jeg ser det for mig den da' i da', aassen jeg strævde med aa omvende mig. — Jeg skjønnte jo det, at Gud vilde ha mig anesles. Han Anton var, som han skulde være, han. — Han var blit paavirka i utlanda en stan, og han var saa rar og god i brevene. — —

Men jeg var hard, jeg. — Jeg mente det jeg, at det hasta 'ke, — — jeg var ong og glad og syns aldri, jeg fekk ti' te aa tænke paa saant no. — Fire baan — og møe mas — saan hadde jeg bestandig tænkt, naar jeg hørte noen præke om aa bli annesles. — — Og saa maatte jeg miste han, før jeg kunde bli bøid.“ —

Hun drog et langt suk — — „og saa maatte jeg bare takke og takke for alt samma. — Jeg fekk det beste, som fandtes te, — og det er fred med Gud og — Jesus i hjertet,“ føide hun til. —

„Jeg synes, du maatte bli haard og bitter, jeg. Syntes du ikke, Gud var streng og ubarmhjertig, som tok manden fra dig?“

„Jo, det første saa — men jeg fekk se det annesles. — Det var ei nat, jeg drømte om Anton. — Jeg syns, jeg saa'n i en stor have med møe sol og mange blomster. Han hadde hvite klær og saa ut som en engel. Og saa vinket han te mig og saa sa'n: „Du maa faa fred med Gud, Kristine, — og jeg skal vente paa dig ved himmelporten, naar du kommer.“ — Aaja — var det ikke rart.“ —

Hun tørret øinene med forklæsnippen: — „Og saa var det, lissom jeg ikke kunde graate av sorg mere; for bestandig saa jeg det løkkelige ansigtet hans, — — — Ja, saan gjekk det te med mig.“ —

Kiss hadde hørt om Antons død før, men dette var noget nyt. — Hun sat stille og hørte paa.

— — —

De hadde drukket kaffe — med hveteboller til — og fløte, som Kiss hadde spendert.

Det var saa smaat begyndt at skumre. — Det spraket i furuveden, og det lyste utover gulvet gjennom den halvaapne ovnsdøren. — —

„Har du aldrig tvilt paa, at der er nogen Gud, Kristine? — Har du bestandig været glad og fornøid?“

„Hm — jeg har nok hat stygge tanker, jeg som andre; men de tankerne er fra den onde. — Aassen kunde et menneske være saa glad, saa usigelig glad og tryg, hvis atte der ikke var en kjærlig Gud, som hørte os og hjalp os saa mangfoldigens ganger? — Det er a nok bevis atte der er en Gud, — det, atte et menneske kan bli saa forandra, som jeg blei. — Naar jeg faar saanna tanker, saa ber jeg te Gud, og saa siger jeg: Vik fra mig, din løgner!“ —

Hun sa det med slik patos, at Kiss umulig kunde la være at smile.

„Jamen — vet du, hvad nogen siger: Det er jo ingen, som har set Gud — kunde det ikke godt hælde, at det i bibelen bare var noget apostlene og profetene hadde fundet paa?“

Kristine lo.

„Ja, ja — la dem ha funni paa det da — —

det er ikke noen, som har funni paa no bære, ialfald. Forresten behøver'n ikke læse sig te atte der er en Gud, — det føler'n inni hjertet sit det, længe før'n faar løst te aa læsa i bibelen.“

„Ja, det siger rektor ogsaa.“

„Ja, han har vel kjendt det sjøl, han. — Det er møe te mand. Tænk, aassen han steller med dem, som har det vondt! — Han Laurits Pettersen paa sagbruket, som skamferte handa, har'n gjort te et anna menneske. Og kona og onga e 'kke te aa kjende att de heller.“

„Ja, han lever efter det, han taler,“ sa Kiss stille hen for sig.

„Ja, det er det det kommer an paa.“

Hun drog en lang gjesp og strøk sig over haaret. — — —

„Nei — hvad er det, jeg tænker paa! — Jeg maa skynde mig hjem — jeg har en masse at gjøre.“ —

Det var blit næsten mørkt, og Kiss fandt frem fyrstikker for at tænde lampen. —

„Hys! — Der er nogen, som tar i kjøkken-døren!“

Kiss slog av en fyrstikke og kikket ut i kjøkkenet. — Hun skvat tilbake og mistet fyrstikkerne.

„Ikke bli ræd, Kristine, — det er bare doktoren,“ hvisket hun.

Han stampet bedre av sig og gik ind. —
Kiss hadde gjemt sig bak døren.

Doktoren satte sig paa Kiss' stol like ved
ovnen — og holdt hænderne bort til varmen.

„Nu, hvordan staar det til — benet er vel i
fuld orden fremdeles?“

„Jotak, det er saa bra atte. Og saa har jeg
netop hat besøk av frøkna.“

„Hvad?“

Han reiste sig braat.

„Er det længe siden, hun gik? Kanske jeg
kunde indhente hende, om jeg —“

„Nei, det er litt for tidlig,“ sa Kiss smilende,
idet hun stak hodet frem.

„De her?“

„Ja, undskyld! — Men jeg fik pludselig saan
lyst til at gjemme mig.“

Hun lo hjertelig.

Doktoren saa først forskrækket ut, som om
han hadde set et spøkelse, men nu lo han med.

„Det maa jeg si var en glædelig overraskelse.
— Stod De der, da jeg kom ind?“

„Ja, jeg er ingen aand.“

„Skal de hjemover nu?“

„Ja — og De maa være saa snild at se litt
paa Kristines høire øie; hun har vist faat noget
ind i det. — Nu skal jeg tænde lampen.“

„Neida — neida — ikke bry dere med det
doktor, det gaar bort av sig sjøl.“

Kiss tændte lampen og begyndte at trække paa sig vottene.

„Farvel da Kristine — tusen tak for idag.“ —

„Vil De ikke vente litt, saa vi faar følge nedover?“

„Jeg har skiene med.“

„I lige maade — da passer det jo udmerket, — — at jeg ikke saa skiene — — staar de utenfor?“

„Nei, — i gangen.“

Doktoren saa paa øiet. — Der var nok et litet rusk. — Han maatte vaske hænderne. — — Kiss kom med vand og saape. Hun vilde ikke spørre Kristine efter haandklæ; det kunde jo hænde hun intet rent hadde, og da var det saa leit. — Hun stod borte ved kommoden og stelte med noget nede i skrinet.

Kiss trak resolut et rent, sammenlagt lomme-tørklæ op av lommen — stak det bort til ham og hvisket:

„Bruk det!“

Doktoren smilte — tørret hænderne og stak lometørklæ ind i venstre inderlomme i jakken.

Kiss blev rød — og fik det travelt med at bære ut vaskevandet.

Kristine puslet med noget borte i en av kommodeskufferne.

„Værsaagod! — Her har De haandklæ, doktor!“

„Tak, det behøves ikke. — Jeg tar gjerne et med mig, naar jeg gaar ut“.

Rusket i øiet kom fort ut ved hjelp av doktorens øvede finger, og Kristine var fornøid.

— — —

„Har De gjemt Dem før ogsaa. — Jeg har ikke mindre end tre gange forgjæves været indom for at træffe Dem den tid, De maserte“.

„Men sidste gang —“

„Ja da kom De netop, som jeg absolut maatte avsted. — De er ikke meget præcis, frøken. — Jeg hadde git ordre om en bestemt tid, husker De“.

„Jeg var der ogsaa som regel mellem klokken fem og seks, men enkelte eftermiddage hadde vi timer i gymnastikinstruktion, og da maatte jeg gaa senere“.

„Det hadde været bedre, om De hadde skulket da,“ sa han litt gnavent. — „Det er ikke morsomt at bli skuffet, vet De“.

„Aa — jeg sa det altid til hende paa forhaand, saa hun ventet mig ikke. —“

„Hm — jeg tænkte nu nærmest paa en anden“, mumlet han halvhøit.

Kiss svarte ikke. — —

De var kommet til en bakke, og hun satte utfor. —

Han blev staaende og se efter hende.

„Der ogsaa! — Undres paa, hvad hun ikke klarer. — Og slik holdning! Den svingen var sandelig fin“.

Litt efter var han ved hendes side.

„Nu tar vi det med litt mere ro, saa vi kan faa os en passiar“.

Kiss følte hun blev blek. — Aa, bare han ikke vilde snakke om det — hun visste jo slet ikke, hvad hun skulde si! — For hun hadde ingen meninger længer om nogen ting.

Hun fik si det like frem, at hun ikke vilde snakke om religiøse ting. — —

„Jeg har tænkt at be Dem gjøre mig en stor tjeneste, frøken Holstmark“.

Aa, det var da godt! Hun drog et lettelses suk.

„Jeg har et piano staaende, som aldrig blir brukt. Det er ikke heldig, vet De. — Jeg vil derfor forsøke at faa en eller anden til at ta sig av det, saa ikke det stivner og vantrives av at staa til ingen nytte. Tror De, De kunde hjelpe mig — De kjender muligens nogen, som kunde ha lyst til at — at —“

„Leie det?“

„Ja“.

„Jeg skal høre efter paa skolen. — Forresten spiller de fleste orgel, og jeg vet ikke andre end Engseth, som spiller litt piano.“

„Hvem er det?“

„En av guttene i anden klasse“.

„Saa — og han er musikalsk“.

„Ja, meget musikalsk. Han spiller fiolin meget pent“.

„Meget pent“, hermet han; — „hvad vil det igrunden si? — Har De spilt sammen med ham?“

„Ja — av og til paa lørdagsmøterne. — Men vi spiller ikke efter noter.“ —

„Saa — det maa jeg si.“ —

„Ja — det er mest marsjer og kjendte sanger, som der kan marsjeres efter“.

„De øver Dem sammen med ham da?“

„Nei, langt fra — naar vi bare er enige om hvilken toneart, vi skal spille i, saa klemmer vi paa med en gang“.

Doktorens tone var blit litt mut. —

„Han er altsaa et musikalsk geni“.

„Ja, det er han sikkert; men han har liten øvelse“.

„Aa, han vil drive det vidt, naar De tar Dem av hans videre utvikling“. — —

Tænk, han hørtes fornærmet ut. Skulde hun ikke ha lov til at spille med andre end ham kanskje?

Hun burde vel bli fornærmet, hun ogsaa. — Men det var umulig. — Hun følte sig altfor glad. — Hjertet banket hurtigere. — — Tænk, at han virkelig kunde bry sig saapas om, hvad hun gjorde. — — —

„Hvad er denne Engseth for en fyr?“

„Fyr?“

„Ja, ja — gut da —“

„Han er ingen gut, han er en voksen mand paa fire og tyve aar.“

„Saa. — Hvad vil De da si om en paa otte og tyve — at han er gammel kanske?“

„Er ikke De mere?“

„Ser jeg da ældre ut?“

„Hm — ja, — litt ældre tror jeg. — Aanei, forresten — det var bare første gang, jeg saa Dem. — Nu kan jeg godt tro, De er otte og tyve.“

„Er han bondegut?“

„Ja, — og den kjækkeste paa hele skolen. — Han er den bedste stilist, og flink matematikker er han ogsaa.“

„Et universalgeni altsaa.“

Kiss smilte.

„Ja — kanske det. — I hvertfald er han meget kjæk og — pen ogsaa. — Jeg skal gjerne presentere ham for Dem ved leilighet.“ —

„Jeg siger tak. — Det vilde være en stor ære,“ sa doktoren stivt. — —

Kiss gik hele tiden og forundret sig over, at hun kunde snakke slik med doktoren. Hun følte sig ikke det spor genert længer. — Hvad kunde det komme av? Det var likesom saa let at snakke med ham idag, selv om han var litt ironisk. — — —

„Ja — det kan jo hænde, han vil leie pianoet. — Han skal ha god raad. — Han er søn av en velstaaende gaardbruker paa Modum.“

„Nei, tusen tak, frøken Kiss — — frøken Holstmark, omforladelse. — For det første leier jeg ikke pianoet bort, og dernæst“ — — stemmen blev mykere — „det var meningen, jeg vilde be Dem være saa venlig at benytte det, hvis De kan finde en plads til det paa Deres lille hybel.“

„Ha det paa værelset!“ ropte Kiss.

„Ja.“

„Du al verden saa storartet! Er det virkelig sandt,“ utbrøt hun straalende.

„De vil altsaa da?“

„Om jeg vil? — Jeg begriper bare ikke, at De kan undvære det.“

Hun stanset, vendte sig mot ham og sa:

„Er det Deres alvor?“

Han saa paa hende med et lyst smil, tok begge hendes hænder med de vaate skivottene paa.

„Saa er det altsaa avgjort! — Tak skal De ha. — Jeg var nemlig ræd for en hel del indvendinger.“

Hun trak hænderne til sig og gik videre.

„Ja, — kanskje jeg burde tænkt paa, at det kan bli skjæbnesvangert for eksamen.“

„Ja, det kan det,“ sa doktoren med et underfundig smil.

„Ja, bare jeg ikke kommer til at spille istedetfor at læse — aanei.“ —

„Hvad gjør det? — Musikken er vel nummer én for Dem.“

„Nei eksamen maa være nummer én, ellers“ —

„Ellers?“

„Ja, ellers kan jeg faa daarlig eksamen og daarlig post og daarlig al ting.“

„Pyt — De faar saa ikke nogen post allikevel.“

„Hvorfor ikke?“

Han trak paa skulderen — drev nogen skilængder fremover og ropte tilbake:

„Fordi De naturligvis skal gifte Dem!“

Kiss lo.

„Nei, det skal jeg nok ikke paa mange, mange aar.“

„Skal vi vædde?“

„Ja. — Jeg er blit spaadd, at jeg aldrig blir gift.“

Han lo høit. —

„Av hvilken grund? — Kjærlighets sorg?“ —

„Neida — jeg skulde være for klok — og for emancipert — — og mændene vil jo helst ha en, som ikke vet nogen verdens ting!“

„Saa. — hvem har talt det visdomsord?“

„En av mine veninder.“ — —

De var kommet til en ny bakke, og Kiss kommanderte doktoren til at sætte utfor.

„Nei, det er for mørkt for Dem at staa utfor her alene! — Desuten er rækverket istykker paa høire side av broen, og svingen er ikke grei at klare. — Vær saa venlig og gi mig Deres haand, saa staa vi sammen.“

„Aa pyt — jeg har staaet her mange ganger, og jeg har kattedøine.“

„Neimen, om De har. — De er blaa som himmelens hvælv“ — og dermed tok han hendes haand uten videre, og hun maatte sette fart paa, enten hun vilde eller ei.

Det gik godt. — Da de kom ned paa veien, holdt han hende fremdeles i haanden. —

„Saa tak! — Jeg tror forresten ikke, De reddet mig fra nogen fare, — farten var bare middels,“ sa Kiss og tok haanden til sig.

„Er det takken? — — Er det ikke morsomt at staa sammen?“

„Nei, ikke det spor,“ sa Kiss freidig, — „det er første gang — nei, la mig se, — jeg stod av og til sammen med Erik, da vi var smaa; men jeg liker bedst at staa alene.“

„Fremdeles utaknemlig, — men naar De har været paa skitur sammen med flere, har De vel løpet sammen parvis?“

„Nei, slettes ikke. — Jeg har aldrig likt det. — Forresten liker jeg ikke at gaa paa skitur med herrer.“

„Fremdeles tak! — Med andre ord — De

ønsker mig dit, hvor pepperen gror. — Hvis De vil, kan jeg forsvinde og ta en snarvei hjem, eller jeg“ —

„Nei, doktor! — Jeg mente det ikke slik.“

Kiss var virkelig lei, fordi hun hadde saaret ham.

„Dette er da ingen skitur? — Og desuten — De er da ikke som andre herrer? Ikke saan som gymnasiastene ialfald.“

„Saa! — Nei, jeg er naturligvis meget ældre. — Men si mig alvorlig talt, — hvorfor har De aldrig likt at være sammen med herrer paa skitur?“

„Ikke bare paa skitur. — Jeg har aldrig brydd mig noget om hverken at spasere med — — med gutter eller gaa paa skitur med dem. For jeg synes bestandig, de tøver slik og legger an paa at være kvikke og morsomme og — og — gjøre kur til damerne, og der findes da ikke noget, som er saa ekkelt!“ —

Maanen kom netop tittende frem bak en sky og skinte like paa de to — han høi og bredskuldret, iført graagrøn sportsdragt, — luen var skjøvet bak i nakken og viste den tykke, mørke, krøllete lugg. — Der var et gutteagtig, skjælmsk smil i de mørke øine, da han saa bort paa Kiss. —

„Stans litt! — La mig se paa Dem. — Saa, ja! — Nu har De maanen like i ansigtet. — Vet De, hvad jeg synes?“

Han la armene i kors og stod og betraktet hende nogen sekunder. — Saa vendte han sig pludselig fra hende, laget en sneball og kastet den med kraft mot en hvit bjerkestamme. — —

Kiss stod urørlig og forundret og saa paa.

„Enten er De en dreven kokette, eller ogsaa er De den reneste kvinde paa jorden!“

Han stak hænderne i jakkelommerne og løp nogen skilængder foran Kiss.

Hun kom langsomt efter.

„Nu, hvad siger De?“ —

„Jeg er ingen av delene“, svarte hun alvorlig.

„Jo, — De er enten eller. — Der er ingen mellemting hos Dem. — — — Har De en kjæk mor, De —“ fortsatte han saa i en ganske anden tone.

„Ja, det har jeg“, lød det varmt og stille — „og far ogsaa“. —

„Kan De ikke fortælle litt om Deres hjem? Har De mange søskende?“

„Seks. — Den ældste heter Berta og er lærerinde i Kristiania. — Saa er det Eva. Hun er gift med doktor Hoff og —“

„Karl Hoff?“

„Ja, kjender De ham?“ —

„Udmerket! — Vi er langt ute i slegt. — Hans far og min mor er tremenninger. — — Og da har jeg ogsaa hilst paa Deres søster. — Jeg besøkte dem en eftermiddag i sommer, mens

jeg var der paa gjennemreise. — Saa det var Deres søster. Javist — hun var født Holstmark, ja. — De har hendes haar og hænder, men øinene er forskjellige“.

„Ja, vi er forskjellige i meget, tror jeg. — Hun har altid været saa snild og saa huslig —“

„Og De motsat?“

„Ja“. — — —

„Saa er det Erik. — Han studerer jus og er den kjækkeste gut i verden“.

„Hvor gammel?“

„To og tyve aar“.

„Nu — men han er altsaa gut. — La gaa videre“.

„Saa kommer en, som heter Kristiane, som i sin barndom blev kaldt for Kiss — av sig selv først — og siden av sine søskende“.

„Ja, hende kjender jeg. — Hun har litt tilfælles med sin navne i „gnav“, — hun byr stadig paa overraskelser“.

„De kjender hende ikke“, sa Kiss med eftertryk. „For hun — hun er ikke rigtig ærlig“.

„Saa. — Nu var hun det i alfald. — — Vi skal gaa tilbake til vedkommende person siden. — Hvad heter de næste?“

„Marie er femten aar og Halvdan tretten og Lirken elleve aar“.

„Da har De gaat i en god skole, frøken“.

„Hvordan?“

„Der findes ikke en bedre opdragelsesanstalt end en flok søskend. — Den ene opdrager den anden, og slike barn kjeder sig aldrig. — En anden gang maa De fortælle mere. — De har visst hat et godt hjem!“

„Aa! — Ja! — Har De lyst til at gaa med op, skal De faa se fotografi av dem alle sammen. Og saa — — kunde De hjælpe mig med at finde plads til — til pianoet — hvis De virkelig mente det, De sa“.

„Jeg er en mand og ingen gutunge — vær saa venlig og husk det, lille frøken Kiss“. — —

De var kommet til huset, hvor Kiss bodde. — Doktoren tok skiene av, banket sneen av benene og sprang opover trappen foran Kiss.

„Her er ikke videre hyggelig, nu det er koldt“, sa Kiss undskyldende; „men jeg skal straks lægge litt i ovnen“.

Hun tændte lampen, lukket vinduet og trak rullegardinet ned.

Doktoren satte sig i kurvstolen ved bordet, mens Kiss rev næver av bjerkeveden for at tænde op med. — —

„Jeg burde i grunden hjelpe Dem; men jeg kan ikke negte mig den fornøielse at se Dem som fyrbøter. — Pas Dem, haaret er for nær varmen!“ —

Hun laa paa knæ foran ovnen. — Det lyse, bølgede haar var en smule i uorden, toppen var

gledet ned i nakken, og fra en sneklat dryppet det ned paa skulderen.

Den mørkeblaa skidragt var enkel, men klædelig og fremhævet hendes lyse, friske hudfarve.

„Se saa! — Jeg faar nok en snild mand allikevel“, sa hun smilende og reiste sig.

„Det var altid Gunda barnepikes trøst, naar hun fik det fort til at brænde“. — — —

Det knitret og brakket og lyste saa koselig ut over værelset, at det formelig føltet varmt. —

Doktoren hadde tat en bok, som laa opslaat paa bordet.

Han læste to vers, som var understreket.

„Er det lekse dette?“

„Nei, — vi lærer ikke utenad vers for vers“.

„Studerer De bibelen paa egen haand?“ — —

Han talte alvorlig, men saa ikke paa Kiss — sat bare og bladet frem og tilbake likesom for at finde flere understrekelse.

Saa la han den paa bordet.

„Ja, ja — — — — Jeg ser pianoet staa der, frøken Holstmark. — De maa flytte komoden under bokhylden, saa faar De lys fra venstre haand. — De faar god plads, — her er ikke overlasset med møbler“.

„Nei, heldigvis“, lo Kiss. „Jeg kan næsten ikke tro, det er sandt — saa glær jeg mig. — — Kan jeg hente det denne uke?“

„Nei — De skal ikke hente det nogensinde.“

— Bare overlåt det til mig. — Naar vi er enige om pladsen, gaar resten av sig selv. — — Men nu maa jeg desværre gaa. Jeg skal i herreselskap — kortlag“. —

Han saa paa Kiss — — „toddydamp, kortspill og cigarrøk — — hvordan vilde De like slikt, frøken?“

Kiss rystet energisk paa hodet.

„Jeg kan ikke tro, jeg vilde synes om det — — Synes De ikke, det er bortkastet tid at være i slikt selskap?“

„Jo — absolut. — Jeg vilde tusen ganger heller sitte her hos Dem og høre Dem snakke eller se Dem der ved pianoet. — — Aaja — foran ovnen var De ogsaa fortryllende. — — De er, kort sagt —“

Et blik fra Kiss stanset ham. — — Men hun maatte straks se til en anden kant, for der var noget i hans øine, hun ikke hadde set før. —

Hun blev rød — langsomt — litt efter litt blev hun overskyttet av en flammende rødme.

Han saa det, og hun følte, at han ventet, hun skulde se paa ham igjen. — — Men hun gik bort til vinduet og rullet op gardinet. —

„Det blir visst mere sne — — det er ikke længer saa klart“, sa hun tørt.

Han svarte ikke. — Tok luen. — Kikket paa bøkerne i hylden — — tok et fotografi fra komoden, satte det tilbake og saa sig om.

„Ja, ja. — De vil helst ha mig avsted nu, skjønner jeg. — — Faar jeg lov at kikke indom, naar Deres nye kamerat er kommet?“

„Ja, — værsaagod!“

Kiss var blit sig selv igjen. — —

Hun lyste ham nedover trappen og ropte, idet han gik ut av gangdøren:

„Glem ikke skiene!“

*

Da Kiss næste dag kom hjem fra skolen, stod det der. — Det saa flunkende nyt ut — skinrende sort og blankt. — Forresten kunde det ikke være ganske nyt — — han hadde jo hat det i flere aar.

Pianoet hjemme hadde hat fem og tyve aars jubilæum, og det paa skolen var ogsaa medtat av tidens tand.

En pianostol med rødt plysjes træk stod foran; den saa mere brukt ut.

Kiss stod som fastnaglet.

Det var igrunden kommet saa græsselig fort dette. — Hun hadde jo slet ikke faat tid til at tænke over, om hun skulde ta imot det eller ikke. — Men nu var det gjort. —

Aa, for en forandring! — Ja, det var sandt, som han sa — en hybelkamerat var det — og den bedste hun kunde ønske sig.

Her var ikke længer nogen hybel — det var

da saa flot et værelse, nogen kunde ønske sig — — kurvstol med nakkepute — lampe med lyserød skjærm — og saa piano! — Hun ønsket næsten, hun hadde bestemt sig til at bli her i julen. — — —

Fingrene løp hen over tangentene. Aa, for en klang — litt for fyldig for det lille værelse — men for nogen herlige toner! —

Hendes øine straalte. — — Hun begyndte at synge sagte, mens hun spilte:

„Ach! wie ist's möglich denn,
dass ich dich lassen kann!
hab' dich von Herzen lieb, das glaube mir!
Du hast die Seele mein so ganz genommen ein,
dass ich kein' Andre lieb', als dich allein“.

Hun brøt pludselig av med en skjærende akkord og reiste sig hastig.

„Jeg tror, jeg er aldeles rusk — tænk, om nogen hørte mig!“ — —

Hun lette mellem noterne, til hun fandt „Impromptu“. —

„Det skal jeg lære at spille ordentlig, før jul. En time hver dag“. —

— Hun var saa optat med et vanskelig løp — om og om igjen — stadig med bedre held, — at hun ikke hadde hørt det banke.

Erna vækket hende ved at rope:

„Drømmer jeg — eller har du arvet, Kiss?“

„Ja, hvad synes du, Erna? — Er her ikke blit nydelig? — — Jeg har tænkt paa deres glæde, da fru Martens laante dere pianoet til hybellaget“. —

„Har du laant det da?“

„Selvfølgelig. — Du tror vel ikke, det er mit?“

„Men i al verden — av hvem?“ — —

Kiss la hodet bakover og lo.

„Du ser saa himmelfalden ut. — Gjet vel!“

„Nei, det er umulig — saa fremmed, som du er her — og du er jo ikke i andre familier end hos rektor og lærerne“.

„Gjet da!“

Erna var like dum. — —

„Doktor Bang da, Erna! — Men du kunde jo ikke vite, om han hadde noget“. — —

Erna satte sig ret ned, før hun sa noget — —

„Doktor Bang? — Du har vel aldrig? — Neimen, Kiss — hvad tænker du paa? — Og du som er saa nøie paa det ellers!“

„Hvad mener du, Erna!“

„Hvad jeg mener?“ — Erna slog hænderne sammen og saa forbauset paa Kiss. — „Forstaar du da ikke, hvor upassende det er, at en ung pike laaner en saan ting av en ung, ugift mand — og du som ikke kjender ham bedre!“

„Upassende?“ — Kiss saa fremdeles like uforstaaende ut. — „Kjære dig, — han har

dette pianoet, og han spiller sjelden paa det — og nu vet han, jeg er forførdelig glad i musik — er det da ikke snildt av ham at tilby mig det? — Skulde jeg si neitak til noget saa storartet?“ —

„Ta det litt roligere, Kiss. — Du behøver da ikke bli saa heftig. — Hør nu — og tænk dig litt om, saa vil du selv forstaa, at du har gjort en bommert“, sa Erna rolig og belærende. —

Kiss satte sig med armene i kors.

„La mig saa høre, hvori det upassende bestaar!“

„Ja, det er, som jeg har sagt, — det er ikke passende, — du maa da i alfald være — forlovet med ham for at kunne ta imot det. — Og ikke bare hemmelig, men offentlig maatte det være. — Hvad maa folk tænke, Kiss. — Alle vil jo tro, at der er noget imellem dere — — ja, hvem vet forresten“, la hun til og saa granskende paa Kiss, som sat stiv og grublende. —

Med ett satte hun i at graate — med hodet i hænderne — hikstet og snufset. — — Indimellem kom det avbrutt:

„Jeg forstaaer ikke, at — — du kan tænke slik — — tænk, om han — — hørte det — — Han er jo en voksen mand — — og jeg er bare en — onge — — men jeg har ikke — nei, jeg har ikke gjort noget galt — —“

„Galt, nei — — men en maa ta hensyn til folk, Kiss“.

Kiss saa op.

„Hvilke folk? — Jeg har da ingen at avlægge regnskap for her?“

„Kjære dig! — Ikke graat da, — det er da ikke noget at ta sig saa nær av. — Jeg bare siger min mening, jeg, — det kan jo hände, ikke alle ser det slik“.

„Aajo — det gjør de vist“.

Kiss tørret øinene, ordnet haaret, reiste sig og sa bestemt:

„Nu gaar jeg like op til rektor og spør ham. — Han kan avgjøre det. Hans mening stoler jeg ubetinget paa“.

„Nei, det maa du ikke — kjære dig“, bad Erna. „Han vil bare skjænde mig huden fuld!“

„Hvis han er enig med dig da?“

Erna nølte med svaret.

„Du vet, ældre ser paa det litt anderledes end os unge“.

„Ja, ihvertfald bøier jeg mig for hans mening. — Jeg skal forresten ikke nævne dig, bare si, at en har gjort mig opmerksom paa, at det ikke var passende“.

Hun tok kaape og hat paa sig.

„Kiss! — Er du sint?“

Kiss smilte litt.

„Lei er jeg ialfald. — Jeg pleier ikke at sætte mig til at stortute for ingen ting. Og saa synes jeg, det er litt hjerteløst av dig at

snakke om det paa denne maaten. — Men jeg er allikevel glad, fordi du sa det, saa kan jeg da faa vite, hvad der er ret“.

Hefthigheten hadde lagt sig, — men det dirret endnu i stemmen av sindsbevægelse.

„Du har misforstaat mig, Kiss. — Jeg snakket ikke om ret eller uret. — — Der er noget, som heter at holde paa sin kvindelighet og være blyg — — det er der, jeg mener, du har forglemt dig“.

Kiss knappet kaapen langsomt, trak den godt ned, — satte hatten paa — foran speilet; dypet haandklæsnippen i vaskevandsmuggen og vasket ansigtet.

„Jasaa du — — — men at kokettere med tre—fire herrer for at faa dem til at fri til sig — og sitte paa fanget hos Per og Paal, — det er passende — det er ikke ukvindelig!“

„Jo, det er det. — Men det er nu en gang slik kvinder er — og det blir jo ikke lagt saa frem i dagen som dette med pianoet. — — Det er da ikke noget morsomt at bli gjenstand for kritik?“

„Gjerne for mig, bare jeg ikke har gjort noget galt. — — Nu gaar jeg. — Jeg vil ikke ha pianoet en time længer, hvis rektor siger, jeg ikke bør laane det“.

Erna gik urolig frem og tilbake.

„Uf, — du er saa græsselig bestemt, Kiss —

og saa forfærdelig rask til at handle. — Vent nu litt og la os snakke rolig sammen først. — — Naar det kommer til stykket, saa“ — hun forsøkte at smile, men det blev litt tvungent — „saa er det jo ikke umulig, at du en gang kommer til at eie det, — og da vet du —“

„Jeg skal ikke kjøpe piano av doktor Bang!“
Nu lo Erna.

„Nei, men kanskje det er en fin begyndelse til en anden — — handel. — Han har nok en hensigt med det, doktoren — vent bare. Ha, ha, ha!“

Kiss blev blek og saa paa Erna med et fremmed, fraværende uttryk.

„Si mig hvad du mener“.

„Søte dig, Kiss.“ — Hun tok Kiss om livet og lo. — „Jeg mener han er indtat i dig — og dette er et middel for at naa maalet“.

Kiss rev sig løs.

„Fy dig, Erna! — Det hadde jeg aldrig tænkt om dig. — Han har ingen anden tanke end at gjøre mig en glæde; men nu har du tat den fra mig. — Kan du ikke gaa med til rektor, saa kan du selv faa høre, hvad han siger?“

„Nei, gaa alene — saa sitter jeg her og venter paa dig“. —

Kiss var litt rød i ansigtet; men alle spor efter taarerne var borte, forsikret Erna.

— — —

Storartet piano! — Saa vakkert utstyr og saa godt at spille paa. — Erna klimpet litt — jeg skal si, hun er heldig; men du, hvor naiv og barnagtig hun er! — Naturligvis blir der et par av dem. — Hun kan forresten passe som doktorfrue. — —

Kraftig banken paa døren.

„Værsgod!“

„Aa, jeg ber! — Jeg ventet at træffe frøken Holstmark her“.

„Ja, hun er netop gaat ut, men hun blir vist ikke længe. Vær saa god at ta plads“, sa Erna smilende.

„Nei tak, jeg vilde bare høre, hvad hun syntes“.

„Aa, hun var saa begeistret. — Hun har nok spilt i vilden sky, — hun hørte ikke, at jeg kom ind engang“.

„Det var morsomt. — Vil De gi hende disse noter — og vær saa venlig og hils“.

„Men det var da kjedelig. — Vil De ikke vente litt, hr. doktor! — Hun er her øieblikkelig. — Hun skulde bare et erinde op paa skolen. — — Aa, for et vidunderlig instrument! — Tænk, at De virkelig kan undvære det“.

„Intet er for godt for frøken Holstmark, og hun trenger noget at hygge sig med. — — Jeg har indtryk av, at hun savner sit hjem heroppe“, sa doktoren. — Han stod fremdeles.

„Tror De? — Aaja“.

„Og hvis jeg ikke tar feil — og saa en rigtig god veninde“. — Han saa granskende paa Erna. — „Hun gaar meget alene, forekommer det mig“.

„Tja“. — Erna smilte medlidende. — „Hun er nemlig litt egen. Hun vil helst fare avsted paa ukjendte veier. — og det er ikke alle, som er anlagt for den slags eventyr“.

„Nei, ganske vist. — Deres veninde er noget aldeles for sig selv“, sa han alvorlig.

Ernas ansigt viste litt forundring, men tonen var næsten triumferende.

„Ja, ikke sandt? — Det siger jeg ogsaa til hende, — men hun er jo saa grei og søt, og vi er forfærdelig glad i hende, maa De tro“, sa hun med et smægtende smil.

„Vet De, frøken, — hvad hun er?“ — Doktoren stillet sig ret overfor Erna med hænderne i frakkelommerne og saa alvorlig paa hende. — „Frøken Holstmark er barn i sind, men i aand en kvinde. — Har hun enkelte egenheter, saa tjener de kun til at kaste et eget flatterende lys over den sjeldne ynde, den rene kvindelighet og den friske umiddelbarhet, som hun er i besiddelse av. — Hun er, kort sagt, en av de tusen. — — Vil De hilse hende?“

Han smilte, bukket galant og gik.

Erna stod ubevægelig og stirret efter ham. — Gid, for sterke udtryk. — Forresten, slik

snakker en ikke om den en er forelsket i — — du verden, hvad sa han? En blandt tusen. — Det skulde være moro at se dem sammen. — Gid, hvor knakende kjæk han er. — For nogen farlige øine! Og slik en holdning— og saa den nydelige munden — — han burde ikke ha knebel, saa vistes den bedrê; men den knebelen fremhævet de hvite tænderne.

Isj, saa blek jeg var. Hun saa sig i speilet og gned kinderne, til de fik farve — — men det ser da mere aandfuldt og intelligent ut end at være for rød. — Kiss er forresten akkurat passe. — Du, for nogen bedaarende øine — især da han sa farvel.

Han har nok mange kvindehjerter paa sin samvittighet — — nydelige hænder ogsaa. — Han er jo næsten fuldendt, næsen har forresten en liten knæk, men det generer ikke.

Ja faar Kiss ham, skal jeg si, hun maa være straalende.

— — —

Kiss kom styrtende ind.

„Hurra! — Erna, vet du, hvad han sa?“

„At du kunde beholde det selvfølgelig — ellers var du ikke saa straalende“, sa Erna mut.

„Aa, hvor glad jeg er! — Han sa meget, som jeg ikke kan gjengi ordret. Men noget husker jeg: „Den som begynder og slutter dagen i

Jesu navn og har en vaaken samvittighet, behøver ikke være ræd for, hvad folk siger“.

„Nei, nei, men jeg mente det til dit eget bedste, jeg“.

„Ja, jeg er bare glad, fordi du snakket om det, — jeg fik jo en samtale med rektor — tænk det!“

„Men du gik glip av doktorens visit. — Han var her og bad mig levere dig disse noter“.

„Det var kjedelig, han kom netop da“, sa Kiss, — hun hang tøiet fra sig, — „men han kommer kanskje igjen“.

„Det kan du være skraasikker paa. — — Han er forresten ikke saa værst, og han tar sig bedst ut paa nært hold. — — Men han skal jo være fritænker — — har du hørt det?“

„Ja — han er vist det“.

„Men du kunde nok omvende ham, du med din klippefaste tro“. — —

Det begyndte at bruse i Kiss; men hun bed læberne sammen og lot, som hun ikke hørte den sidste bemerkning.

„Farvel da, Kiss! — Og god fornøielse med pianoet! Du er ikke sint paa mig da?“

„Nei, slet ikke, — du hørte, hvad jeg sa!“ —

Og Kiss blev tilbake, glad og smilende — meget rikere, end før Erna kom.

PAA AKETUR

Trods det strenge forbud mot lappeskrivningen i timerne blev dog sporten imellem drevet i smug. — Forsigtig og langsomt vandret den vigtige lap fra haand til haand. — Der skulde en viss øvelse og en portion forstillelseskunst til for ikke at bli fakket. Og de, som ikke vilde utsætte sig for lærerens mishag, satte sig demonstrativt med armene i kors, døv og følelseløs for kremting, napping og hvisking.

At stikke lappen ind i en bok og aapenlyst levere den til adressaten, vakte ingen mistanke. — Mottageren maatte dog være saapas forsigtig at han ventet litt, før han — saan ganske tilfældig — begyndte at blade.

Det var i en av rektors timer. — — Kiss sat med haanden under kindet og noterte. Hun var helt med — ønsket bare hun kunde slippe at skrive og bare høre og nyde.

Men da blev det saa snart glemt. — Indtrykket vilde nok vare en tid, men Kiss ønsket bestandig at huske rektors sandhetsord, derfor

maatte hun skrive, selv om han hadde sagt, at det ikke fordredes gjengit til eksamen.

Det var første artikkel i troeslæren — alle de forskjellige teorier om verdens tilblivelse, rektors personlige mening og bibelens vidnesbyrd. — Det var ikke saa greit at faa fat i alt sammen. Det var saa nyt og forunderlig for Kiss. — — —

Det nærmet sig slutten av timen.

En bok blev lagt paa pulten. — „Tak for laanet!“ — Det var Engseth, — Kiss nikket, saa ikke op, men bare skrev videre.

„Den Kant-Laplaciske teori — begyndelsen var en urtaake, som var jevnt fordelt. Begyndte at røre paa sig og samlet sig til klumper, som dreiet sig om hverandre. Pereferien kunde ikke følge centrum.“

Et stort utropstegn satte hun efter. — —

Boken blev liggende urørt, og rektor fortsatte, og Kiss noterte.

Hun maatte smile, da han sa:

„Tyskeren Häckel mener, at det har dannet sig selv. — — Sjælen er hjernens uttømmelse. — — Hjernen sveder ut tanke og vilje. — Tro det den som kan!“ —

Det sidste var Kiss' egne ord. — —

Saa ringte det. — Hun blev sittende for at læse igjennem — føiet til, hvor der var knap stil — rettet og understreket. — — —

„Der ligger noget i boken til Dem“.

Kiss saa op.

„Aa! — Ja, tak“.

„Har De læst det?“

„Hvilket?“

Engseth tok en lap ut og gav hende.

Kiss læste:

„Det er glimrende kjælkeføre. — Jeg har faat laant en fin rundskoning og er taalig bra til at styre. Har De lyst til at ta en tur i kveld klokken otte? — Vi kan i saafald møtes utenfor kjøbmand Liaas. — Hvis De vil, saa slaa op boken, og jeg skal ikke plage Dem mere. Hvis ikke — ja, saa faar De la boken være igjen. Men — — der er som sagt førsteklasses føre og — jeg skulde ha god lyst til at faa en prat med Dem. Engseth“.

Kiss saa op paa ham med et smil.

„Hvorfor kunde de ikke likesaa godt si det? — Og vet De ikke endda at lappeskrivning er forbudt? — Fy, De burde skamme Dem“.

„Nei, det gjør jeg virkelig ikke — boken var Deres, og det er lovlig at bringe laante saker tilbake“.

Kiss tok en alvorlig mine paa og bladet i notatene.

„Ikke i timerne, — og aldeles ikke, naar de indeholder den slags“.

Engseth drog et langt suk.

„Skal jeg melde mig for rektor?“

„Aanei, — men De skal love aldrig at gjøre det mer“.

„Jeg lover“, sa han alvorlig, — „men jeg har endnu ikke faat svar“.

„Skulde jeg svare? — Ser De ikke boken ligger opslaat?“

„Tak! — Men det er forresten mig, som har slaat den op“.

„Jo, tak. — Det vil jeg svært gjerne. — Skal der være flere?“

„Langtifra!“

Han kastet hodet bakover, rettet sig op og stod som paa sprang.

„Berta tror jeg vilde bli svært glad — hvis —“

„Nei, nei — jeg klarer ikke at styre mere end én og — ja, De forstaar nok, hvad jeg mener“.

Han stod og fingret med urkjeden og saa litt forlegen ut.

„Og jeg er noksaa vanskelig at styre, mener De“.

„Jada. — Det er sikkert det“.

Hun lukket boken igjen, reiste sig og nikket vel møtt til Engseth — tok bøkerne under armen og gik ut i korridoren for at ta tøiet paa. — Hun var fri for idag. — —

Engseth slentret ut paa gaardspladsen alene. —

Den, som kunde bli klok paa hende! — Hun et slet ikke lunefuld, og ikke koket — men allikevel, — enkelte ganger er hun saa venlig og liketil — som idag — og ser paa mig med de vidunderlige øinene sine, — men saa kan hun være saa fremmed og alvorlig, og der er ikke et smil at faa. — Da ser det ut, som hun gaar og tænker paa noget. — —

Hm — de andre?

Fjottete og indbildske og fulde av nykker. —

Jo, Berta var grei — og kjæk. — Men — — hun taalte jo ikke sammenligning med frøken Holstmark. — —

„Kva er 'e, du gjeng og drøymmer um gut?“

„Au!“

Et kraftig slag paa skulderen av Kleppen.

„Gjeng du i giftarstankar?“

Engseth smilte brydd og blev rød.

„Det var vel tidlig det du“.

„Aa, du veit — ein fær hauste apallen medan eplene er mogne, ellers kann nokon annan koma og taka dei, medan ein søv“.

Engseth gik fortænkt.

Kleppen kikket paa ham fra siden og fortsatte lunt og stille:

„Forresten vil eg no segja deg, at denna doktor'n ho spelar med er og mykje te kar. — Ein framifraa fin og gemeinslig kar er 'n — like eins mot alle. — Han er sværande flink te aa

spela, gut — so mjukt og skjælvande, han fær det te! — Og dugeleg doktor er 'n au — det veit eg — — so klein eg var etter denna influenza'n, — men jamen kurert'n meg, gut“. —

Engseth hadde kommet sig etter overraskelsen ved at vite sig utspionert, — men det var jo Kleppen — og han var taus som graven.

„Ja, du snakker du. — Hadde jeg saasandt gaat i øverste klasse som dig. — Aanei, jeg faar holde mig til jorden — — hun er nok for god for mig“.

„Aa, eg veit ikkje, eg. — Men ho er ikkje taa dei kvinnfolki, som forelskar seg, berre ho ser eit par buksor“.

Engseth smilte.

„Aanei, det maatte da være en kar indi, — — men alvorlig talt, — tror du, hun tænker paa slikt?“

„Ha, ha! — Ei gjente paa tjuge aar!“

„Ja, det er ikke saa sikkert. — Hun gaar saa helt op i skolen og er saa opglødd for lærergjerningen, at det kan være et stort spørsmål. — Men at hun bryr sig om doktoren er ikke trolig — han er jo erklæret motstander av kristendommen“.

„Ja — det hev du rett i. — Ho tek nok ikkje nokon annan end deg, Engseth. — Hadde eg ikkje gjenta mi der heime, so jamen trur eg, vi blei rivaler. — Lukka te daa gut!“

Et velment dunk i ryggen — og de gik hver til sin klasse.

Det var fordi det var Engseth. — Han var ulik de andre. Hun kunde saa godt tænke sig ham som en rigtig god ven.

Aldrig hadde han sagt noget, som hun følte sig støtt over, aldrig kommet med komplimenter, som fik hende til at bli rød. — Og saa var han saa forstaaelsesfuld.

Hun hadde av og til møtt ham paa sine spaserature, og de hadde hat mangen hyggelig passiar.

Hun kunde saa godt si, hvad hun mente, uten at bli misforstaat, og det faldt saa naturlig at snakke med ham, saa ganske anderledes end med doktor Bang.

Og aldrig hadde hun nogen ærgrelser etterpaa, fordi hun hadde sagt formeget, eller var ræd for, at han skulde tro andet om hende, end hun fortjente.

Nei, for Engseth kunde hun vise sig akkurat som hun var — hun hadde aldrig trodd, det kunde være slik at ha en ven.

Og igrunnen var det langt hyggeligere at være sammen med ham end nogen av veninderne. — Ikke en av dem var som Engseth.

Erna hadde ret allikevel, den gang hun talte om, at det godt kunde gaa an at være venner,

uten at det derfor behøvde bli noget tøis og forelskelse. — Uf — ja, al denne forelskelse mellem elevene.

Det var forresten to par, som vist mente det alvorlig. Ingen ertet dem — netop fordi det saa ut til at være noget virkelig, og heller ikke blev der skrevet om dem i „avisen“. Det var ikke mange, som slap fri for at komme der — og saa tydelig, som en blev karrikert! —

Stakkars Milly Grøn, — hun fik da erfare, hvad det vil si at ha „to paa haanden“. — Men nu var det jo slut ogsaa. — — —

Ja, det var første gang, hun drog paa kjællertur alene med en — — herre.

I grunden har jeg hat godt av at være saa meget sammen med unge mænd. — Jeg er vist ikke længer saa stiv, som Nilssen sa, jeg var i begynnelsen.

Men — — hun rettet sig op, der hun gik oppover veien, — de kunde bare begynde med at gjøre kur, saa skulde de faa se! — Hun var paa skolen for at lære og for at faa en god eksamen og ikke for at være sammen med gutter og kokettere. — — — —

Da hun var hjemme i juleferien hadde Erik og Marie forsøkt at erte hende:

„Pas dig, at du ikke forelsker dig i en seminarist!“

Men de kunde spare sig.

Engseth var hun glad i, virkelig glad i —

saan som i Erik. — Han var den første ven, hun hadde hat. — Pudsig at det skulde bli en bondegut forresten. — — — Jo, det gik da an. Men det var, fordi han var saa ualmindelig grei og fin og virkelig hjertedannet.

Se, der stod han alt. —

„Er jeg ikke præcis? — Klokken min er et minut over otte.“

„Men allikevel har jeg ventet et helt kvarter. — Jeg hadde ikke ro til at sitte inde, — det er slik fint veir.“ —

„Fryser De?“

„Nei, langtifra.“

„Jeg syntes De hutret — og skalv i stemmen.“
Hun lo.

„Ja slikt kan en indbilde sig.“ — — —

Javist var det fint. — Paa den mørke vinterhimmel funklet stjernene, og fuldmaanen kastet et blekt lysskjær over den hvite, rene sne. — Det glinset som i tusen diamanter. —

Veien slynget sig op gjennom skogen. Paa begge sider stod de mørke, alvorlige grantrær, — grenene hang ned; den hvite kaape var tung at bære — — men slik som den pyntet!

Det knirket under føtterne. — En smule for koldt kanskje. Men kjælken var god; den vilde nok skyte fart likevel. — — —

„Var det ikke saa, at Kleppen og Nilsen ogsaa skulde paa aketur?“

„Joda — og flere til, — men de er borte i Ramstadbakken.

Kiss saa paa ham.

„Men skal ikke vi ogsaa gaa dit?“

Engseth kremtet. —

„Jeg har med vilje valgt denne veien for at være alene. — Sandt at si glær jeg mig mere til spaserturen end til akingen.“ —

Kiss lo.

„Jo, De er i sandhet en fuldblods idrætsmand!“

„Det er vel idræt bra nok at opøve sine ben?“

„Aa — det regnes nu ikke netop med til idrætsøvelser at spasere. — Men la gaa. — Jeg vil ogsaa helst være alene. — Jeg har ikke noget imot at fortsætte samtalen fra sidst. — Husker De, hvad det dreiet sig om?“

„Ja. — — Er det blit klarere for Dem nu?“ — —

„Jeg vet ikke — men — hvis jeg istedetfor omvendelse kunde si erkjendelse, da tror jeg, det blir klart; — for“ — hun famlet efter ord — — „tænk, jeg synes ikke, jeg har noget at vende om fra. — Hvis jeg skal tænke mig selv gaaende paa en vei og pludselig vende mig helt om, da vet jeg ikke, hvorfor jeg igrunden snudde om.“

„Neivel.“

„Men kan jeg si, at jeg nu erkjender, hvad

jeg ikke før har erkjendt, — at jeg med min hele vilje *bestemmer* mig til at ville — da ser jeg det hele anderledes.“

„Det er netop slik, vi skal gjøre. — Gud vil ha viljen, det er den, som styrer alt. — Det er likegyldig, paa hvad maate det sker. Hovedsaken er, at vi siger: Jeg vil.“

Kiss nikket.

„Ja, da tror jeg, jeg forstaar det.“

„Maaten har saa litet at si. — Husk det, at naar vi gir Gud vort hjerte, gir vi ham ogsaa vor vilje.“ — Han drog et langt suk. — Kiss saa paa ham. — „Aa, det er vanskelig at gi Gud hele viljen, maa De tro.“

„Ja, jeg synes ogsaa det. — Men jeg skjønner mere og mere, at det er viljen det gjælder — ja, jeg synes igrunden, det ikke blir spørsmaal om noget andet.“

„Nei — viljen frigjør eller fælder.“

„Ja, netop. — Saa forslitt, som den strofe er, — men allikevel, hvor forfærdelig sand!“

„*Forfærdelig* sand?“

Engseth smilte.

„Ja — er det ikke forfærdelig, at vor egen vilje bestemmer, enten vi blir frie eller ufrie mennesker!“

„Har De følt, hvad det vil si at være bundet?“

„Ja, jeg har. — Da jeg kom hit, gik det først op for mig, at jeg igrunden aldrig hadde fat

nogen bestemmelse eller dannet mig nogen mening ut fra mit eget jeg. — Min vilje var afhængig av mine forældres vilje — mine meninger og mine tanker — min tro — ja, alt.“ — —

De gik opover en brat bakke. — Han drog kjælken, og hun slepte styrestangen efter sig.

Hun gjorde pludselig holdt, vendte sig mot ham og sa stille:

„Kanske jeg ikke burde tale om den slags. — Jeg er ræd for at fremstille det i et falsk lys. Naar en taler om sine indre oplevelser, blir det saa let anderledes end det i virkelighen er.“

„Det tror jeg ikke. Men saken er, at mens en snakker, klarner tankerne efterhvert, — en samler likesom mere i en sum de forskjellige oplevelser og ser det i et klarere lys.“

„Ja, kanskje det.“

„Og derfor tror jeg, det kan være heldig, at en engang iblandt gir sine tanker form — men — ikke overfor alle og enhver. Den, som har det med at snakke om alt det, en har tænkt og oplevd i sin sjæl, — blir let tom og kraftsløs — — det har jeg erfaret.“

Kiss nikket.

„Men der er saavist ingen fare for Dem i den retning. De taler vist for litet om Dem selv, og — jeg vilde være glad ved at faa høre noget mere.“

De gik videre opover. — Han var saa sym-

patisk — og alt, hvad han sa, var saa let at forstaa — ikke nogen anden kunde hun tale slik med — ikke engang mor — nei, hun kunde ikke faa sagt det slik til hende. — Det var forresten ikke nødvendig heller — mor forstod det likesom, uten at der blev sagt noget. — — —

De var kommet op paa toppen av bakken. —

„Nu var det jo meningen at ake.“

„Jeg foreslaar at vi gaar videre. — Det er en liten, fin bakke litt længere op, passe for Dem at styre i, siden De nu absolut er saa strid paa at dele kommandoen.“

Kiss gav efter. — I grunden var det saa deilig at spasere. Hun var saa let og fri i ski-dragten og lauparstøvlene. — Og Engseth tok uten videre stangen fra hende og fæstet den til kjælken. —

Aa, saa tindrende vakkert, som det var — og slik en fred og renhet over hele naturen!

Og Engseth var saa tryg og rolig — — han stod uendelig langt over hende, men allikevel hadde hun aldrig følelsen av, at han fandt hende barnagtig — slik som doktor Bang.

„Ja — jeg forstod mere og mere, at jeg maatte komme i — i et direkte forhold til Gud — til Jesus. — Far og mor var mellemed — har altid været et mellemed for mig. Hjemme stolte jeg paa, at far hadde besørget alt — ogsaa for mig. Heroppe følte jeg mig alene og kjendte ansvaret

for mig selv — og saa rektors timer. — Der har jeg lært meget; men det største og bedste fik jeg i de timer, da han talte om bønnen. — Jeg trodde, det gik an at læse mig til det, som jeg følte, jeg manglet, men rektor talte om nødvendigheten av at be — be og arbeide. — Jeg bare arbeidet og derfor kom jeg ikke et skridt lenger.“

„Synes De ikke, det ofte løper surr, naar han snakker om alle de forskjellige meninger om alle de stridsspørmaal, som er oppe nu for tiden?“

„Aajo — det kan undertiden se broget ut, men saa skimter vi jo rektors mening bak alt, endda han ikke direkte siger noget og i grunden — det er da biting, det gjælder — hovedsaken synes jeg er klar nok.“

Engseth nikket.

„Og saa har jeg jo erfaret, at der ikke findes fred og virkelig lykke uten i samfundet med Gud“ — — hun sænket stemmen, den blev næsten til hvisken — „med Jesus. — Jeg har aldrig kjendt ham før nu. Jeg syntes bestandig, det lød profant, naar nogen talte saa meget om ham.“ — — Hun gjorde en liten stans — — „men nu kunde jeg ikke en dag leve lykkelig uten ham,“ sa hun inderlig og stille med let skjælven i stemmen.

„Og allikevel har De den samme tro, som

Deres far og mor," sa Engseth med antydning til et smil.

„Ja — men jeg tror nu, fordi jeg vet, at der ikke er noget andet sted at gaa hen for at faa svar paa alt det, som længter og rører sig dypest inde.“

„Men et spørsmaal: Har De ikke været knugget av synd og skyld?“

„Nei, det er mere kommet efter hvert. — Det var ikke rædsel for straf over synden, som gjorde mig urolig, men det var — ja, jeg tror i alfald det mere var det, at jeg ikke hadde fæste noget sted. Senere — nu — synes jeg mere jeg ser, at jeg trænger tilgivelse.“

„Ja, det kommer vel av, at De ikke har levd et syndefuldt liv. — De er blit spart for at faa de mange saare merker et daarlig ungdomsliv fører med sig.“

„Ja — og det kan jeg takke far og mor for.“
Engseth drog et dypt suk.

„De vet ikke, hvor meget De har at være taknemmelig for.“

„Men endda har jeg ønsket, jeg hadde levd rigtig fælt for at der kunde merkes nogen ydre forandring — — men det er kanskje bare en slags forfængelighet. — Jeg tænker undertiden, at de, som pludselig vender om fra en farlig vei, de faar mere glæde og kan bli til mere — velsignelse for andre.“

„Tænk saa, hvad disse maa føle av bitter anger i sine stille stunder — for ikke at tale om, at de har været et daarlig eksempel — noget, som aldrig kan gjøres om igjen. — Der kan jeg desværre tale av erfaring. — Jeg har ikke som De hat et skjærmende og vernende hjem at ty til.“

Kiss gik stille, men glad henover veien.

Nu maatte hun ikke tale mere om sig selv — ellers vilde duften av rosen tabe sig — slik følte hun det. — —

„Nu har jeg lyst til at trække kjælken litt. Jeg føler trang til at ta et tak — jo — jeg vil — — jeg fryser litt ogsaa — la mig faa lov, saa blir jeg varm.“

„Jeg liker ikke slik mandhaftighet hos kvinder,“ sa Engseth, „men De faar vel faa Deres vilje allikevel.“

Kiss lo.

„Tak — det er ikke første gang, jeg hører, jeg er ukvindelig. Men naar De siger det, er det vel sandt.“ —

Hun la det ene knæ paa kjælken og aket bortover veien. —

Engseth sprang efter.

„Sæt Dem paa skal jeg trække — jeg trenger ogsaa litt varme.“

De var ved den sidste bakke, og Kiss drog med i tauget opover. —

„Se saa, nu skal jeg vise, at jeg er mand for at styre baade Dem og mig!“

Hun la stangen godt til rette og kommanderte Engseth til at gjøre fremad bøi.

„Jeg har ikke noget imot at bli styret av Dem — — — om det saa skulde vare livet ut,“ mumlet han, idet Kiss aket kjælken fremover for at faa fart.

Men hun opfattet ikke mere end første halvdel. — — —

Det gik susende.

„Av vei!“ ropte Kiss, som om der var nogen i veien.

Kjælken gjorde et hop — et til. — Kiss satte i et glædeshyl, farten øket. — Det var saa vidt, hun klarte at se. Det randt av øinene, og snespruten stod som en sky foran dem.

„Op med benene! — Jeg skal styre selv.“ —

Engseth syntes, det gik for strykende og var begyndt at bremse. — Men han lystret — endda der paa den ene siden av veien kun var opsat stabbestener, og nedenfor skraanet det stygt mot elven.

En kraftig sving — og som en pil fór den henover den flate landevei.

„Naa?“

„Ja, De var flink; — men jeg ønsker ikke en saan ængstelse en gang til,“ sa Engseth bestemt og saa paa hende med et litet smil.

„Var De ræd?“

„Ja, — for Dem. — Jeg tænker, De kjender det i armen.“

„Ja, men det var moro. — Det er længe siden, jeg styrte med en herremand foran paa kjælken.“

„Saa! — Det var vel i Kristiania, det?“

„Ja. — Der kan De tro, vi har nogen prægtige bakker. Det var oppe i Vestre Aker ifjor — la mig se — i mars — akkurat et aar siden altsaa.“

„Tør jeg spørre, hvem der havde den fornøielse at sitte foran?“

„Det var en ung, juridisk student, som selv er svært flink og — — — har De lyst til at høre, hvad han heter?“

„Aa, det er vel doktor Bang.“

„Bang?“

Kiss lo hjertelig.

„Da maatte det ha gaat fort. — Student ifjor — praktiserende doktor iaar! Og saa sa jeg juridisk!“

„Nei, nei, nei! — Jeg mente det forresten ikke — eller rettere sagt — jeg tænkte mig ikke om; men det faldt mig bare i tanken. — Jeg vet, De ofte er sammen med ham.“ —

Kiss blev med ett forandret.

„Ja, han har været svært hyggelig og snild mot mig — og saa spiller vi jo sammen av og til.“

Hun var ikke længer saa glad og livlig som før. — Der var kommet en trist klang i stemmen, og det undgik ikke Engseths skarpe øre.

„Den unge studenten jeg aket med“ — Kiss forsøkte at faa den forrige tone igjen — „var min egen bror. — Jeg har nok aldrig hat nogen andre herrer paa kjælken før.“

„Jasaa?“ —

Han blev som elektrisert.

„Tilgiv mig — men — jeg likte ikke at tænke paa, at De kanskje idag om et aar vilde være paa aketur sammen med en nummer tre herre — og da vilde De kanskje fortælle om ham, som De var sammen med for et aar siden.“

„Det er ikke rimelig, at jeg kommer til at like nogen saa godt, at jeg faar lyst til at gaa paa aketur med ham og slet ikke at styre kjælken.“

„Tør jeg slutte, at De dermed mener at — at — ja, at De synes om mig?“

Han gav kjælken et kraftig spark, saa den fór bortover veien og gik nogen skridt foran hende.

„Tror De, jeg skal gi Dem nogen komplimenter nu, Engseth. — De kan da vel skjønne, jeg liker Dem bedre end alle de andre paa skolen, for ellers vilde jeg da ikke gaa sammen med Dem. — Jeg betragter Dem, som om De var — ja, omtrent som Erik. — Jeg kan saa godt

snakke med Dem, uten at jeg behøver at være ræd for at“ —

„For hvad?“ sa Engseth spændende.

„For at De skal være som nogen av de andre.“

„Hvordan mener De?“

„Tøvet og fuld av spidsfindige bemerkninger — det kan jeg ikke like.“

„Det er ikke godt at forstaa Dem, frøken Holstmark. — Paa samme tid som De taler saa liketil, er det som om De skjuler noget — — ja, ikke svar mig — — jeg kan igrunden ikke forklare Dem, hvad jeg mener.“

„For Dem skjuler jeg ingen ting, Engseth! — Jeg har ikke talt saa meget med nogen her — saa jeg forstaar ikke.“ —

„Nei, nei!“ —

Han tok kjælken og satte sig bakerst — der var en liten helding i veien.

„Sæt Dem, skal vi forsøke, om det glir her.“

— — —

Der hørtes dombjelder.

„Er det foran?“

„Nei, det er bak, — jeg skal styre ut paa kanten. — — — Nei, skulde du ha set slikt!“ —

Kjælken veltet, og der laa de begge to i grøften.

Kiss lo og kravlet sig op.

„Gud ske lov! — Jeg var ræd for, at De hadde slaat Dem.“

„Og jeg er taalig bra til at styre,“ citerte Kiss, idet hun børstet sneen av sig.

Engseth halte kjælken op. — Styrestangen laa tvers over veien. —

Der kom hesten! — Hun maatte rædde stangen — den var jo laant!

Manden i slæden ropte noget til hende, men hun brøt sig ikke om det, fik fat i stangen i sidste øieblik og drog den med sig bort i snefanen.

„Det kunde ha kostet Dem livet, frøken!“ sa en streng stemme borte i slæden.

Den var stanset, og hun saa en mand iført ulveskindspels og skindlue, som var trukket ned over ørene.

Var det ikke — —

„Aa, er det doktor Bang!“ ropte hun.

Engseth var kommet op med kjælken og hilste.

„Vi tok nok litt feil av kursen, men heldigvis gik det bra.“

Doktoren saa fra den ene til den anden.

„Styrte dere begge?“

Engseth blev rød.

„Nei, det var nok mig, som var klodsmajoren.“ —

„Jeg foreslaar, at frøken Holstmark kjører hjem med mig. — Hun ser ut til at ha faat en skræk i livet.“

Han holdt stramt i tømmerne. — Hesten syntes ikke om avbrydelsen.

„Nei, tak! — Engseth er en mester til at styre, — ikke sandt, Engseth?“

Hun saa paa ham og lo.

Han kunde ikke istemme latteren. — Dette var virkelig altfor flaut.

„Naa — tør hr. Engseth resikere frøken Holstmarks liv og lemmer en gang til? — Der er jo svære bakker igjen.“

„Jeg tør ialfald,“ sa Kiss. — „Vi skulde styre av veien for hesten, skjønner De, — saa det er i grunden Deres skyld,“ sa hun truende.

Hun hadde tat luen av sig og stod og banket sneen av den.

„De siger ikke noget, hr. Engseth?“

„Nei, jeg overlater til frøken Holstmark selv at ta en bestemmelse.“

„Jeg vil ake videre med Dem, Engseth. — — Mange tak, doktor! — Men det kunde forresten være like resikabelt at kjøre med Dem, slik fart, som De nu hadde.“

„Jeg er mere forsiktig, naar jeg har damer med,“ sa doktoren og sendte Engseth et skarpt blik.

„Farvel!“

Han hilste med svøpeskaftet, rykket i tømmerne og avsted bar det i raskt trav.

Kiss saa paa Engseth.

„Det er da ikke noget at være lei for.“ —

„Jo,“ sa han mut. — „Turen er mislykket — — for hans skyld.“

„Nei nu er De uretfærdig. Han var igrunden ikke skyld i, at vi veltet, var han vel?“

Hun forsøkte forgjæves at faa ham til at le. — Men det blev bare et litet smil.

De fortsatte nedover veien i taushet. — —

At han kunde bli saa ærgerlig for dette — han følte vel sin mandighet krænket — — men kjære, slikt hændte jo ofte.

I grunden hadde det været moro at ha faat sig en kjøretur ogsaa. — Hun foran og han bakpaa — — tømmerne paa hver side av hodet og saa høre hans stemme uten at se ham — det maatte ha været noksaa rart. — Han kunde tale saa dæmpet og allikevel saa tydelig. — —

Hadde han ikke faat stanset hesten saa raskt, saa kanske — —

Hun hadde ikke engang takket ham. — — —

Hun saa bort paa Engseth. — De var to kontraster, men allikevel — der var en viss likhet. — De hadde begge likesom en indre varme. — Der maatte være *noget* tilfælles i karakteren, endda de var saa vidt forskjellige. — — Og saa skulde der saa litet til for at forandre humøret.

Men det var roligere og tryggere at gaa med Engseth. Han sa ikke saa meget rart. — — Hun fik aldrig sove før langt ut paa natten, naar hun hadde været sammen med doktoren.

Ikke én visste det — men det var saa — — hun laa og gjentok for sig selv alt, hvad han

hadde sagt — hun saa øinene, hvert nyt uttryk — — munden — og saa den stemmen — den hadde saan egen dyp klang. — — —

Endda Engseth styrte udmerket senere, og ingen ulykker indtraf, fandt de ikke rigtig den gamle tone igjen. — —

„Jeg vilde ikke ha undværet turen for meget. — Tak for at De hørte paa mig,“ sa hun varmt og gav ham haanden. —

„Tilgiv mig, at jeg lot mit vonde humør faa overmagt — — det begyndte, da vi veltet; men jeg skulde ha behersket mig. — Der ser De, hvor skrøpelig jeg er.“

*

*

*

Den nat laa to unge mænd vaakne til langt ut paa morgensiden.

MELLEM DOBBELTILD

Det var midt i eksamen. — Ute paa gaardspladsen slentret de stakkars ofre omkring — to og to — flokkevis, — og en og anden slepte sig avsted med tunge skridt — med hjerteklap og mavepine og hodepine; eksamensfeberen ytret sig saa høist forskjellig.

Og saa denne kvælende varmen!

„Det skulde ikke være lovlig at ha eksamen om sommeren!“

Berta Lange sat paa trappen til gymnastiksalen og pugget paa tabellen sin, rød og anstrengt.

„Erna, hør mig en gang til da. — Nu blander jeg det om hverandre alt sammen. — —

Hvil taastaaende knæbøining.

Strek bredstaa —“.

„Nei, taa bredstaaende!“

„Uf — ja, — strek bredstaaende armstrækning.

Mothængende armgang“.

„Vandret! Vandret!“

„Ja, det siger sig selv“.

Hun rev tabellen fra Erna.

„Nei, blaas i hele greia — jeg faar saa ikke „meget“ allikevel“.

Erna lo.

„Faar nogen det, saa er det vel dig — slik som du ruller. —

R—r—r—ret!

Og saa Kiss — — se, der er hun!“ — —

„Hvordan gik det?“

Kiss kom rød og straalende.

„Aajo — jeg tror, jeg husket alt — undtagen bred stilling i andet varv — — der lot jeg dem staa med hælene sammen“.

„Pyt — han er ikke saa nøie. — Kommanderte du helt ut?“

„Nei, — da jeg hadde tre bevægelser igjen, sa han: Tak det er nok“.

Berta vaandet sig.

„Aa, om det var mig. — Jeg kommer til at tøve gyselig!“ —

„Det trodde jeg ogsaa; men naar du kommer ind, blir du saa klar i tanken, maa du tro og“ — hun hvisket — „maveknipet var som strøket av mig“.

„Jeg har det i munden, jeg. — Det kiler indigangen — og jeg er knuskende tør!“

De andre storlo. — —

„Lange!“

Det var gymnastiklærerinden, som viste sig. — Berta sendte veninderne et langt, bedende blik.

„Tænk paa mig da!“ ropte hun i døren. — —

„Nu har jeg bare musikteorien igjen“, sa Kiss.

„Ja, er det ikke vidunderlig. — — Jeg kan næsten ikke tro, det er sandt — — ogsaa saa god eksamen!“

„Det bedste er den mg'en i praktisk, Erna — — aa, hvor ræd jeg var for at faa g, du!“

„Du? — Ja, du tror nu altid det værste — — fortjente nogen bedste karakter der, var det netop dig“.

„Aanei da — — — der kommer Engseth“.

„Ja, saa gaar jeg. — Han skal naturligvis ha fat i dig“. — —

Han vilde ha Kiss med ind i musikværelset, — der var noget analyse i musikteorien han var i tvil om.

„Det trænger jeg ogsaa at faa greie paa — — enten dere vil eller ikke, saa gaar jeg med“, sa Erna bestemt. — „Du er storartet Engseth, — tænk om jeg netop hadde faat den salmen at analysere!“ —

Engseth blev litt betuttet, men fandt ikke noget at indvende, og saa gik de sammen alle tre. — Erna skulde op i geografi om en halv time.

„Da kan dere føre den dybsindigste filosofiske konversation, bare la mig faa greie paa disse akkorderne“.

Om eftermiddagen gik Kiss en tur alene. — Det var sandelig godt at komme bort fra eksamenssurret en liten stund.

Kiss' parti var tidligst færdig, og desuten slap hun som student flere leksefag, saa hun hadde nogen dage til sin raadighet.

Og godt var det, for hun hadde jo lovet at akkompagnere doktor Bang paa avskedsfesten.

Det var længe siden, de hadde spilt sammen — ikke siden aftenunderholdningen i april — og nu var det i slutten av juni.

Ikke for det: Han hadde flere gange været oppe hos hende med noter, hun skulde spille igjennem; men han hadde aldrig fiolinen med. — Nei, — far hadde skrevet, at han ansaa det heldigst, at øvelserne foregik i musikværelset, — og det hadde doktoren fundet rimelig — — men at sitte i den gode stolen og se og høre, naar Kiss spilte alene, det kunde ingen negte ham. —

Desuten kjendte hun ham bedre nu. — Far og mor var ogsaa blitt beroliget. — Karl Hoff hadde skrevet om ham: „Som ven er han trofast, som menneske helstøpt og elskværdig — en aapen, ærlig karakter — en sedelig, ren, ung

mand, — men noget forskruet i sine meninger angaaende kristendommen, væsentlig paa grund av streng og ensidig opdragelse“. — — —

Da Kiss var hjemme i julen, havde mor sagt halvt i spøk — halvt i alvor:

„Du lar ham vel ikke ta hjertefreden din, denne doktoren?“

Hvortil Kiss rolig havde svaret:

„Nei, mor, — den skal ingen ta fra mig“.

„Aanei, jeg stoler paa din sunde fornuft. — Den har endda ikke skuffet mig“. — — Dengang talte Kiss helt sandt; men meget hadde forandret sig siden.

Fornuft?

Hun drog et langt suk — — det var vist ikke stort igjen av den. —

Hun brøt av en bjerkekvist. — Uf, myggen var aldeles utaalelig idag. — — Nei, hun var nok ikke længer saa fornuftig som ved jule-tider.

— Og den hjertefreden, som mor var ræd for — hadde hun den endda?

Ja, der var jo to slags fred. — Hun visste saa godt, hvilken mor mente. —

Hjertet ja — det som altid begyndte at banke, naar hun saa ham komme. — Undres om der var to hjerter indi os?

Et som elsket Gud og et som — — som tænkte paa — — ja, det var bare, naar hun var

sammen med *ham*, at hun kjendte dette forunderlige, som hun aldrig hadde kjendt før.

Det var, som det sat i selve hjertet — i det, som hun kjendte paa venstre side; for hun maatte ofte holde haanden tæt ind til, naar det kjendtes, som det vilde springe istykker. — —

Og saa blev hun saa varm — blodet for til kindene, netop naar hun ikke vilde det. — Og slik som hun anstrengte sig for at være rolig og ikke bli rød. — —

Men det værste var, at hun ikke fik sove som før. — Hun blev liggende i timevis og tænke og leve op igjen alt det, de hadde sagt og gjort. —

Og det hjalp saa litet at be ogsaa. — Hvis Gud *vilde*, kunde han da ikke ta bort disse tankerne?

Hvor var det, hun hadde læst dette om tankefuglene? — Vi kan ikke hindre, at de flyver over vore hoder; men vi kan hindre dem i at bygge reder der. — — Hos hende var de begyndt at bygge — og hun hadde hjulpet til. — Hadde hun ikke git sig hen til tankerne uten motstand? — Først da de begyndte at bli besværlige, var hun begyndt at kjæmpe imot dem. — For hun *maatte* jage dem bort. — — Taa-erne kom. —

Hun satte de hvite tænder dypt ned i underlæben, saa det smertet — — satte sig paa en sten og saa ut over dalen. — —

Og saa Engseth da! — Ja, det kom som lyn

fra klar himmel. — Hun hadde ikke hat det mindste fnug av anelse om, at han gik med slike tanker, — ellers vilde hun ikke været saa meget sammen med ham. — Men han sa jo selv, at hun ikke hadde git ham grund til at tro, at hun var glad i ham. — — Det blev nok Berta og ham tilslut. — Berta var glad i ham og Engseth vilde bli det. — — Aa, hvorfor var dette kommet netop nu?

Og hvorfor skulde jeg møte doktor Bang?

Aa — — — taarerne stanset — — munden aapnet sig til et smil, og de duggede øine straalte — — i de mørke øienvipper skalv endnu en taare. — —

Hun saa ham — først øinene — det dype, talende blikket — hvor de kunde skifte uttryk! — Vakrest naar han var alvorlig, men fornøid — aaja, og saa naar han spøkte, da kom der saa mange straalere fra øinene. — — Men naar han satte luen bak i nakken og rigtig slap sig løs og lo, da — — nei, hun kunde aldrig bli sint paa ham, selv om hun mange gange syntes, han drev spøken vel vidt. — —

„Jeg er skeptiker, men ikke pessimist,“ sa han engang. —

Det var vist sandt — — men at han da kunde bry sig om en som hende — — forresten var det da sikkert? — — Men at han vilde snakke saa meget med hende! — — —

Han sa meget rart — — og hvis han mente det — —

Nei, nu lot hun fuglene bygge rede igjen. —

Hun reiste sig braat — svinget bjerkekvisten fort frem og tilbake foran ansigtet — gav sig lette, smaa dask og gik videre opover.

„Ach! wie ist's möglich denn,
dass ich dich lassen kann!
hab' dich von Herzen lieb —“

Hun sang ikke, bare mumlet den sagte — — det var dumt hun hadde tat imot det pianoet allikevel. — Han hadde derved faat erende op til hende og var som oftest blit sittende. — Hvor ofte hadde hun ikke efterpaa sagt til sig selv: Næste gang skal du sige nei! Og saa hadde hun arbeidet sig ind i et slags krigshumor og forsøkt at staalsætte sig — og hat sine samtaler med ham til sin fulde tilfredshet. — Slik skulde hun være næste gang, og da vilde han nok faa mere respekt for hende. — Han skulde ikke tro, hun var uten vilje heller, — hun skulde vise, hun var bestemt! — —

Men hvordan gik det?

Naar næste gang kom, glemte hun hvilken rolle hun skulde spille. — Ja, han spurte ikke engang om at faa sitte — og saa lærte hun saa meget av ham. — — Slik som han kunde rette paa hende, naar hun spilte — saa fint og

forsigtig; men altid traf han sømmet paa hodedet. — —

Han var ophørt med at harcellere kristendommen og kaldte hende ikke længer uvidende og enfoldig.

Han var blit forandret siden den gang paa sidste skitur, da de hadde talt om, hvad lykken egentlig bestod i.

Han hadde sagt en hel del — citert mange lærde filosofer og tilslut samlet det hele i èn sum: „Tilfredshet med det bestaaende“, — hvilket hun paa det kraftigste hadde opponert imot.

„Jeg er ikke tilfreds med at bo paa hybel og gaa paa skole. Jeg ønsker at faa eksamen — selv da blir jeg ikke tilfreds, — da vil jeg ha en god post. Og naar jeg har faat den, vil jeg kanskje ha en endnu bedre — og saa videre fremover livet, — — men allikevel er jeg lykkelig“.

Doktoren hadde smilt.

„Ja, og saa ønsker De et eget hjem engang — dernæst“ — —

Hun hadde ikke lat ham snakke ut.

„Nei, — jeg mener, at en har lov til alltid at stile mot et høit maal, naar bare der ikke blander sig misundelse og misnøie i. — Vi skal være konge i vore drømmer, har rektor sagt“.

„Men kan De ikke det vers: At nøies med

hvad man har faat, og takke Vorherre er smukt og godt“.

„Jo — men lille Hans hadde det bra nok, og han hadde den gang ikke anledning til at faa sin stilling forbedret, — der var ingen utsigt til at faa et bedre smørrebrød, og det var godt nok“. —

„Nu — hvad mener saa De om lykken da, frøken?“

„Jeg tror, at ethvert menneske maa finde sig selv — lære sig selv at kjende for at kunne bli lykkelig. —“

„Det er en for abstrakt definition“.

„Ja — — jeg vil heller si det anderledes: Den, som finder frem til Gud — faar leve i samfund med ham, han er lykkelig“. —

— Han hadde set forundret paa hende.

„De siger det med slik varme og overbevisning. — — Hvor staar det?“

„Det staar vist mange steder i bibelen, om ikke ordret — saa samme mening. — Men jeg har erfaret det selv“, — sa hun og saa ham like ind i ansigtet.

Hvor godt hun husket den samtalen. — De var netop utenfor kjøbmand Liaas, og lyset fra butikvinduene skinte like ut paa dem. —

Saa hadde han tidd ganske still en lang stund, og da han siden begyndte at snakke, var det om vind og veir.

Hvor glad hun hadde været den aften! —

Og saa den gang, da han hadde bedt hende synge — det var oppe i musikkværelset efter en øvelse. — Da hadde hun sunget den, som mor saa gjerne vilde høre, hvor et vers begyndte saa: „Og finder du ham, da finder du alt, hvad hjertet kan evig begjære.“ —

„Det var en vakker sang,“ hadde han sagt, — og da hun gav ham boken, som den stod i, læste han den langsomt igjennem og gav den tilbake uten ett ord. — — Og siden var kristendommen aldrig blit nævnt mellem dem.

— — —

Hun var kommet helt op til Ulfsvandet. — Det laa der saa stille og døsig i solskinnnet, ikke den mindste krusning bevæget den speilblanke overflate. —

Hun satte sig paa et fældet træ, hvis top laa i vandkanten. — — Hvor fredelig og deilig her var. — Tænk, om det kunde bli saa rolig inde i hjertet — i hjertet nummer to. — — —

Der faldt en sten ned og knuste den blanke flate — en til, — den maatte komme fra landeveien, som slynget sig ret ovenfor orekrattet — — endda en.

Kiss fulgte med øinene de smaa ringer, som vokste sig stadig større og større og tilslut slettedes ut. — —

Netop slik er det gaat. — Der er kommet

noget utenfra, som har sat flaten i bevægelse,
— — men det blir vel rolig igjen. — —

— — — En lyd som av busker, der blev bøid
til side, vakte hende op av drømmeriene. — —

Uf, — bare det nu ikke var kuer! —

Et litet skrik undslap hende, da hun vendte
hodet. — — —

„Ja, De ser. — Jeg er allesteds nærværende.“ —

„Jeg begriper ikke hvordan De“ —

„Kunde vite, at jeg var her,“ fortsatte han
— satte cyklen fra sig mot et træ og kom
bort til hende. — — —

Det var kommet saa pludselig, men dog saa
selvfølgelig, at hun ikke hadde faat tid til at
bli rød. —

Han satte sig ned ved siden av hende, tok
uten videre bjerkekvesten og kastet den ut i
vandet. —

„Aanei, det er anden gang, De skjæmmer
vandet til.“ —

Han bøide sig fremover og fik saavidt fat i
et av bladene og drog kvisten forsigtig til lands,
men beholdt den i sin egen haand. —

„Tilgiv mig, — jeg visste ikke, at De brukte
det som speil.“ —

Hun smilte — — „Som aandelig speil, ja.“

„Og nu har jeg forstyrret freden der?“

Hun svarte ikke, bare stirret utover. — —

„Jeg har fulgt Deres spor like til skoma-

kerens hus. — Der maa De ha tat en snarvei.“

Hun nikket.

„Men da jeg stolte paa cyklen, vaaget jeg allikevel landeveien, — jeg visste jo, De skulde til Ulfsvandet.“ —

„Hvem sa det? — Jeg husker ikke, jeg snakket med nogen om det.“

„Nei, nei, — det var bare telepatien, som virket. — Der er en merkelig kontakt mellom enkelte mennesker, vet De. — — — Og De spør ikke engang, hvorfor jeg har skyndt mig etter Dem? — — Vertinden sa, De var gaat ut, — mit instinkt sa mig, hvilken vei De tok, og nu er jeg her.“

Hun lo.

„Er det ikke St. Bernhardshunden, som er saa flink til at finde sporet, naar en reisende savnes?“

„Jo — og jeg finder mig villig i at henregnes til kategorien redningsmænd. — — Hvem vet, hvad slags tanker, De har sittet med her i eftermiddag!“

Hun rødmet.

„Tak — faar jeg den igjen; myggene spiser mig op!“

Hun strakte haanden ut efter bjerkekvisten, som han fremdeles sat og lekte med.

Han sprat op.

„Jeg skal heller skjære Dem en ny, — denne

er blit vaat. — — — Værsaagod! — Den skjuler Dem noksaa godt.“ —

Hun kunde ikke la være at smile — hadde bedst lyst til at la den ligge, men tok den allikevel efter et øiebliks betænking. —

„Se saa — nu kan vi leke gjemmekikke — — det er bare skade, at“ — han sænket stemmen og saa fast paa hende; — hun kunde ikke møte det blikket — „vi kjender hinanden saa altfor godt.“

„Aa, det er ikke saa vist.“

Hun forsøkte at slaa an en likegyldig tone, men det lykkedes ikke.

„Jeg er imidlertid ikke kommet her for at leke gjemmekikke, frøken Holstmark.“

Hun kastet et hurtig blik paa ham, men han sat og saa ret frem for sig. — Den blaa skyggeluen var skjøvet bak i nakken, luggen var endnu viltrere end ellers — øienbrynene var let rynket og blikket fraværende. — —

Kiss sat med venstre haand under kindet og albuen støttet paa knæet — med den anden viftet hun myggen bort. — —

„Jeg tror — ja, jeg vet, at De ikke er istand til at lyve — hverken i ord eller i væsen.“ —

Hun saa forundret paa ham, men han stirret bare ut over vandet.

„Aa — jeg er nok ikke saa aldeles ærlig, desværre,“ sa hun langsomt med et spøgende tonefald. — —

Hvad mente han vel?

Pludselig reiste han sig og stillet sig ret foran hende.

„Er De glad, fordi De snart skal reise?“

Han sa det saa rolig, som om spørsmaalet var vel overveiet.

Kiss saa ham like ind i ansigtet.

„Ja, det er jeg,“ sa hun let.

„Bare glad?“

Hun blev rød. — —

„Aanei, jeg kommer nok til at savne mange ting. — Jeg har jo hat det saa godt her.“

Han begyndte at gaa frem og tilbage — i sin yndlingsstilling — med hænderne dypt begravet i jakkelommerne. — — —

„Vil De svare mig oprigtig paa et spørsmaal:

Har De nogensinde ønsket, at vi ikke hadde møtt hinanden?“

„Ja — jeg *har* ønsket det.“

„Men nu — nu, naar De ser tilbake paa den tid, vi har været sammen?“

Kiss smilte svakt og saa ned. — Myggen generte ikke længer, hun sat og tegnet alle slags merkelige figurer i jorden. — —

„Det er jo noget, som ikke kan gjøres om igjen. — Det nytter vel ikke at ønske det anderledes, som allerede er oplevd.“

„Nytter ikke, nei — — men der er noget, som heter anger.“

Kiss saa op paa ham. — Øinene var litt blanke. —

„Jeg angrrer ikke, doktor,“ sa hun rolig og bestemt.

„Men hvorfor har De da forandret Deres væsen saa paatagelig i den sidste tid? — Jeg har jo maattet tro, at jeg var Dem en torn i øiet.“

Hun nølte litt, før hun svarte. — —

„Jeg syntes, jeg maatte — maatte forsøke at — — —“

„Hvilket?“ —

Han betraktet hende, mens hun famlet efter de ord, som tydelig uten nogen misforstaaelse kunde forklare ham hendes paatagne kulde de sidste aftener, de hadde været sammen. —

„Ja — jeg tænkte det var rettest at være slik.“

Hun bet sig i underlæben — — uf, slik eksamination.

Hun reiste sig hastig med et rødmende ansigt.

Han smilte — tok begge hendes hænder og skjøv hende lempelig ned paa træstammen og satte sig ved siden av hende. —

„Jeg tror ikke, det er nødvendig at fortsætte katekisationen, — jeg har faat stadfæstelse paa min tro — at De ikke er lunefuld — men — kunde jeg ikke ha ret til at kræve en forklaring, Kiss?“ — —

Stemmen var bløt og indsmigrende. — Hun

turde ikke se bort paa ham — — stemmen lød saa nær hende, at hun følte hans varme aande paa sit kind. —

Hun var som tryllebundet. — —

Reis dig, reis dig! sa en stemme. — Men hun orket ikke, — sat bare stiv og alvorlig. — —

„Der er noget, som heter kjærlighetens ret. — Og naar De taler om, at De maatte forandre Deres væsen, fordi De fandt, det var ret, da forstaar jeg Dem ikke helt.“ —

„Nei, De forstaar mig nok slet ikke, doktor.“

Hun brukte sin hele viljestyrke for at tale rolig og naturlig — og det lykkedes hende. — —

„Jeg har trodd, at De forstod, at — jeg — — elsket Dem — — og at De gjengjældte min kjærlighet. — — Har jeg da tat feil av Dem, Kiss? — Har De virkelig lekt med mine følelser?“ — —

Nu orket hun ikke mere. — —

Taarerne piplet sagte frem. — Hun holdt hænderne for ansigtet — — han maatte ikke se det. — — —

— — En arm la sig om hendes liv — — en fast haand drog lempelig hendes hænder bort, — og en stemme hvisket:

„Du elsker mig allikevel, Kiss — — — men hvorfor graater du?“ —

Han vilde dra hende ind til sig; men hun løsrev sig. — —

„De maa ikke, doktor!“ — —

„Jo, jeg maa, og jeg vil! — — — Si bare det ene ord, Kiss — — — si bare ja, saa behøver du ikke mer.“ —

„Ja, men —“

„Ikke noget men!“ — — —

Han drog hende ind til sig og kysset hendes taarevædede ansigt. — — —

„Nei, nei! — De maa ikke!“ — — Hun rev sig fra ham og reiste sig. — „Jeg er glad i Dem; men jeg kan aldrig“ — — hun hikstet endda — „bli — bli — Deres.“

Hun tørret øinene og saa paa ham med et langt, smertelig blik.

Han var straks ved siden av hende og tok hendes hænder og sa lidenskapelig:

„Naar vi elsker hinanden, hvad skulde der saa være iveien!“

„De maa høre rolig paa mig, doktor — vær saa snild og sæt Dem.“ —

„La os da heller gaa, — denne gangsti fører nedover mot Sørli.“

„Men cyklen?“

„Den kan staa, — den sees ikke fra veien. — Forresten — — nei, jeg vil sitte her — — jeg vil se Dem — og det kan jeg ikke, naar vi gaar. — — Hvad har De saa at indvende, Kiss? — — — Elsker du mig — — svar mig en gang til.“ — —

Før hun kunde forhindre det, havde han lagt armene om hendes hals og trykket et kys paa hendes mund. — —

Hun skjøv ham bort. —

„Hvis De nu rører mig mere, gaar jeg fra Dem,“ sa hun sagte, men bestemt. — „De har ikke lov til dette!“

„Lov?“ — Han satte sig. — „Jeg begriper ikke, at De kan ha hjerte til at støte mig fra Dem, naar De ser, hvorledes jeg lider — — vi tilhører jo hinanden!“ — — —

Kiss satte sig et stykke fra ham. — Hun havde gjenvundet likevegten — den ydre likevegt.

„Nei, der er noget, som skiller os, og som vilde vedbli at skille os ad hele livet — — ja, det vilde bli værre og værre for os begge.“

„Hvad mener De?“

„Kristendommen. — Den er det største i livet!“ —

„Nei, nei! — Kjærligheten er størst — — den“ —

„Ikke for mig, selv om jeg i øieblikket føler det saa.“

Hun pustet tungt og saa ned. —

Han sat og betragtet hende fra siden.

„Men jeg har tænkt over dette før,“ sa hun.

Hun blev blussende rød, da hun saa et litet

smil paa hans ansigt — triumferende, men kjærlig.

„Og derfor begyndte De itide at forskanse Dem?“

Hun nikket.

„Ja, jeg visste jo, at det ikke kunde bli noget, ikke saalænge De ser slik paa det.“

„De kan ikke mene det, Kiss. — — Hvad har Deres tro og min tro med vor kjærlighet at gjøre? — Kan vi ikke elske hinanden like meget, selv om vi har et forskjellig syn?“

„Jo — kanske; men jeg vil komme til at miste, det jeg nu har — — for De er sterkere end mig. — Og da vilde jeg ikke bli helt lykkelig, selv om De elsket mig meget høiere, end De nu gjør.“

„Mener De, hvad De siger, frøken Kiss?“

Han reiste sig blek og alvorlig og stod foran hende med et lidende blik. — —

„Ja,“ svarte hun rolig „og det nytter ikke at tale mere om dette. — Jeg kan ikke bli Deres, saalænge vi ser motsat paa det, som er det dyreste for mig.“

„Har rektor lært Dem dette?“

Der var et let anstrøk av ironi i stemmen. — — Hun saa paa ham. —

„Tilgiv mig. — Nei, — jeg vet, at De er voksen nok til at danne Dem Deres egen mening, Kiss. — — Men tillat mig at si, at De nu ser

aldeles forkjert paa dette. — Om nogen uker — ja, kanskje om nogen dage, er jeg viss paa, De ser det i et andet lys.“

Hun rystet paa hodet. —

Taarerne kom igjen. — — —

„Ikke gjør det tyngre for mig, end det er — — De vet jo, at jeg —“

„Ja, netop fordi jeg vet, at du elsker mig, er det saa grusomt! — Lille Kiss! — Se paa mig. — — Kan du virkelig støte mig bort? — Tænk paa, hvordan vi to vilde faa det — — ingen i verden passer bedre sammen!“ —

Han søkte forgjæves at fange hendes blik.

„Vær saa snild at gaa, doktor.“ — Hun gav ham rolig haanden. — „Og lov mig, at De aldrig mere taler om dette. — — Jeg kan ikke svare noget andet — saalænge — —“

„Saalænge!“ — Han kastet hodet bakover. — „Der maatte ske et under, hvis jeg nogen gang kom til at dele Deres tro!“

„Det under sker hver dag,“ sa Kiss og smilte gjennem taarer. — „Og saa lov mig, at vi spiller sammen som før!“

Han holdt fremdeles hendes haand.

„Jeg lover alt. — — — Farvel!“ —

Stemmen var blit kold og blikket haardt.

Kiss blev staaende paa samme pletten og se efter ham, da han skjøv cyklen opover mot landeveien.

Saa vendte han sig:

„Vi møtes altsaa imorgen klokken fem.“

„Ja.“

Han svang sig op paa cyklen og fór som en pil nedover veien. — — —

Kiss fulgte langsomt efter.

*   *   *

Det var i gymnastiksalen under avskedsfesten. — De hadde spilt det sidste nummer. — Under aandeløs stilhet var de sidste skjælvende toner død hen — et pianissimo saa tindrende klart og rent — — det smøg sig ind i sjælen — gav ekko der og bragte de fineste, bortgjemte strenger til at sitre i unævnelig fryd.

— — —

Saa brøt bifaldet løs — — sterkere og sterkere, indtil det kulminerte i et rop oppe fra ribbevæggen, hvor den yngste ungdom hadde vaaget sig op for bedre at kunne faa et overblik over situationen: „Dacapo! Dacapo!“ —

„Ja, ja!“ lød det fra bænkene under endeløs jubel.

Han bøide sig over hende: „Giv mig a.“ —

Hun slog lett an. — Hodet var litt bøiet. —

Hun hadde hørt begeistring, men ikke et øieblik hadde hun vendt ansigtet dit, hvorfra larmen kom. — —

At de ikke kunde forstaa. — Slikt noget skulde der ikke klappes for. — Adagio med slutning i moll, — at de kunde være saa blottet for forstaaelse! —

Han var færdig med at stemme. La fiolinen tilrette og nikket til hende, da hun vendte hodet.

„Heller en anden,“ hvisket hun. — „De spiller den ikke slik to ganger.“

Han betænkte sig et øieblik.

„Jo — la bare gaa. — Nu skal jeg spille slik, at de glemmer at klappe,“ sa han med et fjernt smil.

Buen var allerede lagt tilrette. — Et nyt nik, — og de begyndte.

Den lyse, leende, glade dur sprang over i den dype, længtende moll, — da — — et knæk — — en underlig, skjærende, syngende lyd — kvinten var sprunget. —

„Har De ikke en ny?“ hvisket Kiss. —

„Nei.“ Han tørret sveden av panden. — Der var trykkende varmt. — „La den bare briste — som alt andet — det er jo i stilen. — Det var dumt av mig, at jeg plaget Dem, naar De ikke ønsket det. — Nu fik jeg straf,“ sa han anstrengt.

Han skrudde buen ned for at lægge den bort. — De ivrige tilbud om at bringe en ny kvint, avslag han elskværdig. — Man beklaget uheldet, men det blev snart glemt. — —

Bevertingen stod for tur — og litt efter lød der passiar og latter op til de to paa tribunen.

Han rullet noterne sammen og la dem ned i fiolinkassen.

Kiss hadde sine under armen.

„En hyggelig slutning — ikke sandt?“ sa han bittert.

„Aa — — men det gaar an at faa en ny streng — en som ikke brister. — De hadde vist stemt den litt for høit.“

Hun saa paa ham med et alvorlig blik.

„Ja — men det var nødvendig, — i slik varme har den saa let for at miste stemningen. — — Men kan De gi mig anvisning paa strenger, som ikke brister, frøken Holstmark?“

Hans meldte laaget igjen og dreiet nøkkelen om.

Hun stod halvt bak ham. —

„Ja — — de sjælestrenger, som øverst oppe har sit fæste i Guds kjærlighed og hernede i vor hengivenhet i hans vilje — de brister aldrig, selv om der spilles i den dypeste moll“, sa hun stille og inderlig.

„Er De viss paa det?“ —

Han stod rank foran hende. —

Hendes øine lyste mot ham med et mildt, næsten forklaret uttryk, men der var et drag av vemod over hendes friske, yndige ansigt. — —

De gik sammen nedover trappen.

„Kanske De har ret — men ihvertfald blir

det en vanskelig skole at gjennemgaa, før jeg lærer at spille paa de strenge og — — før jeg kan bli utskrevet med saa godt eksamensvidnesbyrd som Deres.“

Hun smilte.

„Det er meget lettere, end De tror. — Det gjælder bare at ville, saa kan De overlate undervisningen til rektoren!“

„Tak! — Jeg skal forsøke at huske dette. — Men imidlertid maa De love ikke at tape eleven av syne og av — hjerte, selv om det skulde vise sig at gaa noget smaat“.

Bitterheten var borte; stemmen hadde den gamle, dype, varme klang.

„Jeg skal anbefale Dem til rektor — muligens det kan hjelpe“, sa hun sagte uten at se paa ham.

Han gav hende haanden.

„Tak. — Jeg maa desværre gaa. — En av mine patienter har sendt bud efter mig. — Elle vilde jeg ha talt mere med Dem senere.“

De gikk ned i trimplen. — — Der blev ledd og snar og der blev flyttet frem og tilbake — rasle og opper, duft av kaffe svirret om dem og brettene begyndte at sættes i bevægelse. — —

Der var bare en, som la merke til de to — en ung, lys mand aller bakerst i salen. — Han hadde tat plads i et av feltene i slingrestigen.

Øinene fulgte spændt de to. — — Nu slap han hendes haand — — hun saa jo ikke paa ham. — —

Doktoren vendte sig nede ved døren, men speidet forgjæves efter et sidste blik. — —

— — —

Hun havde tat plads paa en av de forreste, tomme bænker nærmest væggen, hvor der var sparsomt med lys. — —

To varme tårer faldt ned paa noteheftet i hendes fang. — Hun ænsset dem ikke. — —

Hænderne knuget sig krampagtig sammen. —

Nu begynder ogsaa min skolegang for alvor. —

Hittil har det kun været s. . . . .

W 631 St

Wiborg, Julli
Student Kiss.

Depotbiblioteket

76sd 46 034

W. M.

WIBORG

STUDENT

KISS